2025.

Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a i s njima izjednačenim tijelima za financijsku godinu 2025.

EUROPSKI REVIZORSKI SUD

HR

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1
Upiti: eca.europa.eu/hr/contact
Internetske stranice: eca.europa.eu
Društvene mreže: @EUauditors

Više informacija o Europskoj uniji dostupno je na internetu (http://europa.eu).

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2026

Sadržaj

Uvodna riječ 4

Poglavlje 1. Uvod 5

Struktura ovog izvješća 6

Zajednička poduzeća EU-a i s njima izjednačena tijela 7
Vrsta, broj i lokacija 7
Financiranje, proračun i osoblje 9
Mreža agencija EU-a 14

Ovlasti Suda i razrješnica 15

Poglavlje 2. Pregled rezultata revizije 16

Uvod 17

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije 18

Pravilnost prihoda i plaćanja 19

Prihodi 21

Plaćanja 21

Izvršenje proračuna 25

Provedba programa 28

Slučajevi u kojima postoji sumnja na prijevaru otkriveni tijekom revizija koje je Sud proveo 34

Druge publikacije Suda u kojima ima riječi o zajedničkim poduzećima 35

Preporuke 36

Poglavlje 3. Izjave o jamstvu za zajednička poduzeća EU-a i s njima izjednačena tijela 38

3.1. Informacije na kojima se temelje izjave o jamstvu 39

3.2. Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (zajedničko poduzeće SESAR 3) 42

3.3. Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (zajedničko poduzeće CA) 50

3.4. Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI) 56

3.5. Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2) 63

3.6. Zajedničko poduzeće za čipove 71

3.7. Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (zajedničko poduzeće CBE) 79

3.8. Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail) 87

3.9. Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC) 94

3.10. Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (zajedničko poduzeće SNS) 105

3.11. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 112

3.12. Europski stručni centar u području kibernetičke sigurnosti (ECCC) 120

Zajedničko poduzeće koje djeluje u okviru Euratoma 126

3.13. Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E) 127

Prilog I. – Popis zajedničkih poduzeća EU-a i s njima izjednačenih tijela na koja se ovo izvješće odnosi 137

Prilog II. – Revizijski pristup i metodologija 138

Prilog III. – Ostale publikacije Suda o zajedničkim poduzećima i s njima izjednačenim tijelima (tematska izvješća, pregledi i mišljenja) 144

Prilog IV. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina 146

Pokrate i skraćeni nazivi 149

Uvodna riječ

Zajednička poduzeća EU-a i s njima izjednačena tijela (u daljnjem tekstu: zajednička poduzeća) daju ključan doprinos konkurentnosti Europe u nekoliko strateških područja. Zajednička poduzeća, kojih je 12 i koja su smještena u četirima državama članicama, promiču učinkovite programe EU-a za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstraciju kojima se pokazuje kako se rezultati istraživanja mogu primijeniti u praksi.

Ovogodišnje izvješće o zajedničkim poduzećima ima **nov izgled** i uključuje **ažuriran pristup davanju izjave o jamstvu**. Sud nastoji taj pristup u najvećoj mogućoj mjeri uskladiti s pristupom koji primjenjuje za godišnje izvješće o izvršenju proračuna EU-a. Time, a posebice uvođenjem preporuka za svoje subjekte revizije, Sud ujedno nastoji dati dodatnu vrijednost godišnjem postupku davanja razrješnice. U izmjenama u formatu ovogodišnjeg izvješća odražava se i činjenica da su se posljednjih godina broj zajedničkih poduzeća i veličina njihovih proračuna povećali te da su se njihove ovlasti proširile. Navedene izmjene Sud je uveo nakon podrobnog razmatranja, kao i rasprava s proračunskim tijelima i subjektima revizije.

Od financijske godine 2025. Sud izražava **dva mišljenja** koja obuhvaćaju sva zajednička poduzeća u cjelini: mišljenje o **zakonitosti i pravilnosti njihovih prihoda** i mišljenje o **zakonitosti i pravilnosti njihovih plaćanja**. Oba su mišljenja nova te ih Sud prethodnih godina nije iznosio. Zbog opsega povezanih revizijskih aktivnosti riječ je o mišljenjima koja se temelje na razumnom jamstvu. Kad je riječ o izjavi o jamstvu u pogledu izvršenja proračuna EU-a, Sud primjenjuje svoj standardni model pružanja jamstva kako bi dobio statistički valjane procjene stope pogreške u plaćanjima zajedničkih poduzeća.

Istodobno, svake financijske godine i za svako zajedničko poduzeće, Sud iznosi tri **posebna mišljenja** o:

- **pouzdanosti računovodstvene dokumentacije**;
- **zakonitosti i pravilnosti prihoda**; i
- **zakonitosti i pravilnosti plaćanja**.

Treće mišljenje, o zakonitosti i pravilnosti plaćanja, odsad se temelji na ograničenom jamstvu jer je opseg revizijskih aktivnosti provedenih za svako pojedinačno zajedničko poduzeće u većoj mjeri ograničen nego prije.

Nadalje, Sud od financijske godine 2025. primjenjuje izmijenjeni pristup za kvantificiranje financijskog učinka **pogrešaka u javnoj nabavi**, u okviru kojeg se uzima u obzir stupanj neusklađenosti s primjenjivim pravilima. Ta promjena vrijedi za sve revizije usklađenosti koje Sud provodi, uključujući one za potrebe godišnjeg izvješća o izvršenju proračuna EU-a.

Naposljetku, u skladu s revizijskim pristupom koji primjenjuje za opći proračun EU-a, Sud pojedinačnim zajedničkim poduzećima (ili skupinama njih) iznosi posebne **preporuke** o načinu otklanjanja znatnih nedostataka utvrđenih u revizijama koje je obavio. Sud će ujedno provjeravati stanje provedbe tih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe.

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Poglavlje 1.

Uvod

Struktura ovog izvješća

1.1. U ovom izvješću iznose se rezultati revizije koju je Sud proveo nad 12 zajedničkih poduzeća EU-a i s njima izjednačenih tijela (za koje se upotrebljava zajednički naziv „zajednička poduzeća”) za financijsku godinu 2025. Izvješće je strukturirano kako je navedeno u nastavku.

- U poglavlju 1. opisuju se predmetna zajednička poduzeća, kao i ovlasti i uloga Suda.
- U poglavlju 2. pruža se pregled godišnje revizije zajedničkih poduzeća koju je Sud proveo za financijsku godinu 2025. U njemu Sud iznosi dva mišljenja koja obuhvaćaju povezane transakcije za sva zajednička poduzeća u cjelini. Prvo mišljenje odnosi se na zakonitost i pravilnost njihovih prihoda, a drugo na zakonitost i pravilnost njihovih plaćanja. Osim toga, u poglavlju se upućuje na druge publikacije Suda povezane sa zajedničkim poduzećima.
- Poglavlje 3., za svako od 12 zajedničkih poduzeća, sadržava izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća te zakonitosti i pravilnosti prihoda i plaćanja povezanih s tom dokumentacijom. Sud prema potrebi skreće pozornost na važna pitanja tako što u odlomcima o „posebnoj napomeni” predstavlja važna pitanja u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji određenog zajedničkog poduzeća ili tako što u odlomcima o „ostalim pitanjima” priopćava pitanja koja nisu iznesena u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji. Sud ujedno iznosi opažanja, a kad je riječ o pitanjima od posebne važnosti, iznosi i preporuke. Sud provjerava stanje provedbe tih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, a u svakom slučaju najkasnije tri godine nakon početne preporuke.
- Odgovori zajedničkih poduzeća na rezultate revizije koju je proveo Sud također su navedeni u ovom izvješću.

1.2. Sud nastoji svoje nalaze predstaviti na koncizan način. Pritom nije uvijek moguće izbjeći upotrebu pojmova karakterističnih za EU, njegove politike i proračun ili računovodstvenu i revizorsku struku. Neki od tih specifičnih pojmova objašnjeni su u pojmovniku priloženom godišnjem izvješću Suda za 2025.

Zajednička poduzeća EU-a i s njima izjednačena tijela

Vrsta, broj i lokacija

1.3. Zajednička poduzeća subjekti su s pojedinačnim pravnim osobnostima osnovani s ciljem poticanja prijenosa znanstvenih spoznaja u utržive prekretničke inovacije na temelju zajedničke strateške vizije. Riječ je o partnerstvima između EU-a (koji predstavlja Komisija) i privatnih organizacija, uključujući industrijski sektor i istraživačka tijela. Svako javno ili privatno tijelo zainteresirano za pružanje potpore ostvarivanju ciljeva određenog zajedničkog poduzeća može se prijaviti da postane pridruženi član ili partner koji daje doprinos bez punopravnog članstva. U posebnim slučajevima članovi su države sudionice (države članice EU-a ili zemlje izvan EU-a) ili međuvladine organizacije.

1.4. Sud u ovom izvješću općenito upućuje na zajednička poduzeća koristeći se njihovim skraćenim umjesto punim nazivima kako bi se olakšalo čitanje izvješća. Popis svih zajedničkih poduzeća i s njima izjednačenih tijela te njihovih skraćenih naziva nalazi se u ***Prilogu I.***

1.5. Postoje tri vrste zajedničkih poduzeća.

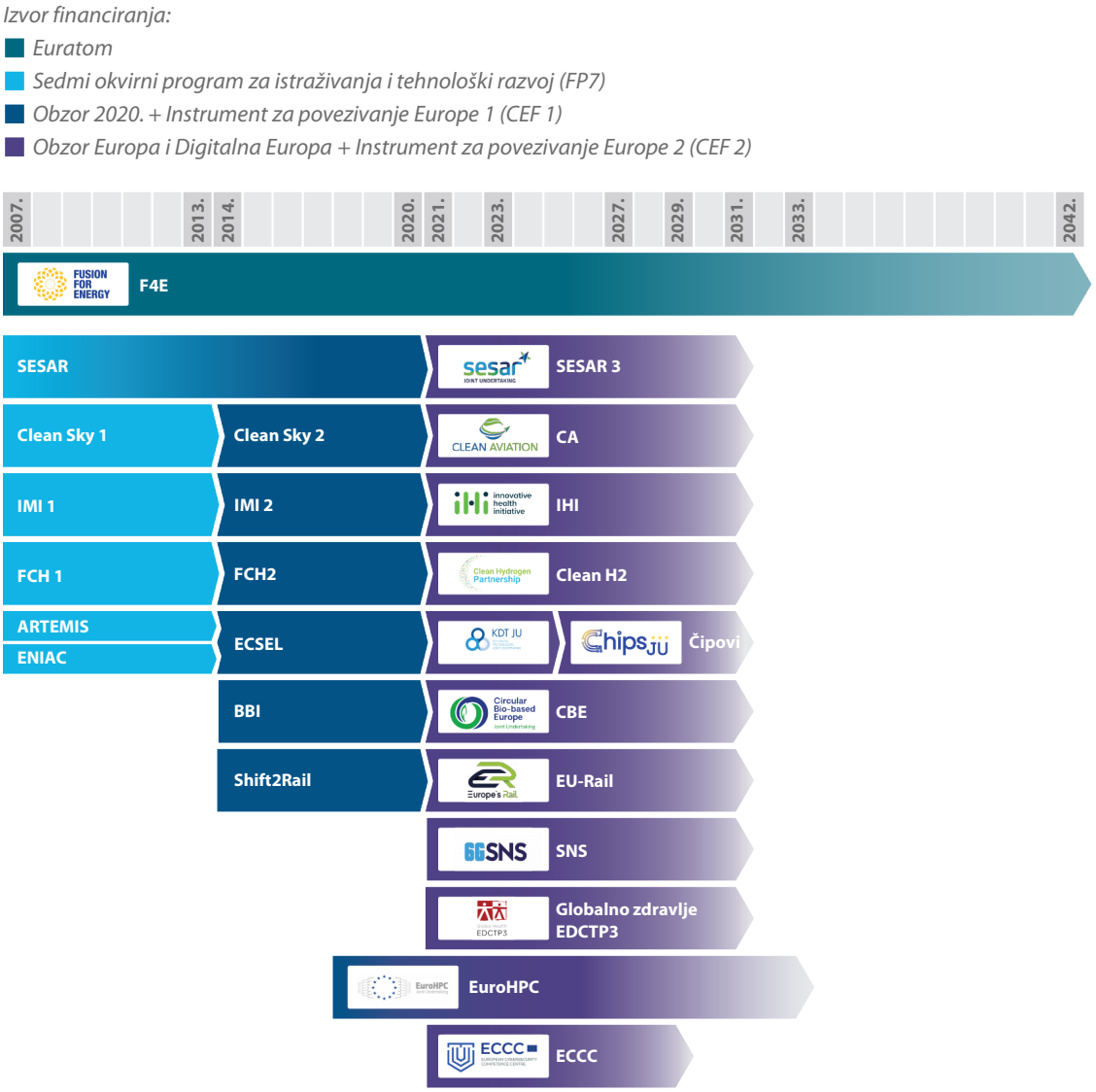
- Aktivno je 10 istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća, koja promiču suradnju između EU-a, relevantnih sektora, istraživačkih organizacija, država sudionica ili međunarodnih organizacija. Cilj im je realizirati visokokvalitetna istraživanja i inovacije te ubrzati uvođenje na tržište inovativnih digitalnih, „zelenih" i društveno korisnih rješenja od strateške važnosti za EU.

- „Fuzija za energiju" (F4E) europska je unutarnja agencija za međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor (ITER). Glavna joj je zadaća upravljati doprinosom EU-a projektu ITER. Ima koordinacijsku ulogu te nabavlja radove i usluge za fuzijski reaktor i povezana postrojenja.

- Europski stručni centar u području kibernetičke sigurnosti (ECCC) promiče suradnju između EU-a i njegovih država članica. Nije riječ o javno-privatnom partnerstvu, već o tijelu *sui generis* u kojem se značajke zajedničkog poduzeća objedinjuju sa značajkama decentralizirane agencije i čiji su jedini partneri države članice.

1.6. Broj zajedničkih poduzeća znatno se povećao u sklopu posljednjih triju višegodišnjih financijskih okvira (VFO), kao što je prikazano na ***slici 1.1.***

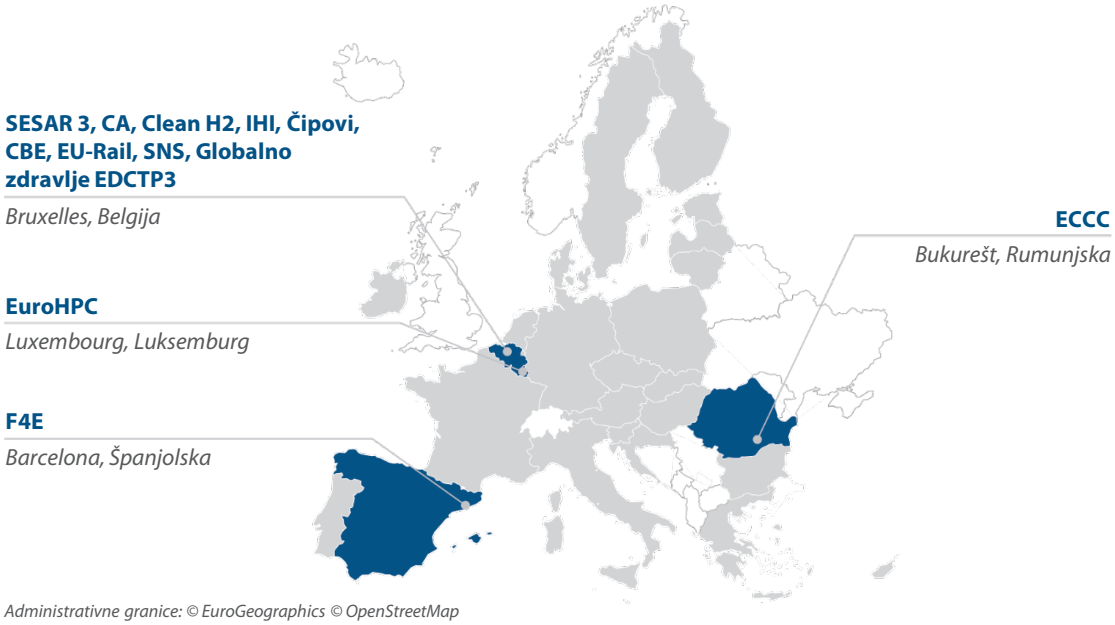
Slika 1.1. – Kronologija osnivanja zajedničkih poduzeća

Izvor: Sud, na temelju uredbi o osnivanju zajedničkih poduzeća.

1.7. Zajednička poduzeća smještena su u četirima državama članicama, kako je prikazano na ***slici 1.2.***

Slika 1.2. – Sjedišta zajedničkih poduzeća u državama članicama

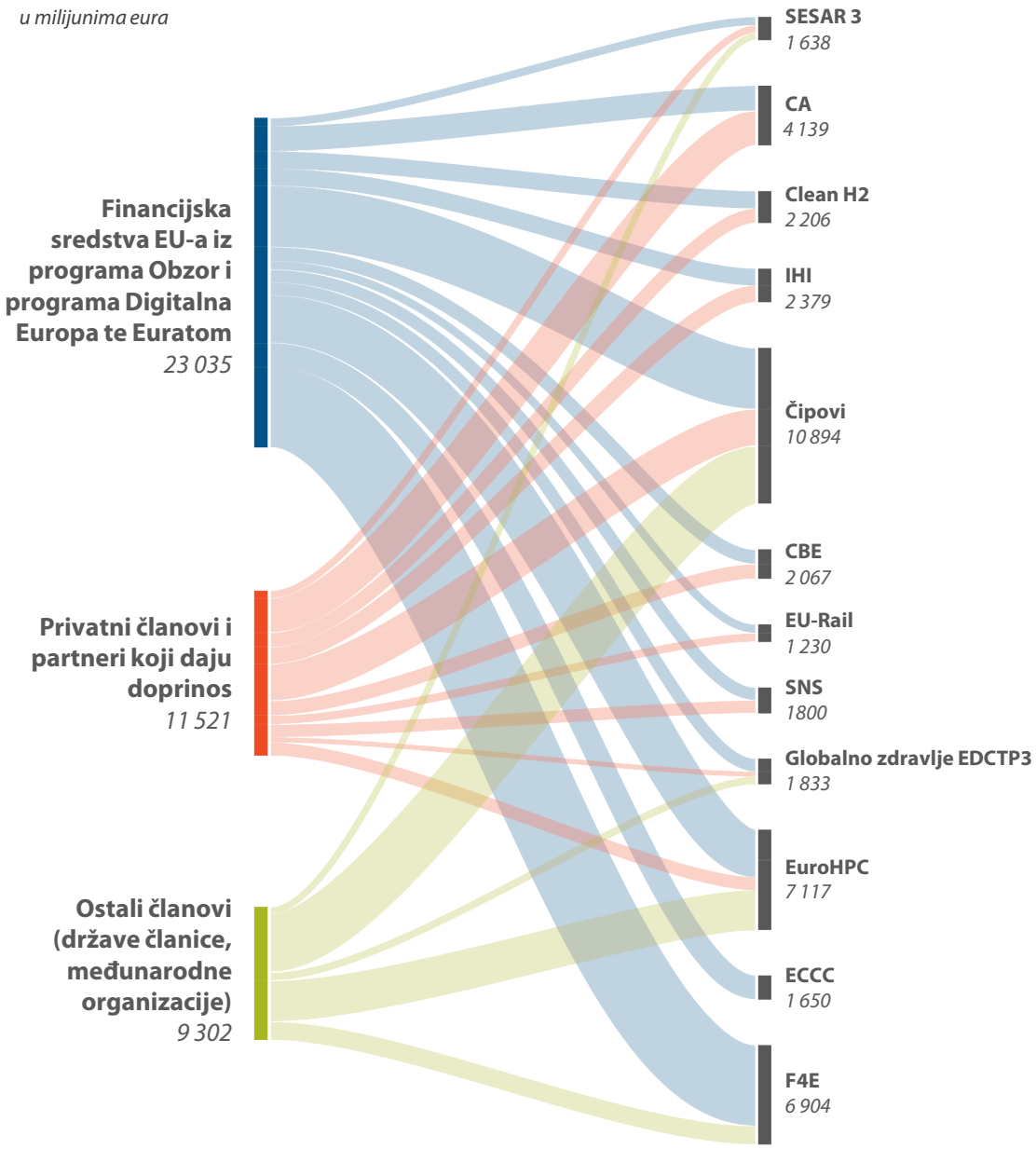

Izvor: Sud, na temelju uredbi o osnivanju zajedničkih poduzeća.

Financiranje, proračun i osoblje

1.8. Proračun EU-a glavni je izvor financiranja aktivnosti zajedničkih poduzeća te je iz njega za tu svrhu u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. izdvojeno oko 23,0 milijardi eura (53 % proračuna zajedničkih poduzeća, ***slika 1.3.***). Zajednička poduzeća izvršavaju proračun EU-a u okviru neizravnog upravljanja te su kao takva odgovorna za upravljanje svojim aktivnostima i dostizanje svojih ciljnih vrijednosti.

Slika 1.3. – Proračuni zajedničkih poduzeća u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. po izvorima

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

1.9. Aktivnosti 10 istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća i Europskog stručnog centra u području kibernetičke sigurnosti (ECCC) zajednički financiraju EU i njihovi ostali članovi. EU pruža novčane doprinose iz svojih istraživačkih i inovacijskih programa kojima sufinancira posebni istraživački i inovacijski program svakog zajedničkog poduzeća.

1.10. U kontekstu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. zajednička poduzeća primaju financijska sredstva EU-a u iznosu od 11,9 milijardi eura u okviru programa Obzor Europa. To čini oko 13 % ukupnog proračuna programa Obzor Europa. Povrh toga, EuroHPC, Zajedničko poduzeće za čipove i ECCC zajedno primaju iznos od 5,5 milijardi eura iz programa Digitalna

Europa (tj. oko 68 % ukupnog proračuna tog programa) za provedbu velikih projekata za izgradnju kapaciteta, projekata za uvođenje novih rješenja i ulagačkih projekata u vezi s europskom strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta i Aktom o čipovima.

1.11. Osim toga, očekuje se da će ostali članovi iz industrijskog sektora te nacionalne istraživačke organizacije, države sudionice ili međunarodne organizacije osigurati financijske doprinose ili doprinose u naravi za aktivnosti zajedničkih poduzeća u iznosu od oko 19,6 milijardi eura. Minimalne ciljne vrijednosti doprinosa članova utvrđene su u uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća (***okvir 1.1.***).

Okvir 1.1.

Vrste doprinosa u naravi u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa

DNOA-ovi (doprinosi u naravi za operativne aktivnosti pojedinog zajedničkog poduzeća)

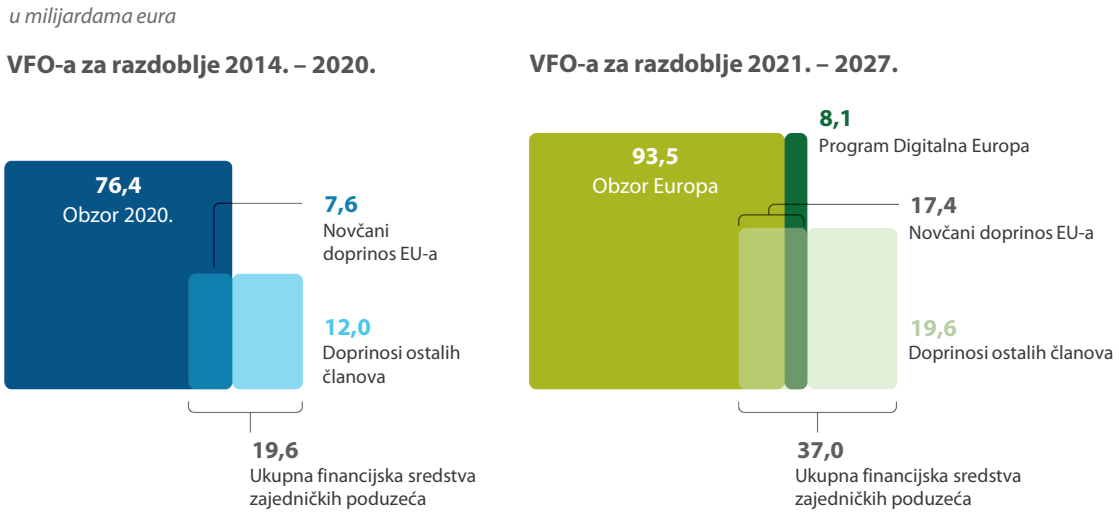
DNOA-ove čine prihvatljivi troškovi drugih članova određenog zajedničkog poduzeća (privatnih članova i nacionalnih istraživačkih organizacija, država sudionica ili međunarodnih organizacija) nastali pri provedbi aktivnosti zajedničkog poduzeća umanjeni za financijske doprinose država članica EU-a i sve druge doprinose EU-a tim troškovima. Potvrđeni DNOA-ovi priznaju se u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkog poduzeća.

DNDA-ovi (doprinosi u naravi za dodatne aktivnosti)

DNDA-ove čine troškovi drugih članova određenog zajedničkog poduzeća nastali pri provedbi aktivnosti koje nisu obuhvaćene proračunom zajedničkog poduzeća ili njegovim natječajnim postupcima (objave mogućnosti financiranja). Iznosi DNDA-ova utvrđeni su u godišnjem planu dodatnih aktivnosti određenog zajedničkog poduzeća, koji je priložen programu rada i proračunu, i doprinose postizanju njegovih ciljeva povezanih s projektima ili programima. Ostali članovi zajedničkih poduzeća pružaju DNDA-ove povrh DNOA-ova kako bi njihovi doprinosi odgovarali novčanim doprinosima EU-a. Potvrđeni DNDA-ovi navode se samo u bilješkama uz računovodstvenu dokumentaciju pojedinog zajedničkog poduzeća te su stoga izvan opsega revizije koju obavlja Sud.

1.12. U sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., cjelokupno gledajući, 10 istraživačkih i inovacijskih zajedničkih poduzeća i ECCC raspolagat će financijskim sredstvima u iznosu od oko 37 milijardi eura, što je gotovo dvostruko više nego u sklopu prethodnog VFO-a (***slika 1.4.***).

Slika 1.4. – Usporedba ukupnih doprinosa EU-a zajedničkim poduzećima i doprinosa iz drugih izvora

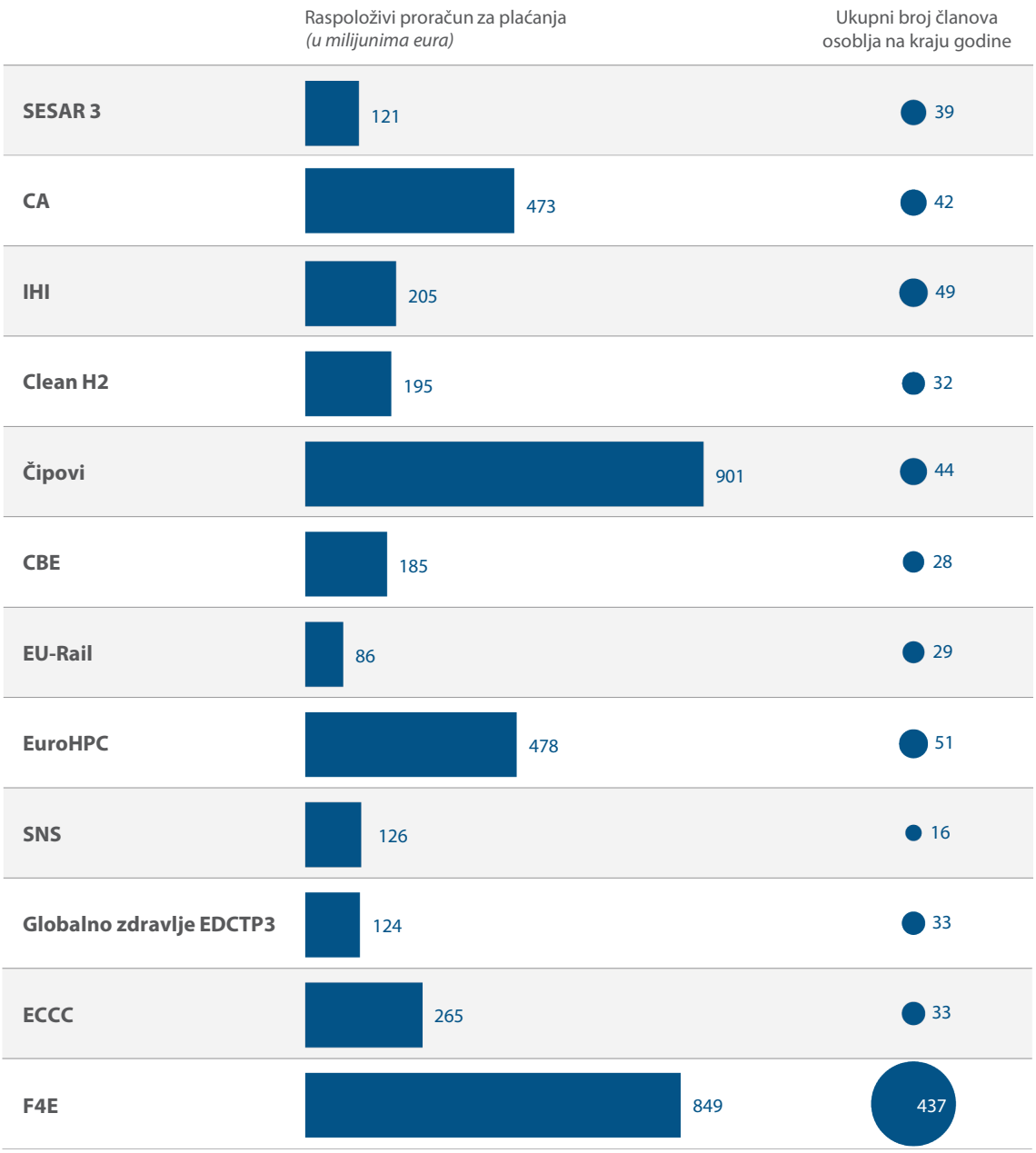
Napomena: u smanjenim iznosima doprinosa EU-a i drugih članova odražava se Komisijina odluka iz 2025. kojom su sredstva zajedničkih poduzeća namijenjena istraživanju preraspodijeljena na gigatvornice umjetne inteligencije.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

1.13. Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E) uglavnom financiraju Euratom (oko 82 %) i Francuska, država domaćin projekta ITER (oko 17 %), nakon čega slijede godišnje članarine i dobrovoljni doprinosi članova F4E-a koji nisu Euratom (oko 1 %).

1.14. Na ***slici 1.5.*** prikazani su proračuni za plaćanja i osoblje zajedničkih poduzeća za financijsku godinu 2025. Tijekom 2025. zajednička poduzeća izvršavala su proračun za plaćanja u iznosu od ukupno 4 milijarde eura (2024.: 3,2 milijarde eura). Za zajednička poduzeća radi oko 2 % ukupnog osoblja EU-a. Ukupni broj osoblja u zajedničkim poduzećima na dan 31. prosinca 2025. iznosio je 833 (2024.: 790).

Slika 1.5. – Proračun za plaćanja i broj osoblja po zajedničkim poduzećima za 2025.

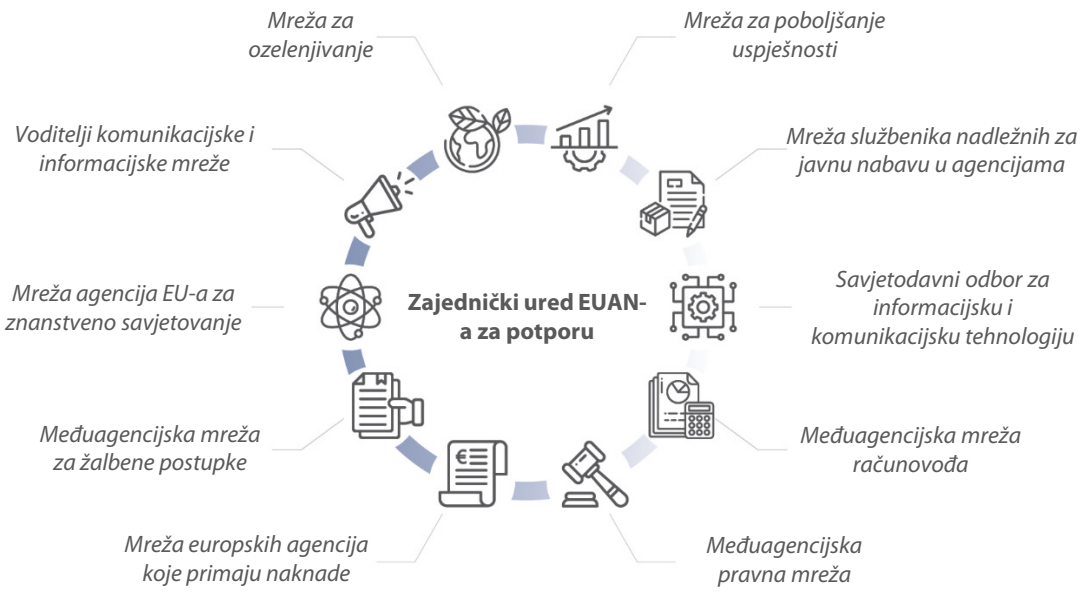

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

Mreža agencija EU-a

1.15. Agencije i zajednička poduzeća uspostavili su Mrežu agencija EU-a (EUAN) kao platformu za suradnju radi povećanja svoje vidljivosti te utvrđivanja i promicanja mogućih elemenata za povećanje učinkovitosti i aktivnosti kojima se ostvaruje jasna dodana vrijednost EU-a. Agencijama i zajedničkim poduzećima ta mreža služi kao forum za prikupljanje i širenje informacija te razmjenu znanja i stručnog iskustva, kako je utvrđeno u njezinoj strategiji[1] za razdoblje 2021. – 2027. Unutar nje trenutačno postoji 10 tematskih podmreža (***slika 1.6.***).

Slika 1.6. – Zajednički ured za potporu i podmreže u okviru Mreže agencija EU-a

Izvor: Mreža agencija EU-a.

1.16. Na čelu mreže EUAN svake je godine druga agencija, prema načelu rotacije. Tijekom 2025. mrežom su do 28. veljače zajednički predsjedali Agencija EU-a za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL) i Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT), nakon čega je tu zadaću od 1. ožujka preuzela Agencija EU-a za kibersigurnost (ENISA). Osim toga, mreža ima Upravljački odbor kojem su svake godine na čelu predstavnici triju različitih tijela, uključujući jedno zajedničko poduzeće, prema načelu rotacije. Mreža dvaput godišnje održava plenarne sastanke, koje koordinira zajednički ured za potporu.

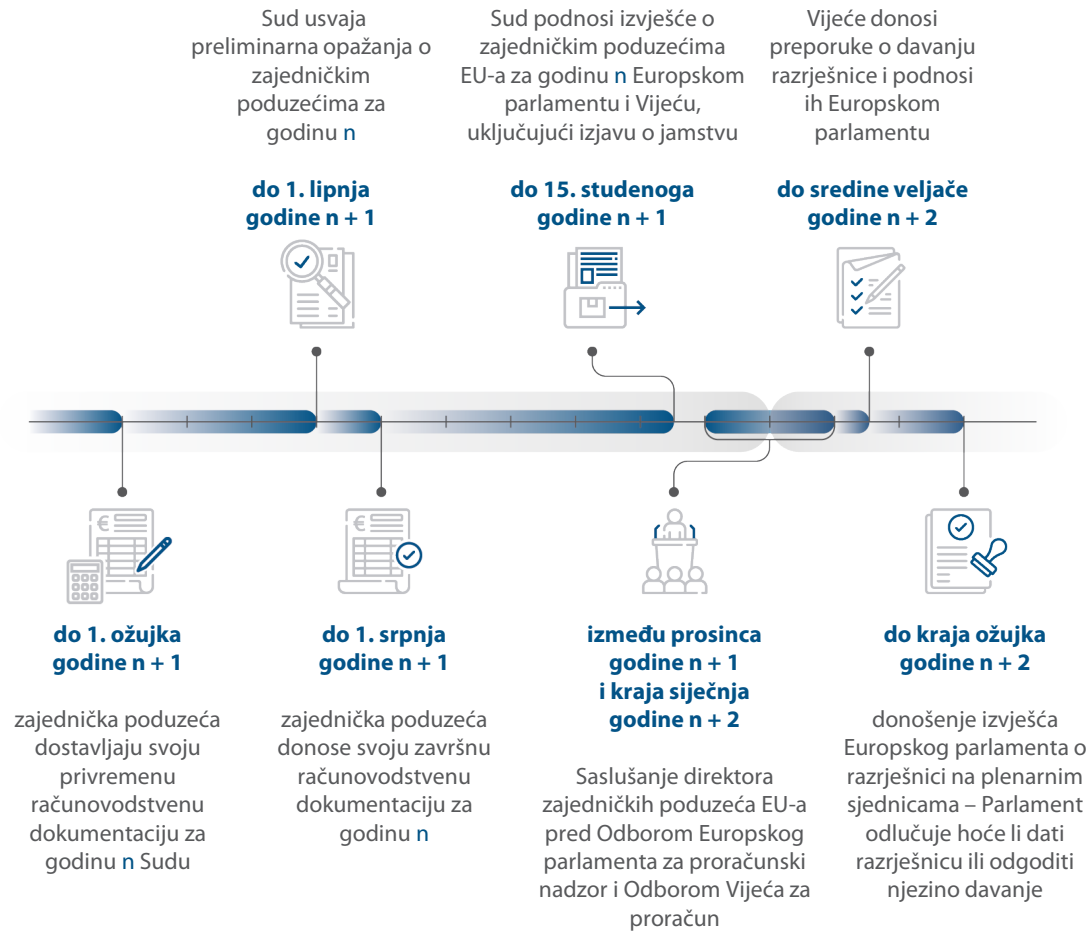
[1] Strategija za Mrežu agencija EU-a za razdoblje 2021. – 2027., Bruxelles, 9. studenoga 2020.

Ovlasti Suda i razrješnica

1.17. Europski revizorski sud (Sud) vanjski je revizor EU-a. U skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i Financijskom uredbom EU-a[2] Sud svake godine u svojem posebnom godišnjem izvješću o zajedničkim poduzećima Europskom parlamentu i Vijeću EU-a podnosi izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti transakcija (prihoda i plaćanja) povezanih s tom dokumentacijom.

1.18. Europski parlament i Vijeće odgovorni su za godišnje proračunske postupke i postupke davanja razrješnice za sva zajednička poduzeća. Na *slici 1.7.* nalazi se kronološki prikaz postupka davanja razrješnice.

Slika 1.7. – Godišnji postupak davanja razrješnice

Izvor: Sud, na temelju Financijske uredbe EU-a.

[2] Članak 287. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te članak 70. stavak 6. i članak 71. Financijske uredbe EU-a.

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Poglavlje 2.

Pregled rezultata revizije

Uvod

2.1. U ovom poglavlju iznosi se pregled rezultata revizije koju je Sud proveo nad zajedničkim poduzećima i s njima izjednačenim tijelima (za koje se upotrebljava zajednički naziv „zajednička poduzeća”) za financijsku godinu 2025. Kad je riječ o pitanjima od posebne važnosti, Sud iznosi preporuke, određuje rokove za njihovu provedbu i u kasnijem razdoblju ispituje tu provedbu. Više pojedinosti o revizijskom pristupu i metodologiji Suda dostupno je u ***Prilogu II.***

2.2. Od financijske godine 2025. Sud za svako zajedničko poduzeće iznosi mišljenje na temelju:

- *razumnog jamstva* u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije;
- *razumnog jamstva* u pogledu zakonitosti i pravilnosti prihoda;
- *ograničenog jamstva* u pogledu zakonitosti i pravilnosti plaćanja.

Ta su mišljenja navedena u poglavlju 3. ovog izvješća.

2.3. U ovom poglavlju Sud iznosi sažeti prikaz svojih mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije za sva zajednička poduzeća. Osim toga, počevši od financijske godine 2025., iznosi dva mišljenja na temelju *razumnog jamstva* kojima su obuhvaćena sva zajednička poduzeća u cjelini. Prvo mišljenje odnosi se na zakonitost i pravilnost njihovih prihoda, a drugo na zakonitost i pravilnost njihovih plaćanja.

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Pozitivna mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije za sva zajednička poduzeća

2.4. Sud je izrazio nemodificirana mišljenja o računovodstvenoj dokumentaciji za sva zajednička poduzeća. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija za svako od tih zajedničkih poduzeća u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate njegova poslovanja, novčane tokove i promjene u njegovoj neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s njegovom financijskom uredbom i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Pravilnost prihoda i plaćanja

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Zakonitost i pravilnost prihoda i plaćanja za sva zajednička poduzeća u cjelini

2.5. Sud je proveo reviziju u skladu s međunarodnim revizijskim standardima i etičkim kodeksom Međunarodne federacije računovođa (IFAC) te međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI). Odgovornosti Suda u skladu s tim standardima podrobnije su opisane u odjeljku ovog izvješća o odgovornostima revizora. Sud je ujedno ispunio zahtjeve u pogledu neovisnosti i postupio u skladu s etičkim odgovornostima iz Kodeksa etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe. Sud prikupljene revizijske dokaze smatra dostatnim i prikladnim da budu osnova za njegova mišljenja.

2.6. Sud je proveo reviziju zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025. za svako zajedničko poduzeće i s njima izjednačeno tijelo u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda svih zajedničkih poduzeća u cjelini

2.7. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkih poduzeća za godinu koja je završila 31. prosinca 2025., gledajući u cjelini, u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja svih zajedničkih poduzeća u cjelini

2.8. Prema mišljenju Suda plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkih poduzeća za godinu koja je završila 31. prosinca 2025., gledajući u cjelini, u svim su značajnim aspektima zakonita i pravilna.

Odgovornosti uprave i osoba zaduženih za upravljanje

2.9. U skladu s člancima od 310. do 325. UFEU-a i financijskim uredbama zajedničkih poduzeća uprava svakog zajedničkog poduzeća odgovorna je za pripremu i prikazivanje njegove računovodstvene dokumentacije na temelju međunarodno prihvaćenih računovodstvenih standarda za javni sektor te za zakonitost i pravilnost povezanih transakcija. Ta odgovornost uključuje oblikovanje, uspostavu i provedbu unutarnje kontrole koja je važna za pripremu i prikazivanje financijskih izvještaja u kojima nema značajnog pogrešnog prikazivanja, neovisno o tome je li ono uzrokovano prijevarom ili pogreškom. Uprava ujedno snosi krajnju odgovornost za jamčenje toga da su aktivnosti, financijske transakcije i druge informacije prikazane u financijskim izvještajima u skladu sa svim relevantnim propisima.

2.10. U pripremi računovodstvene dokumentacije odgovornost je uprave procijeniti mogućnost predmetnog zajedničkog poduzeća da nastavi s trajnim poslovanjem. Uprava je dužna objavljivati informacije o pitanjima u vezi s trajnošću poslovanja zajedničkog poduzeća i služiti se računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja, osim u slučajevima u kojima namjerava likvidirati predmetni subjekt ili prestati s poslovanjem, ili je prestanak poslovanja jedina realna mogućnost.

2.11. Osobe zadužene za upravljanje u svakom pojedinom zajedničkom poduzeću odgovorne su i za nadgledanje procesa financijskog izvještavanja u okviru tog zajedničkog poduzeća.

Odgovornosti revizora u pogledu revizije transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

2.12. Sud Europskom parlamentu i Vijeću te drugim tijelima zaduženim za davanje razrješnice podnosi izjave o jamstvu u pogledu zakonitosti i pravilnosti prihoda i plaćanja za sva zajednička poduzeća u cjelini.

2.13. Kad je riječ o financijskim informacijama dostavljenim za zajednička poduzeća, Sud prikuplja dostatnu razinu prikladnih revizijskih dokaza kako bi na temelju razumnog jamstva izrazio mišljenje o računovodstvenoj dokumentaciji te o prihodovnim i platnim transakcijama povezanim s računovodstvenom dokumentacijom za sva zajednička poduzeća u cjelini. Revizijski pristup i metodologija Suda detaljno su opisani u ***Prilogu II.***

2.14. Sud snosi isključivu odgovornost za revizorska mišljenja koja izražava. U skladu s međunarodnim revizijskim standardima i međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Sud primjenjuje stručnu prosudbu i zadržava profesionalni skepticizam tijekom čitavog trajanja revizije.

2.15. Sud obavještava upravu svakog zajedničkog poduzeća o pitanjima kao što su planirani opseg i vremenski okvir revizije te eventualni važni revizijski nalazi, uključujući nalaze o znatnim nedostatcima u unutarnjoj kontroli.

2.16. Sud u ovom izvješću opisuje pitanja koja smatra najbitnijim za reviziju transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom. To ne čini ako zakonodavstvom nije dopušteno javno objavljivanje tih pitanja ili, što je iznimno rijetko, ako utvrdi da određeno pitanje ne bi trebalo objaviti u izvješću jer je razumno očekivati da bi nepovoljne posljedice takvog objavljivanja bile veće od koristi za javni interes.

2.17. Razumno jamstvo visoka je, ali ne i apsolutna razina pouzdanosti koju pruža revizor. Ne može postojati garancija da će se revizijom uvijek otkriti svi slučajevi u kojima u transakcijama povezanim s računovodstvenom dokumentacijom koje su obuhvaćene revizijom postoji neusklađenost. Takvi se slučajevi, čiji uzrok mogu biti prijevara ili pogreška, smatraju značajnim ako bi bilo razumno očekivati da bi, pojedinačno ili skupno, mogli utjecati na ekonomske odluke korisnika ovog izvješća.

Prihodi

2.18. Kad je riječ o prihodima, Sud je dobio razumno jamstvo za svoje mišljenje ispitivanjem ključnih sustava upravljanja i kontrole svakog zajedničkog poduzeća, što je dopunio dokaznim ispitivanjem. Sud je provjerio doprinose koje je Komisija uplatila iz proračuna EU-a i doprinose drugih članova u odnosu na doneseni proračun svakog zajedničkog poduzeća i obveze utvrđene u uredbama o osnivanju i sporazumima sklopljenim s članovima. Te su aktivnosti bile osnova za mišljenje Suda o zakonitosti i pravilnosti prihoda za sva zajednička poduzeća u cjelini te za mišljenja o zakonitosti i pravilnosti prihoda za svako pojedinačno zajedničko poduzeće.

2.19. Za 2025. vrijednost revizijskog statističkog skupa Suda za prihode iznosila je 3,2 milijarde eura. Sud nije utvrdio pogreške s financijskim učinkom ni u jednoj od prihodovnih transakcija obuhvaćenih revizijom.

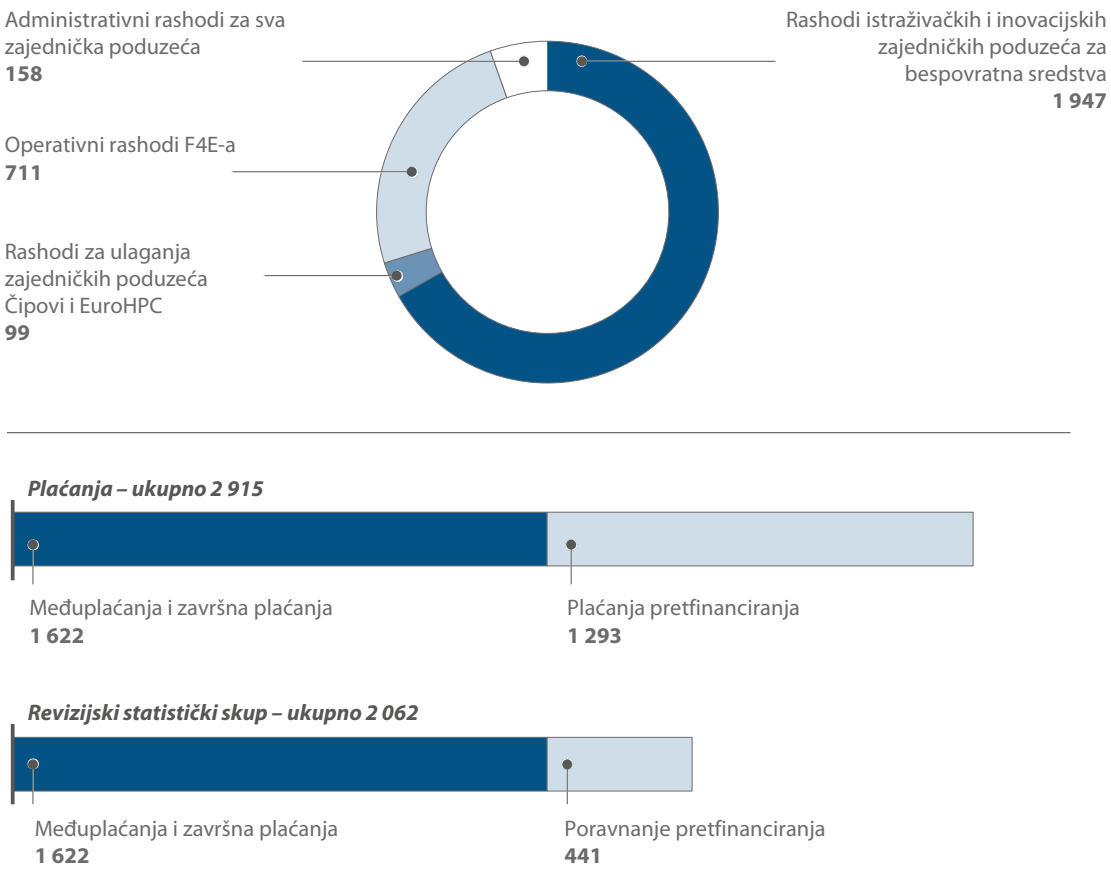
Plaćanja

2.20. Kad je riječ o plaćanjima, Sud je za svako zajedničko poduzeće ispitao reprezentativan uzorak od 95 transakcija koji je sastavio iz svojeg revizijskog statističkog skupa i koji je obuhvaćao poravnanja pretfinanciranja te međuplaćanja i završna plaćanja. Te revizijske aktivnosti bile su osnova za mišljenje Suda o zakonitosti i pravilnosti plaćanja za sva zajednička poduzeća u cjelini, koje se temelji na razumnom jamstvu, te za mišljenja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja za svako pojedinačno zajedničko poduzeće, koja se temelje na ograničenom jamstvu.

2.21. Za 2025. vrijednost revizijskog statističkog skupa Suda za plaćanja iznosila je 2,1 milijardu eura. Na ***slici 2.1.*** prikazani su potrošnja proračunskih sredstava zajedničkih poduzeća i revizijski statistički skup Suda za plaćanja, raščlanjeni po vrsti: pretfinanciranje, međuplaćanja i završna plaćanja te poravnanje pretfinanciranja.

Slika 2.1. – Plaćanja koja su zajednička poduzeća izvršila 2025. i revizijski statistički skup za 2025.

u milijunima eura

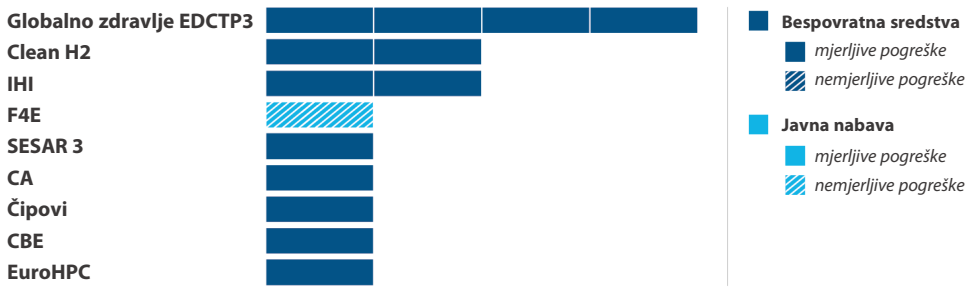
Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.22. Na temelju svojih revizijskih nalaza Sud procjenjuje da je ukupna stopa pogreške ispod praga značajnosti od 2 % koji primjenjuje.

2.23. Sud je utvrdio pogreške povezane sa zakonitošću i pravilnošću platnih transakcija za sva zajednička poduzeća osim za ECCC, Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail) i Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (SNS). Cjelokupno gledajući, od 95 transakcija koje je Sud ispitao njih 14 (15 %) sadržavalo je pogreške (u usporedbi s 12 transakcija od njih 63 (19 %) za 2024.). Sud je za Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 izrazio uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti plaćanja jer je utvrdio pogreške u četirima transakcijama od njih pet koje je ispitao (odlomak ***3.11.10***.).

2.24. Na ***slici 2.2.*** prikazan je pregled navedenih pogrešaka, razvrstanih prema području (nabava, bespovratna sredstva) i vrsti (mjerljiva, nemjerljiva).

Slika 2.2. – Pogreške po zajedničkim poduzećima te po područjima i vrstama

Izvor: Sud, na temelju rezultata revizije za 2025.

2.25. Na bespovratna sredstva otpada većina plaćanja koja su izvršila zajednička poduzeća te ona zauzimaju udio od oko 1,1 milijarde eura (52 %) u revizijskom statističkom skupu. Sve pogreške osim jedne odnosile su se na tu kategoriju plaćanja. Sud je za ovu godinu utvrdio mjerljive pogreške u 13 transakcija od njih 68 (19 %) iz programa Obzor 2020., Obzor Europa i Digitalna Europa koje je obuhvatio uzorkom. Sve te transakcije temeljile su se na nadoknadi stvarnih troškova, pri čemu je uglavnom bila riječ o troškovima za osoblje koji su nastali korisnicima. Revizijom koju je Sud proveo nisu utvrđene znatne razlike u razini pogreške između programa Obzor 2020. i programa Obzor Europa unatoč pojednostavnjenjima koja su uvedena u okviru programa Obzor Europa kako bi se korisnicima olakšala prijava troškova za osoblje.

2.26. Osim toga, Sud je prijavio nedostatke u četirima transakcijama koje su se odnosile na bespovratna sredstva zajedničkog poduzeća EU-Rail u obliku jednokratnog iznosa u okviru programa Obzor Europa. Uzroci tih nedostataka bili su sljedeći:

- nepostojanje dokaza o pouzdanoj *ex ante* procjeni troškova za osoblje predviđenih proračunom; i
- nedovoljno specifični doprinosi koje neki korisnici pružaju za određena postignuća koja je potrebno ostvariti, što otežava pravilnu procjenu.

Sud je slične nalaze iznio u svojem godišnjem izvješću za financijsku godinu 2025.[3]

2.27. Većina plaćanja za ulaganja koja se temelje na javnoj nabavi izvršava se u okviru programa Digitalna Europa i Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), kao i za nabavu

[3] Odlomci 5.24. i 5.25. te okvir 5.3. godišnjeg izvješća za 2025.

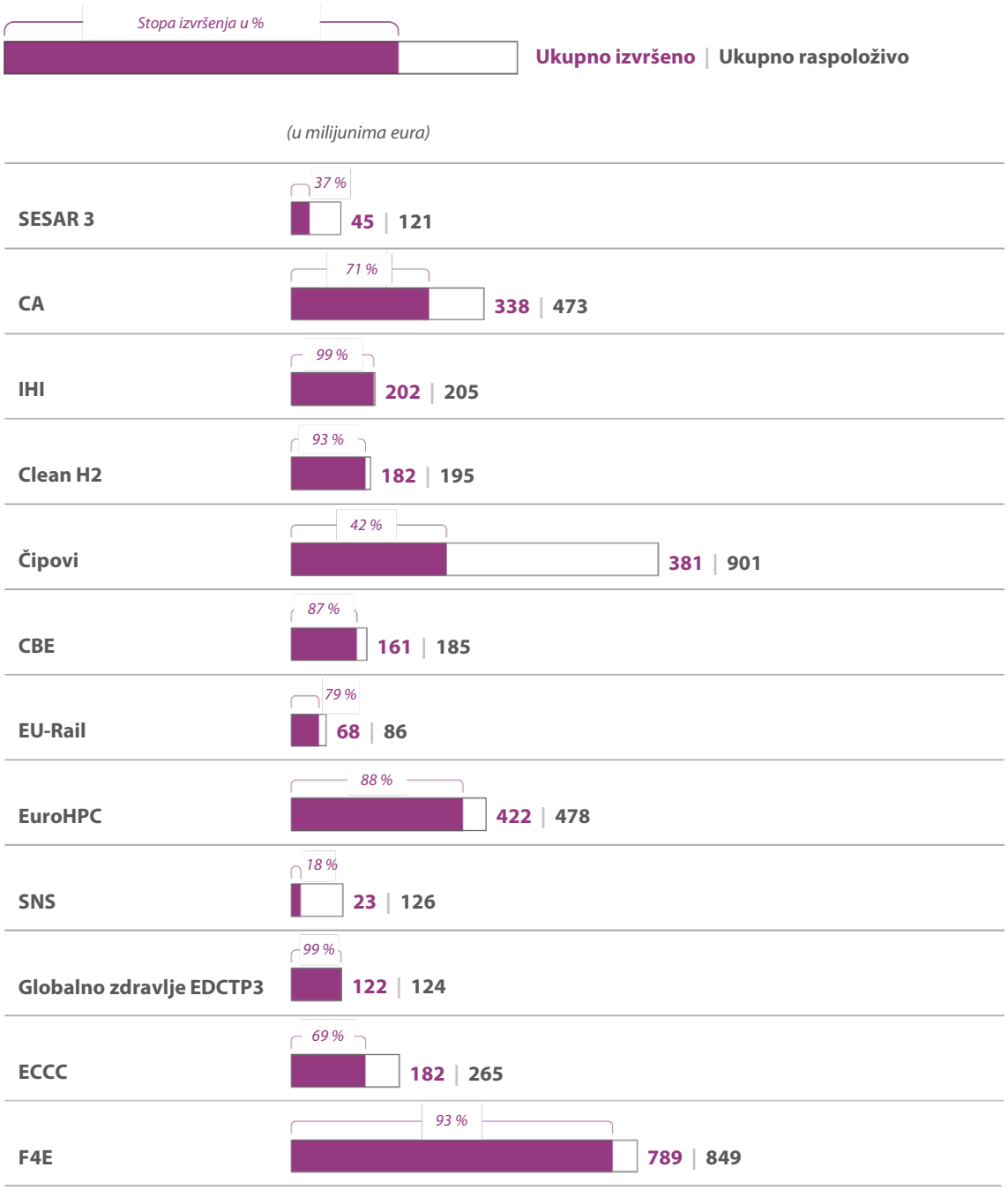
infrastrukture za potrebe F4E-a. Ove godine ta plaćanja zauzimaju udio od oko 825 milijuna eura (40 %) u revizijskom statističkom skupu. U tom je pogledu Sud u 25 povezanih transakcija iz svojeg uzorka utvrdio jednu nemjerljivu pogrešku, do koje je došlo zbog nedostataka u načinu na koji je F4E upravljao jednim okvirnim ugovorom i izvršavao taj ugovor.

2.28. Naposljetku, administrativni rashodi zajedničkih poduzeća zauzimaju udio od 158 milijuna eura (8 %) u revizijskom statističkom skupu. U dvjema povezanim transakcijama iz uzorka Suda nije bilo pogrešaka.

Izvršenje proračuna

2.29. Na *slici 2.3.* prikazana je stopa izvršenja proračuna zajedničkih poduzeća za plaćanja za 2025. Cjelokupno gledajući, stopa izvršenja u prosjeku je iznosila 73 %, u rasponu od 18 % za zajedničko poduzeće SNS do 99 % za Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI) i Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3. Stopa preraspodjele neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje u prosjeku je iznosila 27 %, u rasponu od 1 % za IHI do 82 % za SNS.

Slika 2.3. – Izvršavanje proračuna za plaćanja zajedničkih poduzeća za 2025.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.30. Kad je riječ o SNS-u, niska stopa izvršenja proračuna za plaćanja bila je posljedica kašnjenja u Komisijinu internom procesu donošenja odluke o sigurnosnim odredbama iz članka 22. stavka 5. Uredbe o programu Obzor Europa. Budući da se pozivi za 2025. nisu mogli objaviti prije donošenja te odluke, zajedničko poduzeće SNS moralo je odgoditi sklapanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, kao i povezana plaćanja pretfinanciranja, za prvu polovicu 2026.

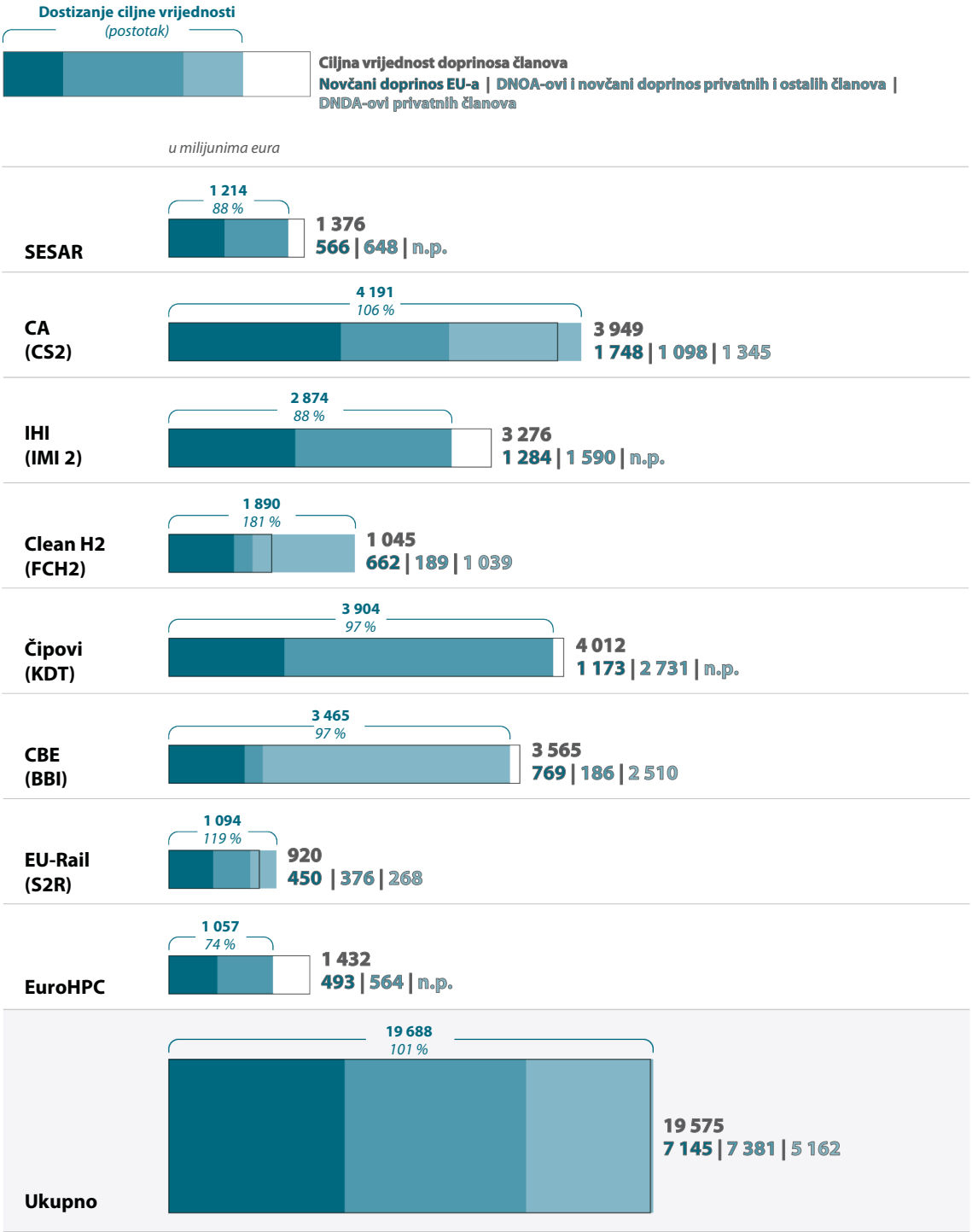
2.31. Kad je riječ o Zajedničkom poduzeću za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (SESAR 3), niska stopa izvršenja proračuna za plaćanja bila je posljedica višegodišnjeg ciklusa financiranja koji SESAR 3 primjenjuje u okviru programa Obzor Europa. Kad je riječ o Zajedničkom poduzeću za čipove, takva stopa bila je posljedica kašnjenja u sklapanju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa koji su proizašli iz poziva na podnošenje prijedloga objavljenih 2024. i 2025. Na nisku razinu izvršenja proračuna utjecala je i složenost zajedničkih postupaka javne nabave kad je riječ o nabavi infrastrukture koja se financira u okviru programa Digitalna Europa.

Provedba programa

2.32. U sklopu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) a za razdoblje 2014. – 2020. uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća bile su utvrđene ciljne vrijednosti doprinosa koje je svaka kategorija članova (EU, privatni članovi, države sudionice i međunarodne organizacije) morala dostići za posebne istraživačke i inovacijske aktivnosti pojedinog zajedničkog poduzeća u okviru programa Obzor 2020. Doprinosi EU-a uglavnom su potjecali iz programa Obzor 2020., osim iznosa od 100 milijuna eura iz CEF-a za Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC).

2.33. Na ***slici 2.4.*** prikazana je ukupna ciljna vrijednost za doprinos i stvarna stopa njezina dostizanja do kraja 2025. za svako zajedničko poduzeće. Zajedničko poduzeće SESAR 3, Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA) i EU-Rail dovršili su provedbu svojih aktivnosti u okviru programa Obzor 2020. tijekom 2024.

Slika 2.4. – Doprinosi članova zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor 2020. u usporedbi s ciljnom vrijednošću

Napomena: pokrate u zagradama odnose se na prethodnike zajedničkih poduzeća u sklopu VFO-a za razdoblje 2014. – 2020. Kratica „n.p.” označava da navedena vrsta doprinosa nije predviđena u pravnoj osnovi predmetnog zajedničkog poduzeća. Podatci za EU-Rail (S2R) uključuju ogledne projekte.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

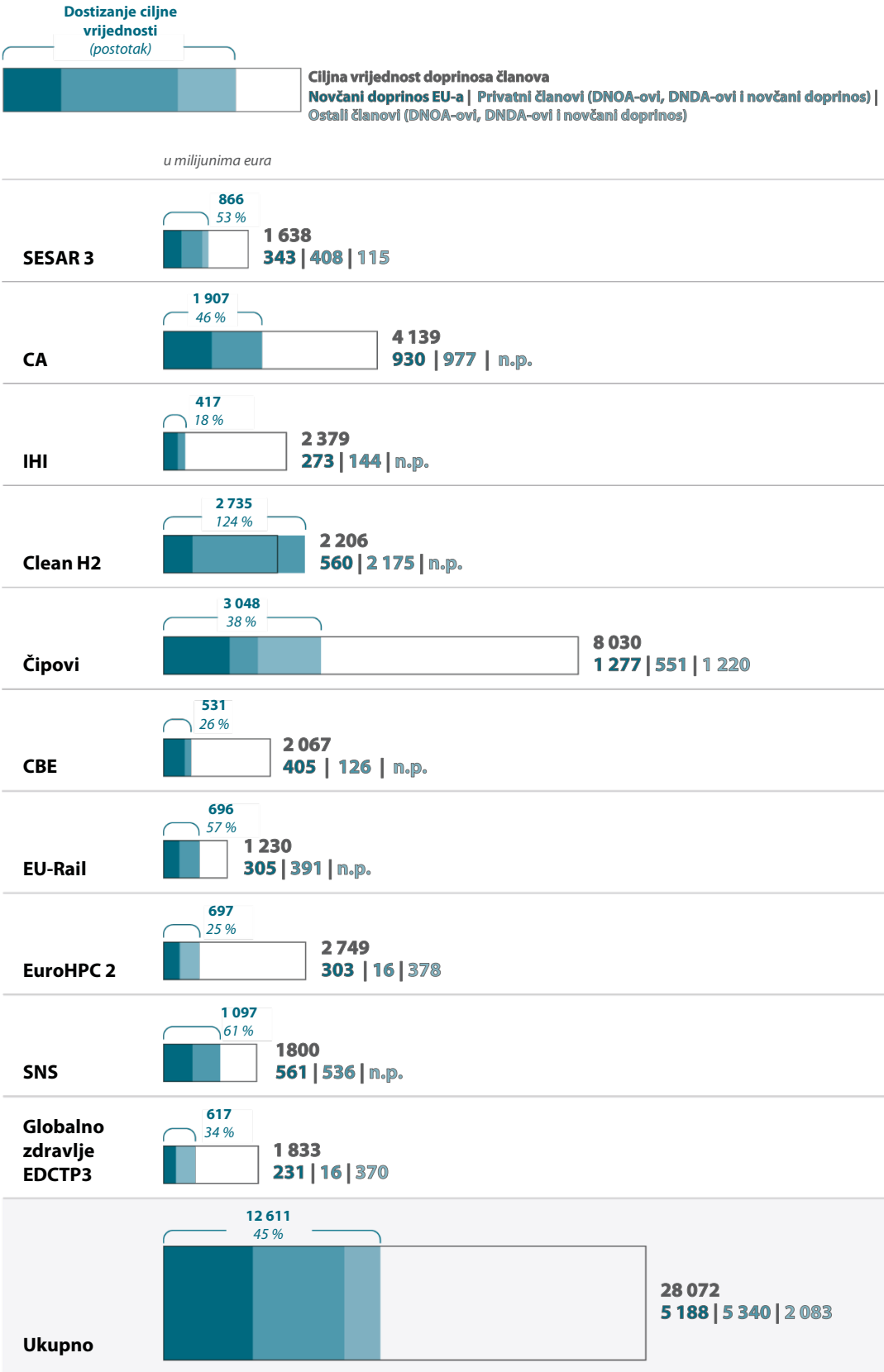
2.34. Do kraja 2025. članovi zajedničkih poduzeća pružili su doprinose koji su, u prosjeku, iznosili 101 % ukupne ciljne vrijednosti utvrđene u uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća. Za pet od osam zajedničkih poduzeća doprinosi su bili niži od za njih postavljene ciljne vrijednosti. Sud je ove godine utvrdio znatan manjak doprinosa zajedničkom poduzeću EuroHPC u okviru programa Obzor 2020. (74 %). Kao što je Sud izvijestio prethodnih godina[4], to je posljedica niske razine doprinosa privatnih članova u usporedbi s minimalnom ciljnom vrijednošću. Privatni članovi mogu pružati doprinose u naravi samo za bespovratna sredstva za inovacije, na koja otpada oko 30 % ukupnih aktivnosti EuroHPC-a povezanih s bespovratnim sredstvima.

2.35. U sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća utvrđene su ciljne vrijednosti doprinosa u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa. Kad je riječ o ECCC-u, u uredbi o osnivanju navodi se da njegove aktivnosti u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa financira Komisija, dok se zajednička djelovanja financiraju i sredstvima Komisije i dobrovoljnim doprinosima država članica.

2.36. Na ***slici 2.5.*** prikazana je ukupna ciljna vrijednost za doprinos u okviru programa Obzor Europa i stvarna stopa njezina dostizanja do kraja 2025. za svako zajedničko poduzeće.

[4] Primjerice, godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2023., odlomak 3.9.16. i godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2024., odlomak 3.9.15.

Slika 2.5. – Doprinosi članova zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa u usporedbi s njihovim ciljnim vrijednostima

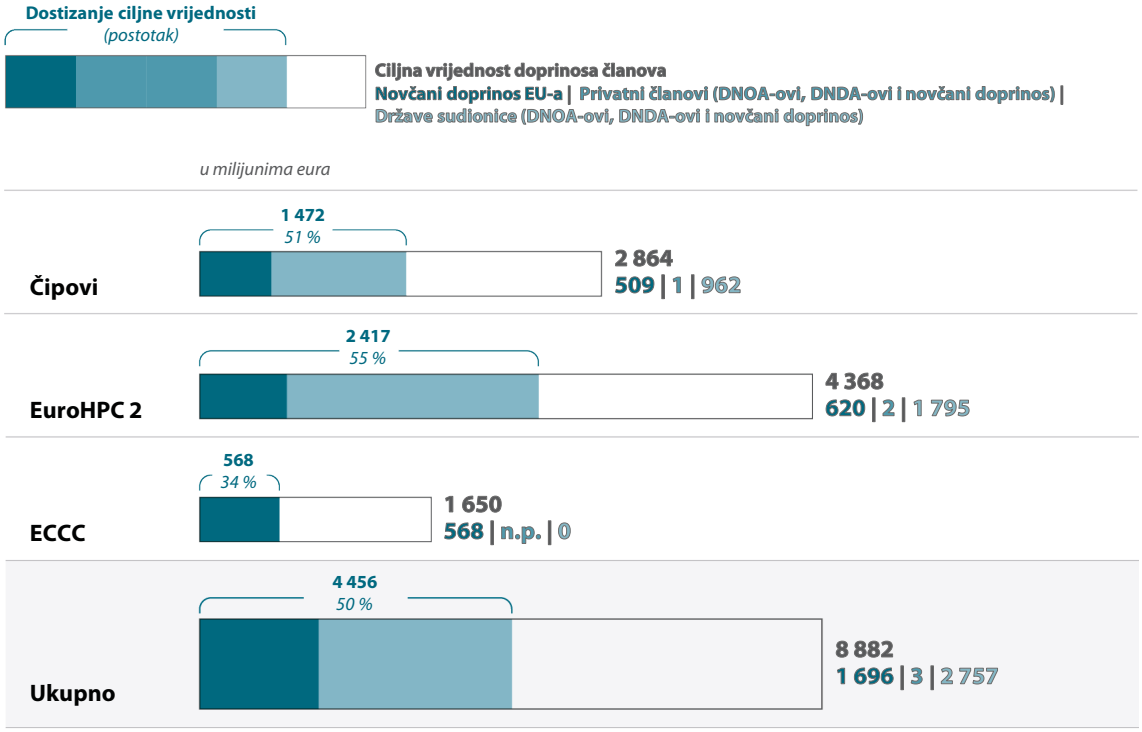
Napomena: „n.p.” označava da navedena vrsta doprinosa nije predviđena u pravnoj osnovi predmetnog zajedničkog poduzeća.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.37. Do kraja 2025. zajednička poduzeća dostigla su u prosjeku 45 % ciljnih vrijednosti doprinosa u okviru programa Obzor Europa koje su utvrđene u njihovim uredbama o osnivanju. Sud je utvrdio znatan zaostatak u doprinosima u odnosu na ciljne vrijednosti za IHI, Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE) i EuroHPC. IHI i CBE objasnili su da je to uglavnom bila posljedica sporog početka provedbe njihovih projekata. Kad je riječ o EuroHPC-u, njegovi privatni članovi mogu pružati doprinose u naravi samo za bespovratna sredstva za inovacije, kao što je to bio slučaj i s programom Obzor 2020.

2.38. Na *slici 2.6.* prikazane su ciljne vrijednosti doprinosa u okviru programa Digitalna Europa i CEF-a za Zajedničko poduzeće za čipove, EuroHPC i ECCC te stvarna stopa njihova dostizanja do kraja 2025.

Slika 2.6. – Doprinosi članova zajedničkih poduzeća u okviru programa Digitalna Europa i CEF-a u usporedbi s njihovim ciljnim vrijednostima

Napomena: „n.p.” označava da navedena vrsta doprinosa nije predviđena u pravnoj osnovi predmetnog zajedničkog poduzeća.

Izvor: Sud, na temelju podataka zajedničkih poduzeća.

2.39. Navedena zajednička poduzeća u prosjeku su dostigla 50 % ukupne ciljne vrijednosti doprinosa utvrđene njihovim uredbama o osnivanju za taj program. Kao što je Sud napomenuo

prošle godine[5], države članice još nisu dale dobrovoljne doprinose zajedničkim djelovanjima ECCC-a.

2.40. Naposljetku, Sud je primijetio da zbog tekućeg razvoja događaja u vezi sa zahtjevima u pogledu tehničkog dizajna koje je utvrdila Međunarodna organizacija za ITER postoji rizik od nastanka dodatnih troškova i kašnjenja u pružanju doprinosa F4E-a izgradnji projekta ITER. Taj bi se rizik mogao dodatno povećati zbog tehničkih izmjena projekta ITER koje su potrebne u skladu s novim temeljnim planom za ITER.

[5] Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2024., odlomak 3.12.12.

Slučajevi u kojima postoji sumnja na prijevaru otkriveni tijekom revizija koje je Sud proveo

2.41. Kao vanjski revizor EU-a Sud nema ovlasti za provođenje istraga nad slučajevima u kojima postoji sumnja na prijevare koje štete financijskim interesima EU-a[6]. Međutim, Sud je dužan prijaviti takve slučajeve nadležnim tijelima, i to u sklopu obveze propisane člankom 287. stavkom 2. UFEU-a. Sud izvješćuje o „svim nepravilnostima" koje otkrije pri ispitivanju zakonitosti i pravilnosti svih prihoda i rashoda EU-a i dobrog financijskog upravljanja tim prihodima i rashodima (kako je opisano u odjeljku „Revizijski postupci u vezi s prijevarom" u ***Prilogu II. „Revizijski pristup i metodologija"***).

2.42. Za financijsku godinu 2025. Sud, u vrijeme dovršetka revizije, nije otkrio slučajeve u kojima postoji sumnja na prijevaru i druge nezakonite aktivnosti koje utječu na financijske interese EU-a niti ih je prijavio Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF). Isto tako, nije Uredu europskog javnog tužitelja (EPPO) prijavio nijedan slučaj u kojem postoji sumnja na kaznena djela koja štete financijskim interesima EU-a.

[6] Članak 3. Direktive (EU) 2017/1371.

Druge publikacije Suda u kojima ima riječi o zajedničkim poduzećima

2.43. Sud je 2025. i u prvoj polovici 2026. objavio tri publikacije (dva tematska izvješća i jedno mišljenje) u kojima se upućuje na aktivnosti jednog zajedničkog poduzeća ili više njih (više pojedinosti navedeno je u ***Prilogu III.***):

- **tematsko izvješće 12/2025** „Strategija EU-a za sektor mikročipova – Ostvaren je zadovoljavajući napredak u provedbi, ali Akt o čipovima vrlo vjerojatno neće biti dovoljan za dosezanje preambiciozne ciljne vrijednosti digitalnog desetljeća”

- **mišljenje 01/2026** o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za konkurentnost („ECF”)

- **mišljenje 02/2026** o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa za razdoblje 2028. – 2034., o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i diseminaciju rezultata.

Preporuke

2.44. U *Prilogu IV.* prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Od 12 preporuka koje su na kraju 2024. i dalje bile otvorene zajednička poduzeća provela su njih šest u potpunosti, njih tri u većoj mjeri i njih tri u određenoj mjeri.

2.45. Na temelju nalaza revizije za financijsku godinu 2025. Sud je iznio dvije preporuke, od kojih se jedna odnosi na osam zajedničkih poduzeća, a druga na jedno zajedničko poduzeće (*tablica 2.1.*). Detaljne informacije o tim preporukama iznesene su u poglavlju 3.

Tablica 2.1. – Preporuke Suda za 2025.

Naslov preporuke	Zajedničko poduzeće na koje se odnosi
Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Obzor Europa ili Digitalna Europa	SESAR 3 JU-2025-1 (odlomak *3.2.15*.) IHI-2025-1 (odlomak *3.4.16*.) CBE JU-2025-1 (odlomak *3.7.16*.) EU-Rail-2025-1 (odlomak *3.8.18*.) EuroHPC JU-2025-1 (odlomak *3.9.18*.) SNS JU-2025-1 (odlomak *3.10.15*.) Global Health EDCTP3 JU-2025-1 (odlomak *3.11.16*.) ECCC-2025-1 (odlomak *3.12.16*.)
Potrebno je pojačati suradnju s organizacijom ITER-IO na dizajniranju projekta ITER	F4E-2025-1 (odlomak *3.13.18*.)

Odgovori zajedničkih poduzeća na poglavlja 1. i 2.

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/JUS-Replies-SAR-JUS-2025/JUS-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Poglavlje 3.

Izjave o jamstvu

za zajednička poduzeća EU-a i s njima izjednačena tijela

3.1. Informacije na kojima se temelje izjave o jamstvu

Osnova za mišljenja Suda

3.1.1. Sud je proveo reviziju u skladu s međunarodnim revizijskim standardima i etičkim kodeksom Međunarodne federacije računovođa (IFAC) te međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI). Odgovornosti Suda u skladu s tim standardima podrobnije su opisane u odjeljku ovog izvješća o odgovornostima revizora. Sud je ujedno ispunio zahtjeve u pogledu neovisnosti i postupio u skladu s etičkim odgovornostima iz Kodeksa etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe. Sud prikupljene revizijske dokaze smatra dostatnim i prikladnim da budu osnova za njegova mišljenja.

Odgovornosti uprave i osoba zaduženih za upravljanje

3.1.2. U skladu s člancima od 310. do 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) te financijskim uredbama zajedničkih poduzeća i s njima izjednačenih tijela (za koje se upotrebljava zajednički naziv „zajednička poduzeća”) uprava svakog zajedničkog poduzeća odgovorna je za pripremu i prikazivanje njegove računovodstvene dokumentacije na temelju međunarodno prihvaćenih računovodstvenih standarda za javni sektor te za jamčenje zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija. Ta odgovornost uključuje oblikovanje, uspostavu i provedbu unutarnje kontrole koja je važna za pripremu i prikazivanje financijskih izvještaja u kojima nema značajnog pogrešnog prikazivanja, neovisno o tome je li ono uzrokovano prijevarom ili pogreškom. Uprava ujedno snosi krajnju odgovornost za jamčenje toga da su aktivnosti, financijske transakcije i druge informacije prikazane u financijskim izvještajima u skladu sa svim relevantnim propisima.

3.1.3. U pripremi računovodstvene dokumentacije odgovornost je uprave procijeniti mogućnost predmetnog zajedničkog poduzeća da nastavi s trajnim poslovanjem. Uprava je dužna objavljivati informacije o pitanjima u vezi s trajnošću poslovanja zajedničkog poduzeća i služiti se računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja, osim u slučajevima u kojima namjerava likvidirati predmetni subjekt ili prestati s poslovanjem, ili je prestanak poslovanja jedina realna mogućnost.

3.1.4. Uprava je odgovorna i za ostale informacije, uključujući godišnja izvješća o radu pojedinog zajedničkog poduzeća. Mišljenjem Suda o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji nisu obuhvaćene te druge informacije te Sud ne donosi nikakav zaključak o jamstvu u pogledu tih informacija. U kontekstu revizije financijskih izvještaja odgovornost je Suda pročitati ostale

informacije i pritom razmotriti jesu li one značajno neusklađene s godišnjom računovodstvenom dokumentacijom ili saznanjima do kojih je Sud došao tijekom revizije odnosno čine li se one na bilo koji drugi način značajno pogrešno prikazanim. Ako na temelju obavljene revizije Sud zaključi da je došlo do značajnog pogrešnog prikazivanja navedenih ostalih informacija, dužan je izvijestiti o toj činjenici.

3.1.5. Osobe zadužene za upravljanje u svakom pojedinom zajedničkom poduzeću odgovorne su za nadgledanje procesa financijskog izvještavanja u okviru tog zajedničkog poduzeća.

Odgovornosti revizora u pogledu revizije računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija

3.1.6. Sud Europskom parlamentu i Vijeću te drugim tijelima zaduženim za davanje razrješnice podnosi izjave o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije zajedničkih poduzeća te zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom dokumentacijom.

3.1.7. Kad je riječ o financijskim informacijama dostavljenim za svako zajedničko poduzeće, Sud prikuplja dostatnu razinu prikladnih revizijskih dokaza kako bi na temelju razumnog jamstva izrazio mišljenje o računovodstvenoj dokumentaciji i o prihodima te kako bi na temelju ograničenog jamstva izrazio mišljenje o platnim transakcijama povezanim s računovodstvenom dokumentacijom.

3.1.8. Razumno jamstvo visoka je, ali ne i apsolutna razina pouzdanosti koju pruža revizor. Postupci koji se provode kako bi se oblikovalo mišljenje koje se temelji na ograničenom jamstvu ograničeni su u usporedbi s postupcima potrebnim za dobivanje razumnog jamstva, ali prema stručnoj prosudbi Suda očekuje se da je razina jamstva svrsishodna za ciljne korisnike ovog izvješća. Revizijski pristup i metodologija Suda detaljno su opisani u ***Prilogu II.***

3.1.9. Sud snosi isključivu odgovornost za revizorska mišljenja koja izražava. U skladu s međunarodnim revizijskim standardima i međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija Sud primjenjuje stručnu prosudbu i zadržava profesionalni skepticizam tijekom čitavog trajanja revizije.

3.1.10. Sud obavještava upravu zajedničkih poduzeća o pitanjima kao što su planirani opseg i vremenski okvir revizije te eventualni važni revizijski nalazi, uključujući nalaze o znatnim nedostatcima u unutarnjoj kontroli.

3.1.11. Na temelju prikupljenih revizijskih dokaza Sud ujedno procjenjuje postoji li značajna nesigurnost proizašla iz događaja ili okolnosti kojima bi se ozbiljno mogla ugroziti mogućnost određenog zajedničkog poduzeća da nastavi s trajnim poslovanjem. U slučajevima

u kojima Sud zaključi da postoji takva značajna nesigurnost dužan je u svojem izvješću skrenuti pozornost na povezane informacije koje su objavljene u računovodstvenoj dokumentaciji ili, ako te informacije nisu objavljene na odgovarajući način, izraziti mišljenje koje nije bezuvjetno. Zaključci Suda temelje se na revizijskim dokazima koje je prikupio do datuma sastavljanja izvješća. Ipak, događaji ili okolnosti koji nastanu nakon tog datuma mogu dovesti do toga da određeni subjekt prestane s trajnim poslovanjem.

3.1.12. Sud u ovom izvješću opisuje pitanja koja smatra najbitnijim za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija. To ne čini ako zakonodavstvom nije dopušteno javno objavljivanje tih pitanja ili, što je iznimno rijetko, ako utvrdi da određeno pitanje ne bi trebalo objaviti u izvješću jer je razumno očekivati da bi nepovoljne posljedice takvog objavljivanja bile veće od koristi za javni interes.

3.1.13. Neovisno o razini pruženog jamstva, ne može postojati garancija da će se revizijom uvijek otkriti svi slučajevi u kojima u računovodstvenoj dokumentaciji obuhvaćenoj revizijom postoji značajno pogrešno prikazivanje ili neusklađenost. Takvi se slučajevi, čiji uzrok mogu biti prijevara ili pogreška, smatraju značajnim ako bi bilo razumno očekivati da bi, pojedinačno ili skupno, mogli utjecati na ekonomske odluke korisnika ovog izvješća.

3.2. Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (zajedničko poduzeće SESAR 3)

Uvod

3.2.1. Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (SESAR 3), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[7] Zajedničko poduzeće SESAR 3 trenutačna je inačica zajedničkog poduzeća SESAR, koje je osnovano u veljači 2007. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7) na razdoblje od osam godina[8] i čije je djelovanje produženo u lipnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.[9]

3.2.2. Zajedničko poduzeće SESAR 3 uspostavljeno je kao javno-privatno partnerstvo s ciljem razvoja moderniziranog upravljanja zračnim prometom u Europi i ubrzavanja uvođenja inicijative digitalnog europskog neba s pomoću istraživanja i inovacija. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU MOVE), i Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (Eurocontrol) te više od 50 organizacija iz svih dijelova vrijednosnog lanca zrakoplovstva, uključujući zračne luke, korisnike zračnog prostora svih kategorija, pružatelje usluga zračne plovidbe, operatore i pružatelje usluga bespilotnih letjelica, kao i proizvođače i znanstvenu zajednicu.

3.2.3. Na ***slici 3.2.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća SESAR 3, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanju njegova proračuna za preuzimanje obveza za 2025. odražava se znatna vrijednost njegovih poziva na podnošenje prijedloga za projekte u okviru programa Obzor Europa za 2025. (oko 254 milijuna eura). Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće

---

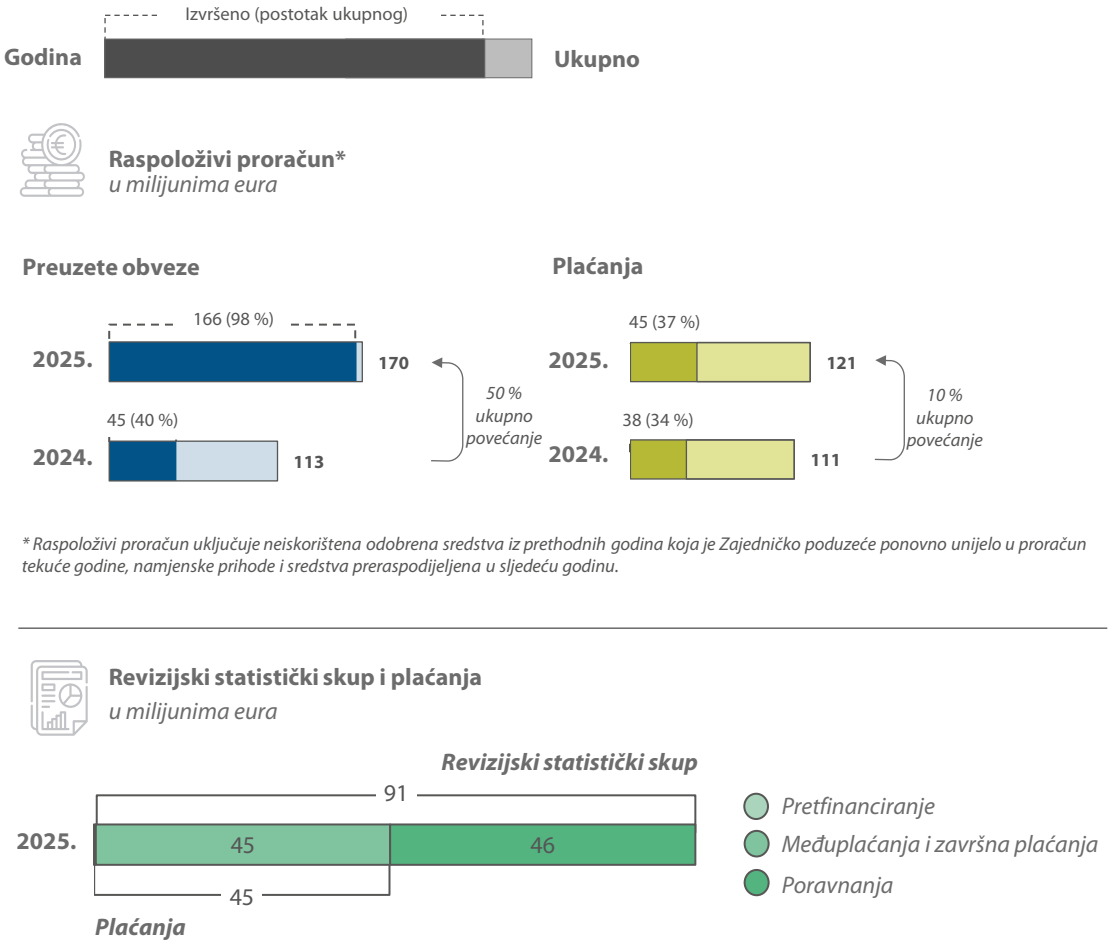
[7] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

[8] Uredba Vijeća (EZ) br. 219/2007 o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR).

[9] Uredba Vijeća (EU) br. 721/2014 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 219/2007.

izvršilo je 98 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza. Međutim, stopa izvršenja proračuna zajedničkog poduzeća SESAR 3 za plaćanja bila je niska zbog višegodišnjeg ciklusa financiranja koji SESAR 3 primjenjuje za program Obzor Europa. Slijedom toga, neiskorištena odobrena sredstva za plaćanje u vrijednosti od oko 76 milijuna eura (63 %) preraspodijeljena su u proračun za plaćanja za sljedeću godinu. Broj osoblja zajedničkog poduzeća SESAR 3 ostao je uglavnom nepromijenjen.

Slika 3.2.1 – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću SESAR 3

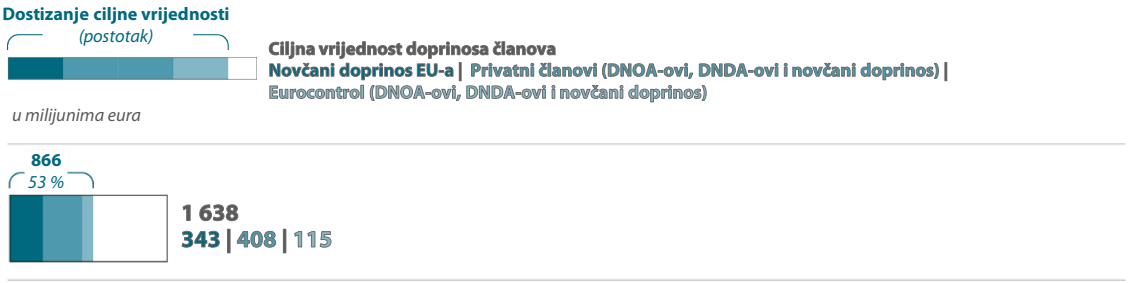
Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (zajedničko poduzeće SESAR 3)

Provedba programa

3.2.4. Na *slici 3.2.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća SESAR 3 za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 53 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa.

Slika 3.2.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća SESAR 3 u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća SESAR 3 za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.2.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (SESAR 3) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u *odjeljku 3.1.* i *Prilogu II.*

3.2.6. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća SESAR 3, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.2.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća SESAR 3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.2.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SESAR 3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.2.9. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SESAR 3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.2.10. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog

poduzeća SESAR 3 te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.2.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.2.12. Sud je proveo reviziju pet platnih transakcija u okviru programa Obzor Europa, nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće SESAR 3 izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Sud je u jednoj od tih transakcija utvrdio pogreške s financijskim učinkom. Te su pogreške bile posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog izračunavanja dnevnica na temelju procijenjenih umjesto stvarnih troškova.

3.2.13. Zajedničko poduzeće SESAR 3 nije izračunalo procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (100 % njegovih operativnih rashoda 2025.)[10].

Preporuke

3.2.14. U ***tablici 3.2.1.*** prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Za zajedničko poduzeće SESAR 3 postojala je jedna otvorena preporuka, koju je Zajedničko poduzeće provelo u potpunosti.

3.2.15. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

[10] Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća SESAR 3 za 2025., poglavlje 4.1.1.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (zajedničko poduzeće SESAR 3)

Preporuka SESAR 3 JU-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Obzor Europa

Zajedničko poduzeće SESAR 3 trebalo bi procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— podatcima o stopi pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad njegovim korisnicima koje su dostavili Komisijina Zajednička služba za reviziju i Sud.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (zajedničko poduzeće SESAR 3)

Tablica 3.2.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2022.	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajedničko poduzeće SESAR 3** u okviru programa Obzor Europa trebalo primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajedničko poduzeće posebice trebalo zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.			Tijekom 2025. direktor Zajedničkog poduzeća odobrio je dokument o zajedničkom pristupu provedbi strategije kontrole za program Obzor Europa u sklopu Zajedničkog poduzeća, u kojem se utvrđuje usklađen pristup provedbi *ex ante* i *ex post* kontrola za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Zajedničko poduzeće uvelo je i primijenilo glavne postupke svojeg pristupa kontroli koji se temelji na riziku.

Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3 (zajedničko poduzeće SESAR 3)

Odgovori zajedničkog poduzeća SESAR 3

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2025/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.3. Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (zajedničko poduzeće CA)

Uvod

3.3.1. Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo (CA), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[11] Zajedničko poduzeće CA zamijenilo je Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za aeronautiku (Clean Sky 1), koje je osnovano u prosincu 2007. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7) na razdoblje od 10 godina[12] i čije je djelovanje produženo u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020. u obliku zajedničkog poduzeća Clean Sky 2[13].

3.3.2. Zajedničko poduzeće CA ima oblik javno-privatnog partnerstva koje je usmjereno na istraživanja i inovacije s ciljem rada na preobrazbi zrakoplovstva na putu u održivu i klimatski neutralnu budućnost. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD), te organizacije iz sektora zrakoplovstva[14]. Osim toga, Zajedničko poduzeće odabire pridružene članove na temelju poziva na iskaz interesa.

3.3.3. Na ***slici 3.3.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća CA, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanju njegovih proračuna za preuzimanje obveza i za plaćanja za 2025. odražava se znatna vrijednost njegovih poziva na podnošenje prijedloga za projekte u okviru programa Obzor Europa za 2025. (oko 378 milijuna eura). Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 90 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 71 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj članova osoblja Zajedničkog poduzeća povećao se za 8 %, tj. na broj utvrđen u njegovu odobrenom planu radnih mjesta.

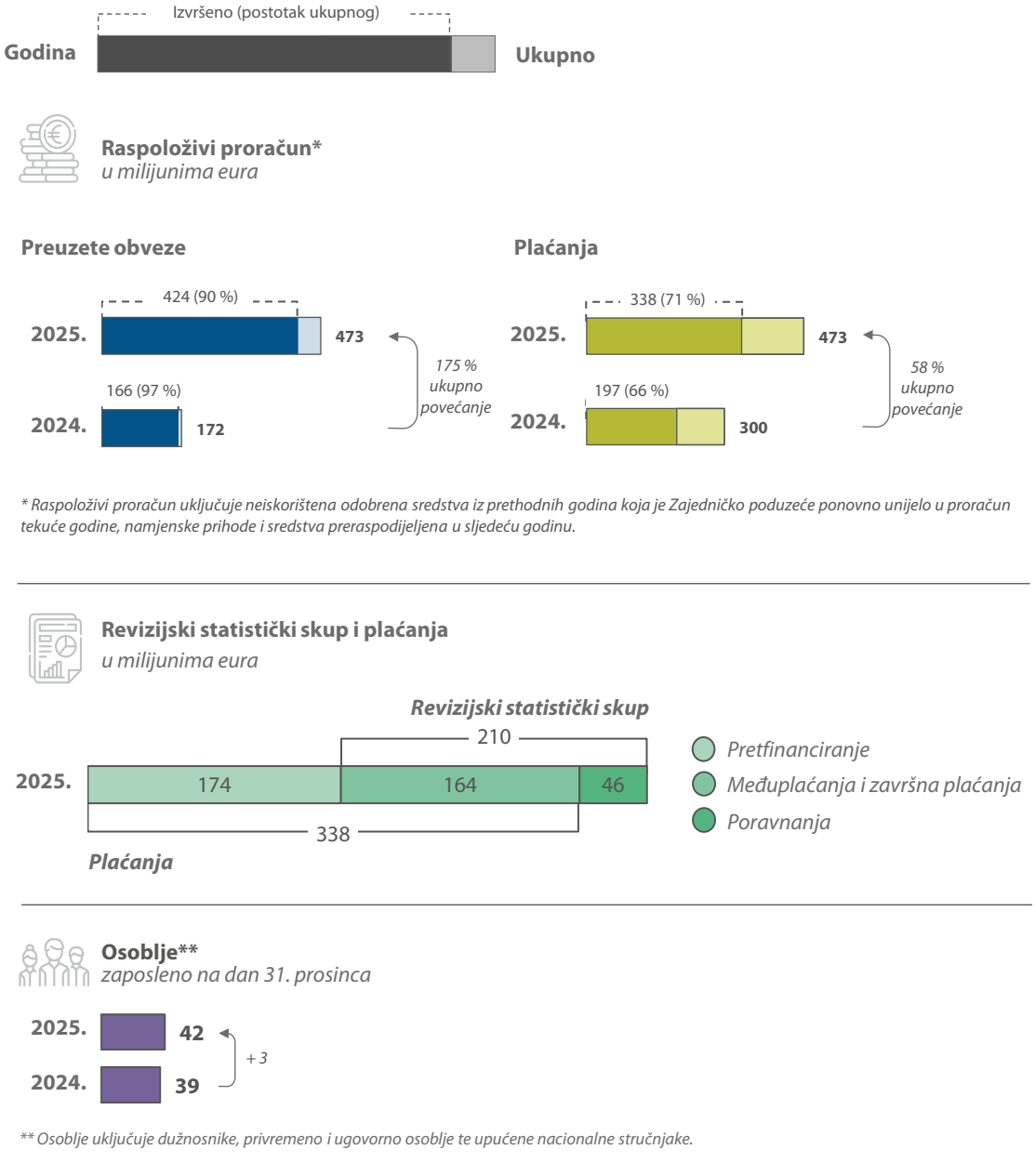
[11] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

[12] Uredba Vijeća (EZ) br. 71/2007 o osnivanju zajedničkog poduzeća „Clean Sky 1”.

[13] Uredba Vijeća (EU) br. 558/2014 o osnivanju zajedničkog poduzeća „Clean Sky 2”.

[14] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

Slika 3.3.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću CA

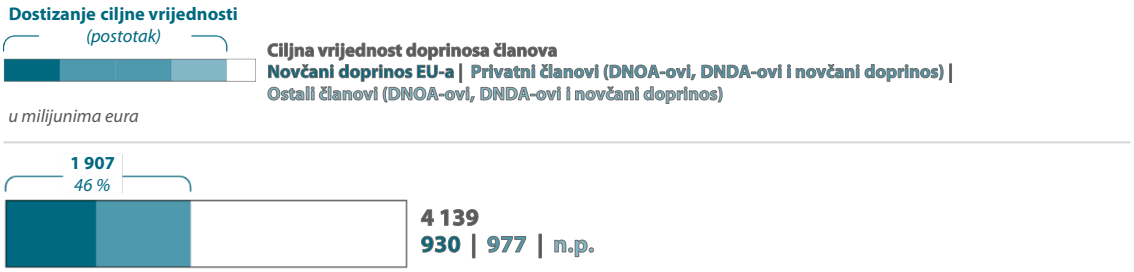

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.3.4. Na *slici 3.3.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća CA za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 46 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa.

Slika 3.3.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća CA u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CA za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.3.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za čisto zrakoplovstvo (CA) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.3.6. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća CA, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.3.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CA za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim

pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.3.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CA za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.3.9. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CA za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.3.10. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CA te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.3.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.3.12. Sud je proveo reviziju devet platnih transakcija u okviru programa Obzor Europa, nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće CA izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Sud je u jednoj od tih transakcija utvrdio pogreške s financijskim

učinkom. Te su pogreške bile posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog nepravilne metode za izračun dnevnica koju je primijenio predmetni korisnik.

3.3.13. Zajedničko poduzeće CA procijenilo je stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (100 % njegovih operativnih rashoda 2025.) na 0,9 % na temelju Komisijinih smjernica o izračunu utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške. Za tu se procjenu služilo podatcima o stopama pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad svojim korisnicima koje je dostavila Komisijina Zajednička služba za reviziju[15].

Preporuke

3.3.14. Za zajedničko poduzeće CA nije bilo otvorenih preporuka iz posebnih godišnjih izvješća za 2022., 2023. i 2024. koje je trebalo provesti do 2025.

[15] Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća CA za 2025, poglavlje 4.1.1.

Odgovori zajedničkog poduzeća CA

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/CA-Replies-SAR-JUS-2025/CA-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.4. Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)

Uvod

3.4.1. Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[16] Zajedničko poduzeće IHI zamijenilo je Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativne lijekove (IMI), koje je osnovano u prosincu 2007. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7) na razdoblje od 10 godina[17] i čije je djelovanje produženo u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.[18] u obliku zajedničkog poduzeća IMI 2.

3.4.2. Zajedničko poduzeće IHI ima oblik javno-privatnog partnerstva te je usmjereno na istraživanja i inovacije u području zdravlja koji su održivi, interdisciplinarni te usmjereni na pacijente. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD), i europska sektorska udruženja.

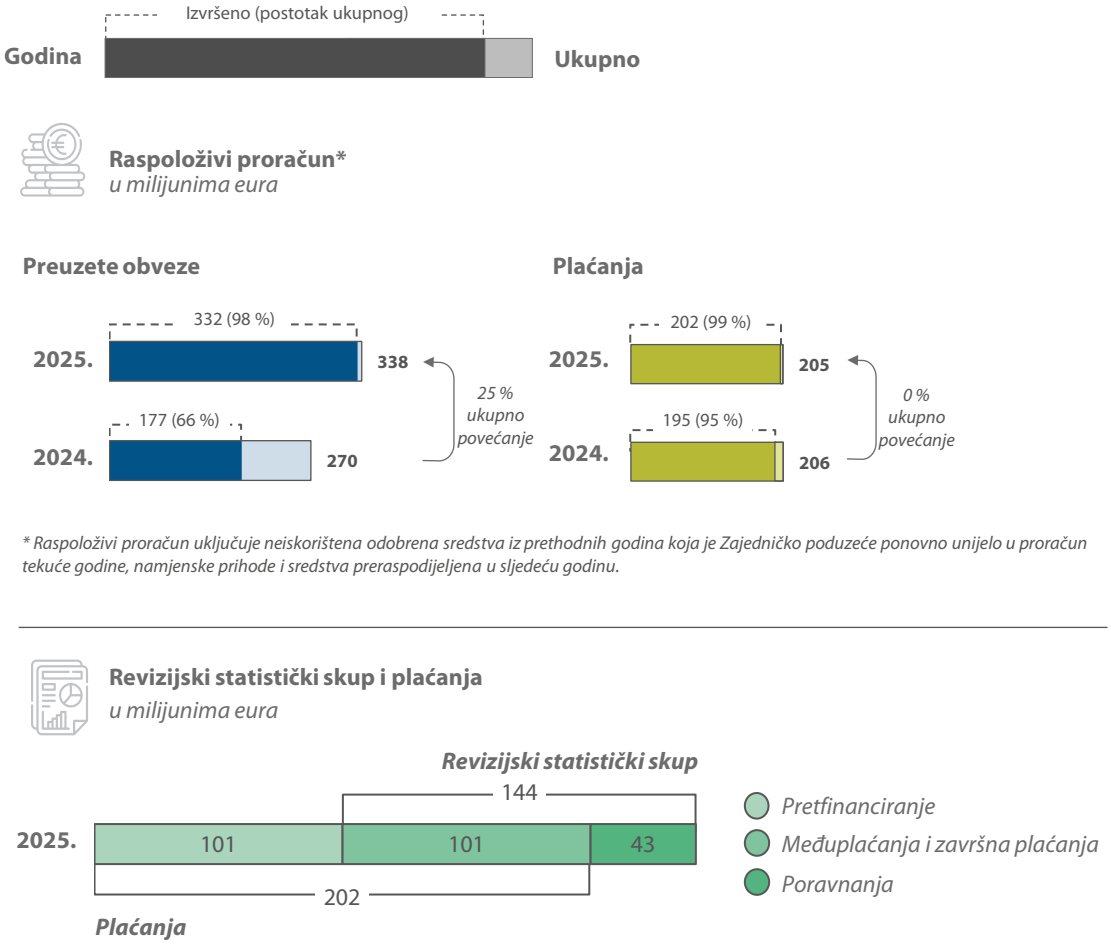
3.4.3. Na ***slici 3.4.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća IHI, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 98 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 99 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj osoblja zajedničkog poduzeća IHI ostao je uglavnom nepromijenjen.

[16] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

[17] Uredba Vijeća (EZ) br. 73/2008 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za inovativne lijekove.

[18] Uredba Vijeća (EU) br. 557/2014 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativne lijekove 2.

Slika 3.4.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću IHI

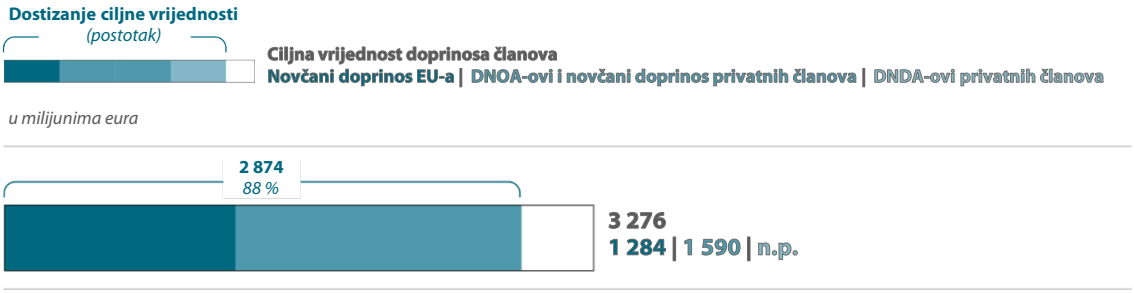
Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.4.4. Na *slici 3.4.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća IHI za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (12. godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 88 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. To je bila posljedica kašnjenja u provedbi programa Obzor 2020. i

primanju doprinosa, uglavnom zbog dugog trajanja projekata potrebnog zbog prirode posebnog područja istraživanja u kojem to zajedničko poduzeće djeluje i znatne veličine globalnih konzorcija koji provode projekte.

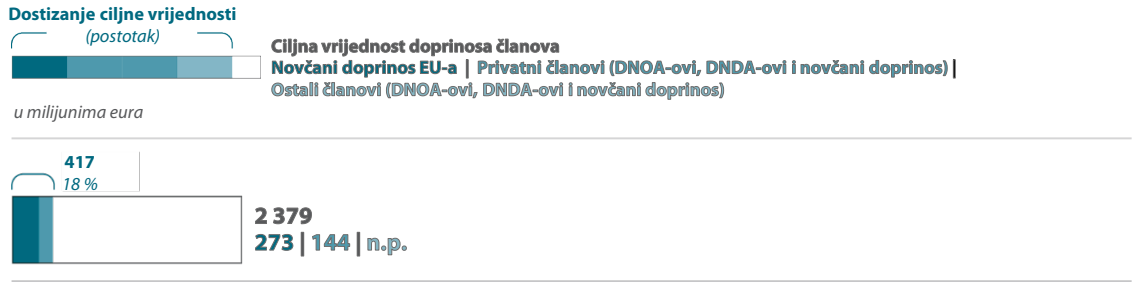
Slika 3.4.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća IHI u okviru programa Obzor 2020.

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća IHI za financijsku godinu 2025.

3.4.5. Na *slici 3.4.3.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća IHI za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 18 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. To je uglavnom bila posljedica sporog početka provedbe projekata u okviru programa Obzor Europa, koji su složeni.

Slika 3.4.3. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća IHI u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća IHI za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.4.6. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.4.7. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća IHI, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.4.8. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća IHI za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.4.9. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća IHI za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.4.10. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća IHI za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.4.11. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od njegova mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća IHI te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.4.12. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.4.13. Sud je proveo reviziju šest platnih transakcija u okviru programa Obzor 2020. i jedne transakcije koja se sastojala od administrativnih rashoda, koje su nasumično odabrane među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće IHI izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Sud je u dvjema transakcijama iz programa Obzor 2020. utvrdio pogreške s financijskim učinkom. U jednoj od njih te pogreške bile su posljedica nepravilne kategorizacije troškova podugovaranja kao troškova za osoblje i netočnog financijskog izvještavanja. U drugoj

transakciji Sud je utvrdio neprihvatljive troškove za opremu zbog toga što je u okviru projekta obuhvaćenog revizijom predmetni korisnik prijavio puni godišnji iznos amortizacije umjesto udjela utvrđenog za stvarnu upotrebu opreme.

3.4.14. Zajedničko poduzeće IHI za svoje je transakcije u okviru programa Obzor 2020. (koje su 2025. činile oko 85 % njegovih operativnih rashoda) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 4,1 % i stopu preostale pogreške od 0,8 %, koje je izračunalo na temelju rezultata *ex post* revizija Komisijine Zajedničke službe za reviziju. Nije izračunalo procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (oko 15 % njegovih operativnih rashoda 2025.) jer rezultati *ex post* revizija koje je obavila Zajednička služba za reviziju još nisu bili dostupni[19].

Preporuke

3.4.15. Za zajedničko poduzeće IHI nije bilo otvorenih preporuka iz posebnih godišnjih izvješća za 2022., 2023. i 2024. koje je trebalo provesti do 2025.

3.4.16. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka IHI-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Obzor Europa

Zajedničko poduzeće IHI trebalo bi procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— podatcima o stopi pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad njegovim korisnicima koje su dostavili Komisijina Zajednička služba za reviziju i Sud.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

[19] Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća IHI za 2025., poglavlje 4.1.

Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje (IHI)

Odgovori zajedničkog poduzeća IHI

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/IHI-Replies-SAR-JUS-2025/IHI-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.5. Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2)

Uvod

3.5.1. Zajedničko poduzeće za čisti vodik (Clean H2), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[20] Zajedničko poduzeće Clean H2 zamijenilo je Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za gorivne članke i vodik (FCH 1), koje je osnovano u svibnju 2008. u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7) na razdoblje do 31. prosinca 2017.[21] i čije je djelovanje produženo u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.[22] u obliku zajedničkog poduzeća FCH 2. U razdoblju 2023. – 2025. zajedničkom poduzeću Clean H2 ujedno su dodijeljena sredstva u iznosu od 200 milijuna eura u okviru plana REPowerEU s ciljem povećanja broja „dolina vodika" (integriranih lokalnih ekosustava od proizvodnje do krajnje upotrebe) obuhvaćenih programom Obzor Europa.

3.5.2. Zajedničko poduzeće Clean H2 ima oblik javno-privatnog partnerstva za istraživanja i inovacije u području tehnologije gorivnih članaka i vodika. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD), te sektorsko udruženje (Hydrogen Europe) i istraživačko udruženje (Hydrogen Europe Research).

3.5.3. Na ***slici 3.5.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća Clean H2, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanju proračuna Zajedničkog poduzeća za plaćanja za 2025. odražavaju se njegove akumulirane potrebe za plaćanjima koje proizlaze iz projekata u okviru programa Obzor Europa za koje su rezervirana sredstva u okviru njegovih poziva na podnošenje prijedloga iz razdoblja 2022. – 2025. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 99 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 93 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj osoblja zajedničkog poduzeća Clean H2 ostao je uglavnom nepromijenjen.

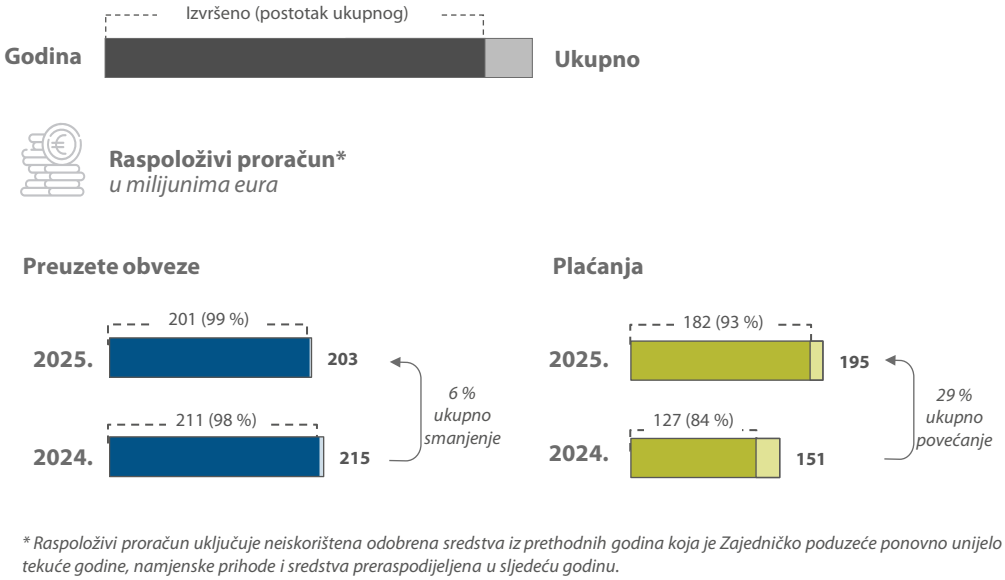
---

[20] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

[21] Uredba Vijeća (EZ) br. 521/2008 o osnivanju zajedničkog poduzeća za gorive ćelije i vodik.

[22] Uredba Vijeća (EU) br. 559/2014 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za gorivne članke i vodik 2.

Slika 3.5.1 – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću Clean H2

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća Clean H2 za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.5.4. Na *slici 3.5.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća Clean H2 za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (12. godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 181 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. Razlog tomu bili su znatni doprinosi

privatnih članova u naravi za dodatne aktivnosti koje nisu izravno povezane s projektima koje Zajedničko poduzeće financira, ali kojima se svejedno podupire postizanje ciljeva Zajedničkog poduzeća.

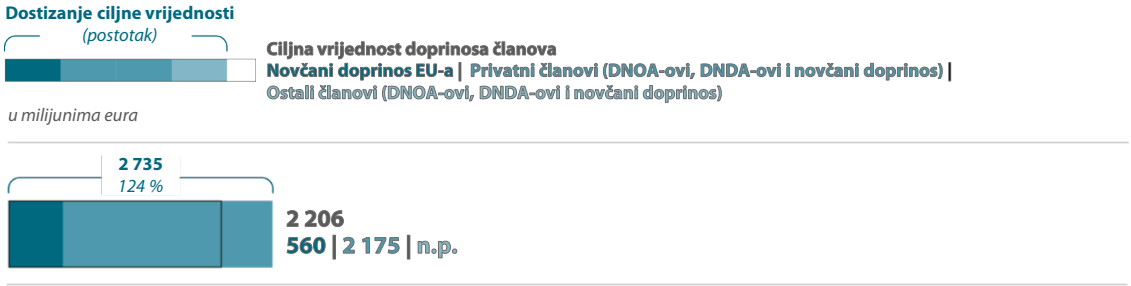
Slika 3.5.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća Clean H2 u okviru programa Obzor 2020.

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća Clean H2 za financijsku godinu 2025.

3.5.5. Na ***slici 3.5.3.*** prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća Clean H2 za program Obzor Europa (uključujući financijska sredstva u okviru plana REPowerEU) i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 124 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. Kao i u slučaju programa Obzor 2020., razlog tomu bili su znatni doprinosi privatnih članova u naravi za dodatne aktivnosti koje nisu izravno povezane s projektima koje Zajedničko poduzeće financira, ali kojima se svejedno podupire postizanje ciljeva Zajedničkog poduzeća.

Slika 3.5.3. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća Clean H2 u okviru programa Obzor Europa i plana REPowerEU

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća Clean H2 za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.5.6. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za inicijativu za čisti vodik (Clean H2) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.5.7. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća Clean H2, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.5.8. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća Clean H2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.5.9. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća Clean H2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.5.10. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća Clean H2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.5.11. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća Clean H2 te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Područje primjene tih izmjena detaljnije je opisano u ***Prilogu II.***

3.5.12. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.5.13. Sud je proveo reviziju pet platnih transakcija (od čega dvije u okviru programa Obzor 2020. i tri u okviru programa Obzor Europa), nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće Clean H2 izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Sud je u dvjema transakcijama iz programa Obzor Europa utvrdio pogreške s financijskim učinkom. Te su pogreške bile posljedica prijavljenih troškova koji nisu bili evidentirani kao rashodi u računovodstvenoj dokumentaciji predmetnog korisnika, primjene pravila za program

Obzor 2020. pri izračunavanju troškova za osoblje i prijave putnih troškova koji nisu bili povezani s izvještajnim razdobljem.

3.5.14. Zajedničko poduzeće Clean H2 za svoje je transakcije u okviru programa Obzor 2020. (koje su 2025. činile oko 38 % njegovih operativnih rashoda) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 2,8 % i stopu preostale pogreške od 0,3 %, koje je izračunalo na temelju rezultata *ex post* revizija Komisijine Zajedničke službe za reviziju. Kad je riječ o njegovim transakcijama u okviru programa Obzor Europa (oko 62 % njegovih operativnih rashoda 2025.), Zajedničko poduzeće procijenilo je stopu pogreške na 1,7 % na temelju Komisijinih smjernica o izračunu utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške. Svoju je procjenu temeljilo na podatcima Zajedničke službe za reviziju o najnovijim stopama pogreške iz *ex post* revizija nad svojim korisnicima[23].

Preporuke

3.5.15. U ***tablici 3.5.1.*** prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Za zajedničko poduzeće Clean H2 postojala je jedna otvorena preporuka, koju je Zajedničko poduzeće provelo u većoj mjeri.

[23] Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća Clean H2 za 2025., poglavlje 4.1.

Tablica 3.5.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2022.	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. zajedničko poduzeće **Clean H2** u okviru programa Obzor Europa trebalo primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajedničko poduzeće posebice trebalo zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.			Tijekom 2025. direktor Zajedničkog poduzeća odobrio je dokument o zajedničkom pristupu provedbi strategije kontrole za program Obzor Europa u sklopu Zajedničkog poduzeća, u kojem se utvrđuje usklađen pristup provedbi *ex ante* i *ex post* kontrola za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Zajedničko poduzeće u potpunosti je uvelo svoj pristup kontroli koji se temelji na riziku za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Potrebna su daljnja poboljšanja u pogledu financiranja jednokratnim iznosima (pozivi od 2024. nadalje), posebno kad je riječ o utvrđivanju profila rizika i kriterija za odabir *ex post* tehničkih preispitivanja koje provodi Zajednička služba za reviziju.

Odgovori zajedničkog poduzeća Clean H2

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2025/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.6. Zajedničko poduzeće za čipove

Uvod

3.6.1. Zajedničko poduzeće za čipove, sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u rujnu 2023. u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031. izmjenom jedinstvenog temeljnog akta[24]. Zamijenilo je Zajedničko poduzeće za ključne digitalne tehnologije, koje je osnovano u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa[25].

3.6.2. Zajedničko poduzeće za čipove potiče razvoj inovativnih tehnologija poluvodiča sljedećih generacija i jača europske kapacitete za proizvodnju čipova u okviru inicijative Čipovi za Europu. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU CNECT), države sudionice i tri sektorska udruženja.

3.6.3. Na ***slici 3.6.1.*** prikazani su podatci o proračunu Zajedničkog poduzeća za čipove, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanju proračuna Zajedničkog poduzeća za plaćanja za 2025. odražavaju se njegove akumulirane potrebe za plaćanjima koje proizlaze iz aktivnosti u okviru programa Digitalna Europa i Obzor Europa povezanih s infrastrukturom i dodjelom bespovratnih sredstava za koje su sredstva rezervirana 2025. i prethodnih godina. Stopa izvršenja proračuna za plaćanja koju je Zajedničko poduzeće za čipove postiglo bila je niska (42 %) zbog toga što je kasnilo u sklapanju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava koji su proizašli iz njegovih poziva na podnošenje prijedloga u okviru programa Obzor Europa objavljenih 2024. i 2025., kao i složenosti zajedničkih postupaka javne nabave povezanih s nabavom infrastrukture (pilot-linije) koji se financiraju u okviru programa Digitalna Europa. Slijedom toga, neiskorištena odobrena sredstva za plaćanje u vrijednosti od oko 520 milijuna eura (58 %) preraspodijeljena su u proračune za plaćanja za sljedeće godine. Broj članova osoblja Zajedničkog poduzeća povećao se za 16 %, tj. na broj utvrđen u njegovu odobrenom planu radnih mjesta.

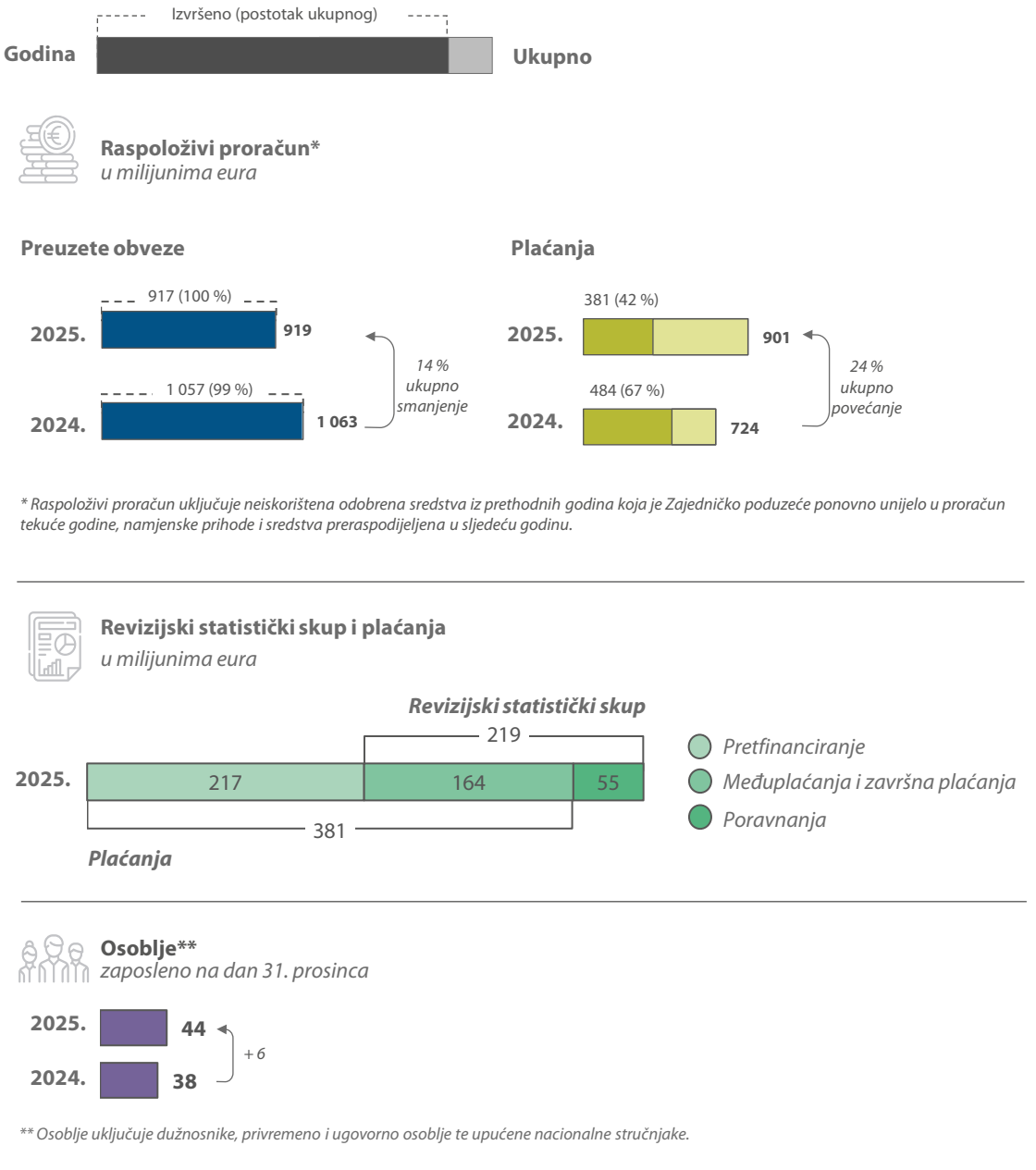
---

[24] Uredba Vijeća (EU) 2023/1782 o izmjeni Uredbe (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa u pogledu Zajedničkog poduzeća za čipove.

[25] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

Zajedničko poduzeće za čipove

Slika 3.6.1. – Ključni podatci o Zajedničkom poduzeću za čipove

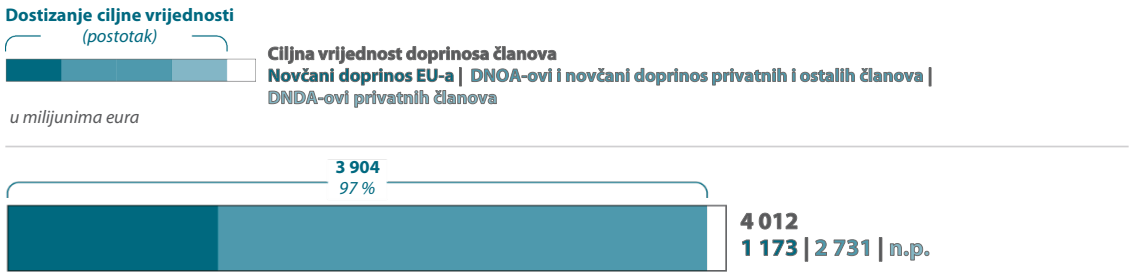

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za čipove za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.6.4. Na *slici 3.6.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova Zajedničkog poduzeća za čipove za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (12. godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 97 % svojih ciljnih vrijednosti doprinosa.

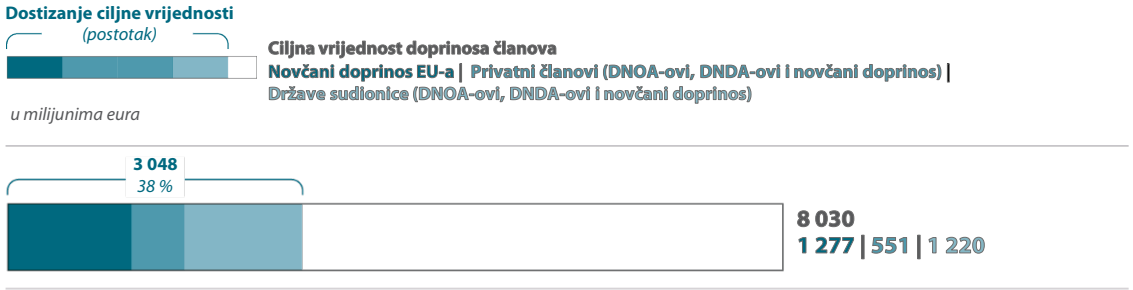
Slika 3.6.2. – Doprinosi članova Zajedničkog poduzeća za čipove u okviru programa Obzor 2020.

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za čipove za financijsku godinu 2025.

3.6.5. Na *slici 3.6.3.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova Zajedničkog poduzeća za čipove za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godina provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 38 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. Razlog tomu činjenica je da dosad nije potvrđen nijedan od prijavljenih doprinosa u naravi privatnih članova te je potvrđeno samo oko 20 % takvih doprinosa drugih članova (država sudionica).

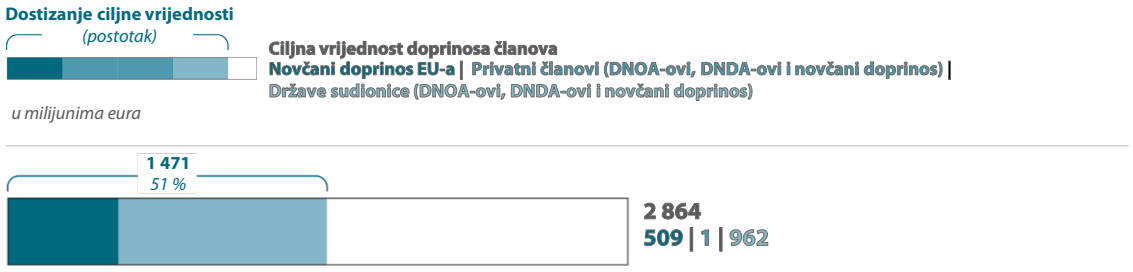
Slika 3.6.3. – Doprinosi članova Zajedničkog poduzeća za čipove u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za čipove za financijsku godinu 2025.

3.6.6. Na *slici 3.6.4.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova Zajedničkog poduzeća za čipove za program Digitalna Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godina provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 51 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa.

Slika 3.6.4. – Doprinosi članova Zajedničkog poduzeća za čipove u okviru programa Digitalna Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za čipove za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.6.7. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za čipove i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.6.8. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije Zajedničkog poduzeća za čipove, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.6.9. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za čipove za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u

skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.6.10. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za čipove za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.6.11. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za čipove za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.6.12. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za čipove te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.6.13. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.6.14. Sud je proveo reviziju osam platnih transakcija (od čega tri u okviru programa Obzor 2020. i pet u okviru programa Obzor Europa), nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je Zajedničko poduzeće za čipove izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja.

Sud je u jednoj od transakcija u okviru programa Obzor 2020. utvrdio pogreške s financijskim učinkom, koje su bile posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog toga što je predmetni korisnik primijenio nepravilnu osnovicu plaće za izračun satnica.

3.6.15. Zajedničko poduzeće za čipove za svoje je transakcije u okviru programa Obzor 2020. (koje su 2025. činile oko 27 % njegovih operativnih rashoda) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 2,2 % i stopu preostale pogreške od 0,8 %, koje je izračunalo na temelju rezultata *ex post* revizija Komisijine Zajedničke službe za reviziju. Kad je riječ o njegovim transakcijama u okviru programa Obzor Europa (oko 73 % njegovih operativnih rashoda 2025.), Zajedničko poduzeće procijenilo je stopu pogreške na 1,8 % na temelju Komisijinih smjernica o izračunu utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške. Svoju je procjenu temeljilo na podatcima Zajedničke službe za reviziju o najnovijim stopama pogreške iz *ex post* revizija nad svojim korisnicima[26].

Preporuke

3.6.16. U ***tablici 3.6.1.*** prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Za Zajedničko poduzeće za čipove postojala je jedna otvorena preporuka, koju je Zajedničko poduzeće provelo u određenoj mjeri.

[26] Konsolidirano godišnje izvješće o radu Zajedničkog poduzeća za čipove za 2025., poglavlje 4.1.1.

Tablica 3.6.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2023.	**Preporuka 2.** Sud je preporučio da bi do kraja 2025. **Zajedničko poduzeće za čipove** trebalo, kao prvo, razraditi korektivne mehanizme za smanjivanje svojeg viška novčanih sredstava na razumnu razinu i, kao drugo, u suradnji s Komisijom uskladiti svoje zahtjeve za novčana sredstva za svaku financijsku godinu sa svojim procijenjenim potrebama za potrošnjom.			Zajedničko poduzeće za čipove dodatno je povećalo svoj ukupni višak novčanih sredstava, i to s 479 milijuna eura na kraju 2024. na 831 milijun eura na kraju 2025. (povećanje od 73,5 %). Zajedničko poduzeće objasnilo je da je do toga došlo zbog spore provedbe složenih postupaka zajedničke javne nabave za infrastrukturne projekte u okviru programa Digitalna Europa (pilot-linije). Zajedničko poduzeće trenutačno s Komisijom raspravlja o načinima rješavanja tog problema kad je riječ o budućim proračunima.

Odgovori Zajedničkog poduzeća za čipove

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/Chips-Replies-SAR-JUS-2025/Chips-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.7. Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (zajedničko poduzeće CBE)

Uvod

3.7.1. Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[27] Zamijenilo je Zajedničko poduzeće za bioindustriju, koje je osnovano u svibnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.[28]

3.7.2. Zajedničko poduzeće CBE ima oblik javno-privatnog partnerstva i usmjereno je na istraživanja i inovacije za održiv i konkurentan sektor kružnog biogospodarstva. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD, GU AGRI i GU GROW), i sektorski partneri, koje predstavlja Konzorcij za bioindustriju.

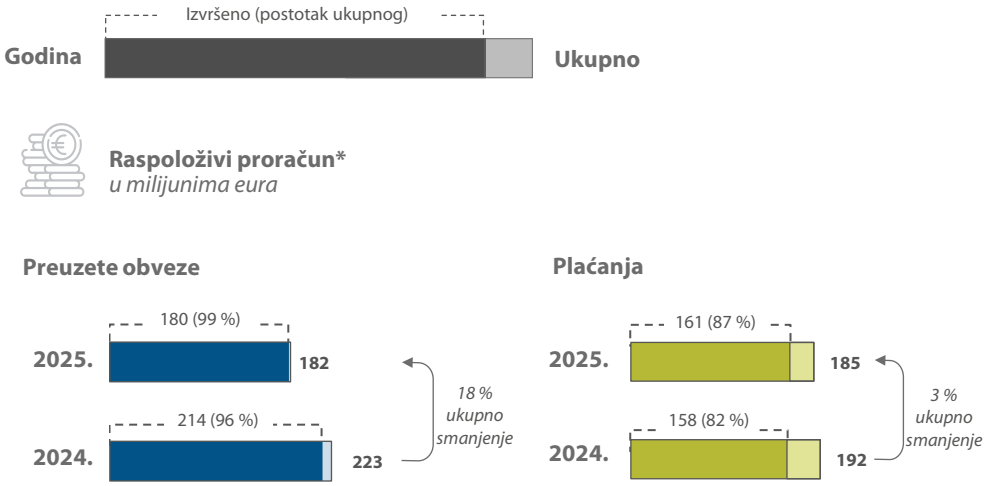
3.7.3. Na ***slici 3.7.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća CBE, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U smanjenju njegova proračuna za preuzimanje obveza za 2025. odražava se činjenica da je proračun za preuzete obveze za prethodnu godinu uključivao znatnu preraspodjelu odobrenih sredstava povezanih s njegovim pozivima na podnošenje prijedloga za 2022. i 2023. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 99 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 87 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj osoblja zajedničkog poduzeća CBE ostao je uglavnom stabilan.

[27] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

[28] Uredba Vijeća (EU) br. 560/2014 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za bioindustriju.

Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (zajedničko poduzeće CBE)

Slika 3.7.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću CBE

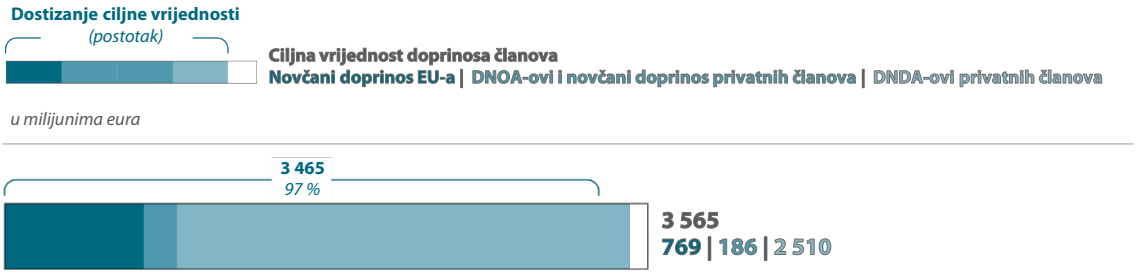

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CBE za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.7.4. Na *slici 3.7.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća CBE za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (12. godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 97 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa.

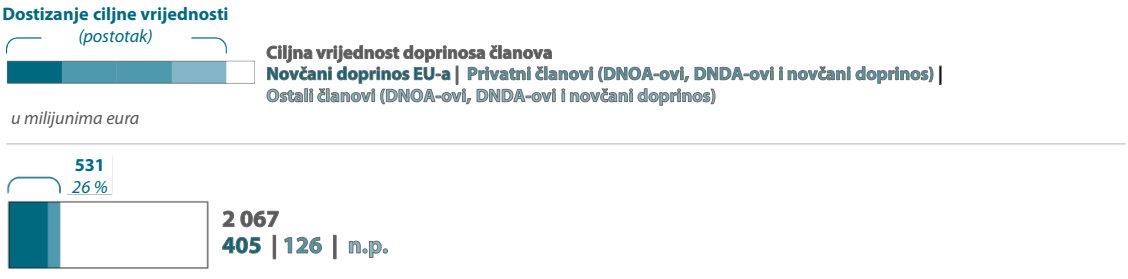
Slika 3.7.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća CBE u okviru programa Obzor 2020.

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CBE za financijsku godinu 2025.

3.7.5. Na *slici 3.7.3.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća CBE za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godina provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 26 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. To je posljedica sporog početka provedbe projekata u okviru programa Obzor Europa. Kako bi nadoknadilo manjak doprinosa privatnih članova i poboljšalo ostvarivanje ciljeva svojih aktivnosti, Zajedničko poduzeće provelo je 2025. veliko preispitivanje opsega dodatnih aktivnosti svojih privatnih članova u vezi sa svojim pozivima na podnošenje prijedloga za 2022., 2023. i 2024.

Slika 3.7.3. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća CBE u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CBE za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.7.6. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za Europu kao kružno biogospodarstvo (CBE) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.7.7. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća CBE, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.7.8. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća CBE za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.7.9. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CBE za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.7.10. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CBE za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.7.11. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća CBE te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.7.12. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.7.13. Sud je proveo reviziju sedam platnih transakcija (od čega dvije u okviru programa Obzor 2020. i pet u okviru programa Obzor Europa), nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće CBE izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Sud je u jednoj od transakcija u okviru programa Obzor Europa utvrdio pogreške s financijskim učinkom. Te su pogreške posljedica primjene pravila programa Obzor 2020. za izračunavanje troškova za osoblje i prijave neprihvatljivih elemenata troškova za osoblje.

Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo (zajedničko poduzeće CBE)

3.7.14. Zajedničko poduzeće CBE za svoje je transakcije u okviru programa Obzor 2020. (koje su 2025. činile oko 52 % njegovih operativnih rashoda) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 1,6 % i stopu preostale pogreške od 1,1 %, koje je izračunalo na temelju rezultata *ex post* revizija Komisijine Zajedničke službe za reviziju. Nije izračunalo procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (oko 48 % njegovih operativnih rashoda 2025.) jer rezultati *ex post* revizija koje je obavila Zajednička služba za reviziju još nisu bili dostupni[29].

Preporuke

3.7.15. U ***tablici 3.7.1.*** prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Za zajedničko poduzeće CBE postojala je jedna otvorena preporuka, koju je Zajedničko poduzeće provelo u potpunosti.

3.7.16. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka CBE JU-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Obzor Europa

Zajedničko poduzeće CBE trebalo bi procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— podatcima o stopi pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad njegovim korisnicima koje su dostavili Komisijina Zajednička služba za reviziju i Sud.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

[29] Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća CBE za 2025., poglavlje 4.1.1.

Tablica 3.7.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2022.	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. zajedničko poduzeće **CBE** u okviru programa Obzor Europa trebalo primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajedničko poduzeće posebice trebalo zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.			Tijekom 2025. direktor Zajedničkog poduzeća odobrio je dokument o zajedničkom pristupu provedbi strategije kontrole za program Obzor Europa u sklopu Zajedničkog poduzeća, u kojem se utvrđuje usklađen pristup provedbi *ex ante* i *ex post* kontrola za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Zajedničko poduzeće uvelo je i primijenilo glavne postupke svojeg pristupa kontroli koji se temelji na riziku.

Odgovori zajedničkog poduzeća CBE

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/CBE-Replies-SAR-JUS-2025/CBE-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.8. Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail)

Uvod

3.8.1. Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu (EU-Rail), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[30] Zamijenilo je zajedničko poduzeće Shift2Rail, koje je osnovano u lipnju 2014. u okviru programa Obzor 2020.[31]

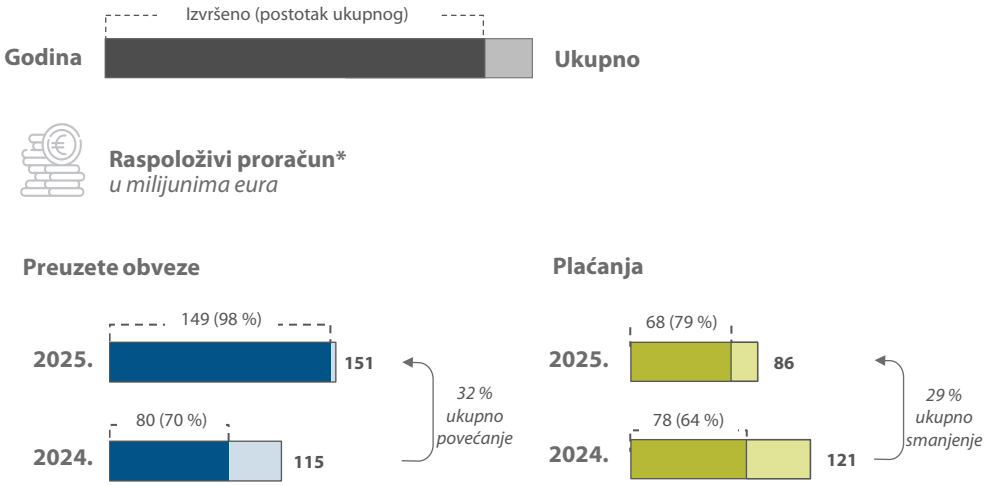
3.8.2. Zajedničko poduzeće EU-Rail ima oblik javno-privatnog partnerstva za istraživanje i inovacije u željezničkom sektoru. Članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU MOVE i GU RTD), te partneri iz željezničkog sektora, uključujući proizvođače željezničke opreme, željezničke prijevoznike, upravitelje infrastrukture i istraživačke centre.

3.8.3. Na ***slici 3.8.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća EU-Rail, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanju njegova proračuna za preuzimanje obveza za 2025. odražava se znatna vrijednost obroka financiranja za 2025. povezanih s njegovim pozivima na podnošenje prijedloga za projekte u okviru programa Obzor Europa (oko 140 milijuna eura). U smanjenom proračunu Zajedničkog poduzeća za plaćanja za 2025. odražavaju se njegove manje potrebe za plaćanjima koje proizlaze iz projekata u okviru programa Obzor Europa koji se temelje na njegovim pozivima na podnošenje prijedloga iz razdoblja 2022. – 2025. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 98 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 79 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj osoblja zajedničkog poduzeća EU-Rail ostao je nepromijenjen.

[30] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

[31] Uredba Vijeća (EU) br. 642/2014 o uspostavi zajedničkog poduzeća Shift2Rail.

Slika 3.8.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću EU-Rail

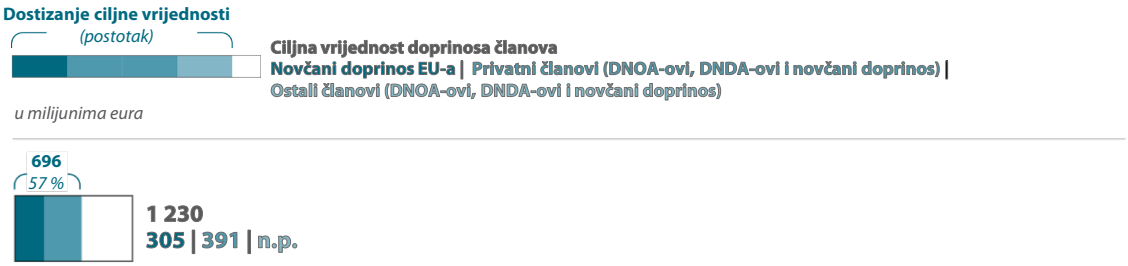

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EU-Rail za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.8.4. Na *slici 3.8.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EU-Rail za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 57 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa.

Slika 3.8.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća EU-Rail u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EU-Rail za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.8.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za europsku željeznicu (EU-Rail) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.8.6. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća EU-Rail, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.8.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EU-Rail za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim

pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.8.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EU-Rail za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.8.9. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EU-Rail za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.8.10. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EU-Rail te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.8.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.8.12. Sud je proveo reviziju pet platnih transakcija u okviru programa Obzor Europa, nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće EU-Rail izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Četiri transakcije odnosile su se na financiranje

jednokratnim iznosima, a jedna na nabavu informatičkih sustava. Ni u jednoj transakciji nije bilo pogrešaka s financijskim učinkom.

3.8.13. Kad je riječ o aktivnostima dodjele bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa, zajedničko poduzeće EU-Rail isključivo primjenjuje financiranje jednokratnim iznosima. Riječ je o jednoj od *pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova* predviđenih člankom 125. Financijske uredbe te je za takvo financiranje potrebno unaprijed dostaviti detaljne procjene troškova za svaku kategoriju troškova, i to za svakog korisnika i svaki radni paket. Prije sklapanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava stručnjaci koje je angažiralo Zajedničko poduzeće razmatraju te procjene troškova u odnosu na predložene aktivnosti kako bi se zajamčilo da su te procjene razumne i da nisu prekomjerne. Zajedničko poduzeće zatim isplaćuje iznos bespovratnih sredstava ovisno o tome jesu li, prema procjeni sačinjenoj uz pomoć tih stručnjaka, radni paketi „pravilno provedeni”.

3.8.14. Revizijom koju je Sud proveo nad financiranjem jednokratnim iznosima utvrđeni su nedostatci povezani s dvama aspektima:

- nepostojanje dokaza o pouzdanoj *ex ante* procjeni troškova za osoblje predviđenih proračunom na kojima se temelji financiranje jednokratnim iznosima; i
- doprinosi koje neki korisnici pružaju za određena postignuća koja je potrebno ostvariti nisu dovoljno specifični, što otežava pravilnu procjenu.

3.8.15. Sud je prethodno slične nalaze iznio za još tri jednokratne transakcije u okviru programa Obzor Europa koje je izvršila Komisija[32].

3.8.16. Zajedničko poduzeće EU-Rail nije izračunalo procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (100 % njegovih operativnih rashoda 2025.)[33].

Preporuke

3.8.17. Za zajedničko poduzeće EU-Rail nije bilo otvorenih preporuka iz posebnih godišnjih izvješća za 2022., 2023. i 2024. koje je trebalo provesti do 2025.

---

[32] Odlomci 5.24. i 5.25. te okvir 5.3. godišnjeg izvješća za 2025.

[33] Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća EU-Rail za 2025., poglavlje 4.1.1.

3.8.18. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka EU-Rail-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Obzor Europa

Zajedničko poduzeće EU-Rail trebalo bi procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— vlastitim podatcima i podatcima Suda o najnovijoj stopi pogreške svojih korisnika.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

3.8.19. Osim toga, kad je riječ o potrebi za poboljšanjem postupaka za provedbu financiranja jednokratnim iznosima u okviru programa Obzor Europa, Sud upućuje na **preporuku 5.1.** iz svojeg godišnjeg izvješća o izvršenju proračuna EU-a za 2025.

Odgovori zajedničkog poduzeća EU-Rail

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2025/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.9. Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC)

Uvod

3.9.1. Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC), sa sjedištem u Luxembourgu, osnovano je u listopadu 2018. na razdoblje do 31. prosinca 2026.[34] U srpnju 2021. Vijeće je donijelo novu uredbu o osnivanju kojom je razdoblje djelovanja Zajedničkog poduzeća produljeno do 31. prosinca 2033. i kojom su njegove nadležnosti u okviru programa koji se provode u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. proširene[35]. Vijeće je 2024. na prijedlog Komisije izmijenilo uredbu o osnivanju Zajedničkog poduzeća i uvelo dodatni cilj koji obuhvaća razvoj tvornica za jačanje europskog vodstva u području umjetne inteligencije[36].

3.9.2. Zajedničko poduzeće EuroHPC ima oblik javno-privatnog partnerstva te omogućuje udruživanje resursa u svrhu razvoja i uvođenja računalstva visokih performansi i umjetne inteligencije u Europi. Članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU CNECT), države sudionice i tri privatna člana: Europska tehnološka platforma za računalstvo visokih performansi, Udruženje za vrijednost velike količine podataka i Europski konzorcij za kvantnu industriju.

3.9.3. Na ***slici 3.9.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća EuroHPC, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanju njegova proračuna za preuzimanje obveza i plaćanja za 2025. odražavaju se njegove velike infrastrukturne aktivnosti povezane s tvornicama umjetne inteligencije. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 92 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 88 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj članova osoblja Zajedničkog poduzeća povećao se za 28 %, tj. na broj utvrđen u njegovu odobrenom planu radnih mjesta.

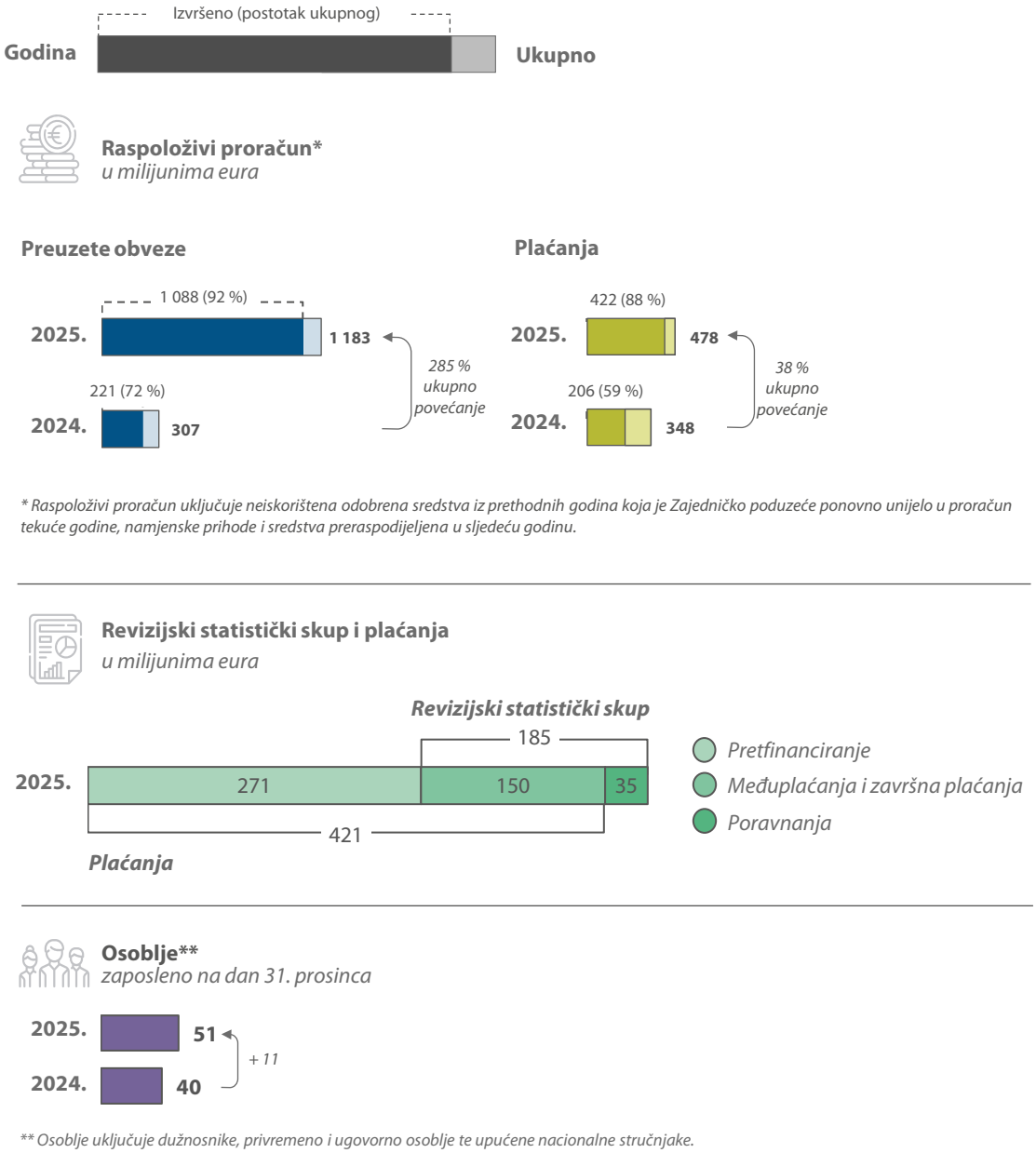
[34] Uredba Vijeća (EU) 2018/1488 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi.

[35] Uredba Vijeća (EU) 2021/1173 o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1488.

[36] Uredba Vijeća (EU) 2024/1732 o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1173 u pogledu inicijative EuroHPC-a za *start-up* poduzeća radi učvršćivanja europskog vodstva u području pouzdane umjetne inteligencije.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC)

Slika 3.9.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću EuroHPC

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EuroHPC za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.9.4. Na *slici 3.9.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EuroHPC za program Obzor 2020. i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (osme godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće

dostiglo je 74 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. Kao što je Sud izvijestio prethodnih godina[37], to je posljedica niske razine doprinosa privatnih članova (oko 25 milijuna eura) u usporedbi s minimalnom ciljnom vrijednošću od 420 milijuna eura. Privatni članovi mogu pružati doprinose u naravi samo za bespovratna sredstva za inovacije, na koja otpada oko 30 % ukupnih aktivnosti Zajedničkog poduzeća povezanih s bespovratnim sredstvima.

Slika 3.9.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća EuroHPC u okviru programa Obzor 2020.

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EuroHPC za financijsku godinu 2025.

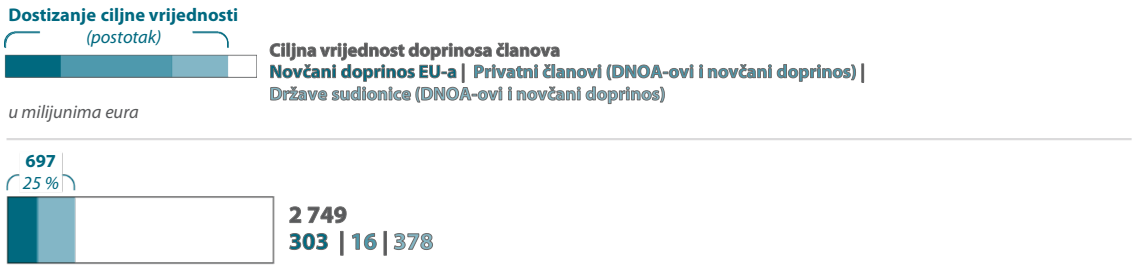
3.9.5. Na *slici 3.9.3.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EuroHPC za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 25 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. Kao što je Sud primijetio prošle godine[38], sve dok se ne promijene mehanizmi financiranja ili ciljna vrijednost doprinosa za privatne članove koje zajedničko poduzeće EuroHPC primjenjuje, moguće je da ono neće dostići znatno višu ciljnu vrijednost doprinosa privatnih članova u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. koja iznosi 900 milijuna eura.

[37] Primjerice, godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2023., odlomak 3.9.16. i godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2024., odlomak 3.9.15.

[38] Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2024., odlomak 3.9.21.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC)

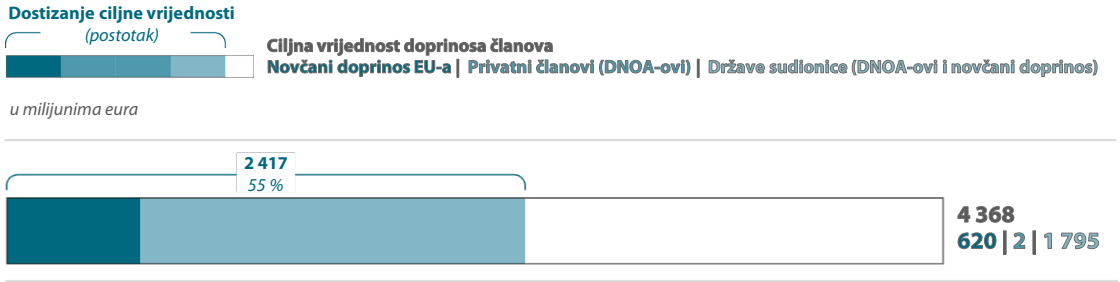
Slika 3.9.3. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća EuroHPC u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EuroHPC za financijsku godinu 2025.

3.9.6. Na *slici 3.9.4.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća EuroHPC za program Digitalna Europa i Instrument za povezivanje Europe (CEF) i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 55 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa.

Slika 3.9.4. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća EuroHPC u okviru programa Digitalna Europa i CEF-a

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EuroHPC za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.9.7. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi (EuroHPC) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.9.8. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća EuroHPC, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.9.9. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća EuroHPC za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.9.10. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EuroHPC za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.9.11. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EuroHPC za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.9.12. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća EuroHPC te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.9.13. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.9.14. Sud je proveo reviziju 14 platnih transakcija (od čega šest u okviru programa Obzor 2020., dvije u okviru programa Obzor Europa i šest u okviru programa Digitalna Europa – od kojih su četiri bile povezane s javnom nabavom), nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće EuroHPC izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Sud je u jednoj od transakcija u okviru programa Obzor 2020. utvrdio pogreške s financijskim

učinkom. Te su pogreške posljedica neprihvatljivih troškova za osoblje zbog toga što je predmetni korisnik prikazao socijalne doprinose poslodavca većima od stvarnih i zbog prekoračenja godišnje gornje granice za sate koje pojedini član osoblja može prijaviti.

3.9.15. Zajedničko poduzeće EuroHPC za svoje je transakcije u okviru programa Obzor 2020. (koje su 2025. činile oko 31,5 % njegovih operativnih rashoda) prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 0,6 % i stopu preostale pogreške od 0,1 %, koje je izračunalo na temelju rezultata *ex post* revizija Komisijine Zajedničke službe za reviziju. Nije izračunalo procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (oko 5,5 % njegovih operativnih rashoda 2025.) iako je Zajednička služba za reviziju imala rezultate *ex post* revizija na raspolaganju[39].

3.9.16. Kad je riječ o njegovim transakcijama u okviru programa Digitalna Europa (koje su 2025. činile oko 62 % njegovih operativnih rashoda), Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA) još nije bila dostavila rezultate *ex post* revizija. Kad je riječ o njegovim rashodima za CEF (oko 1 % njegovih operativnih plaćanja 2025.), zajedničko poduzeće EuroHPC nije provelo posebne *ex post* revizije.

Preporuke

3.9.17. U ***tablici 3.9.1.*** prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Od četiri otvorene preporuke zajedničko poduzeće EuroHPC provelo je dvije preporuke u potpunosti, jednu u većoj mjeri i jednu u određenoj mjeri.

[39] Konsolidirano godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća EuroHPC za 2025., poglavlje 4.1.2.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC)

3.9.18. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka EuroHPC JU-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode za bespovratna sredstva u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa

Zajedničko poduzeće EuroHPC trebalo bi procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode za bespovratna sredstva u okviru programa Obzor Europa i Digitalna Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— podatcima o stopi pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad njegovim korisnicima koje su dostavili Komisijina Zajednička služba za reviziju, HaDEA i Sud.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC)

Tablica 3.9.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2022.	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajedničko poduzeće EuroHPC** u okviru programa Obzor Europa trebalo primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajedničko poduzeće posebice trebalo zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.			Tijekom 2025. direktor Zajedničkog poduzeća odobrio je dokument o zajedničkom pristupu provedbi strategije kontrole za program Obzor Europa u sklopu Zajedničkog poduzeća, u kojem se utvrđuje usklađen pristup provedbi *ex ante* i *ex post* kontrola za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Zajedničko poduzeće uvelo je i primijenilo glavne postupke svojeg pristupa kontroli koji se temelji na riziku.
2023.	**Preporuka 1.** Sud je preporučio da bi do sredine 2025. **zajedničko poduzeće EuroHPC** trebalo poduprijeti Komisijinu			Ciljna vrijednost doprinosa privatnih članova nije ponovno procijenjena u okviru dviju posljednjih izmjena uredbe o osnivanju zajedničkog poduzeća EuroHPC (iz lipnja 2024. i

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC)

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
	ponovnu procjenu ciljne vrijednosti doprinosa privatnih članova za programe za razdoblje 2021. – 2027. (Obzor Europa i Digitalna Europa).			siječnja 2026.), kako je posebno istaknuto za zajedničko poduzeće EuroHPC u izvješću o razrješnici za izvršenje proračuna zajedničkih poduzeća EU-a za financijsku godinu 2024. (vidjeti odlomak 24. točku (c)).
2023.	**Preporuka 2.** Sud je preporučio da bi do kraja 2025. **zajedničko poduzeće EuroHPC** trebalo, kao prvo, razraditi korektivne mehanizme za smanjivanje svojeg viška novčanih sredstava na razumnu razinu i, kao drugo, u suradnji s Komisijom uskladiti svoje zahtjeve za novčana sredstva za svaku financijsku godinu sa svojim procijenjenim potrebama za potrošnjom.			Zajedničko poduzeće EuroHPC znatno je smanjilo svoj ukupni višak novčanih sredstava, i to s 904,7 milijuna eura na kraju 2024. na 551,7 milijuna eura na kraju 2025. (smanjenje od 39 %).
2023.	**Preporuka 3.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajedničko poduzeće EuroHPC** trebalo iskoristiti svoj povećani broj osoblja kako bi radilo na tome da dostigne svoju ciljnu vrijednost u pogledu zapošljavanja do kraja 2024.			Do kraja 2023. zajedničko poduzeće EuroHPC trebalo je zaposliti 39 novih članova osoblja kako bi se približilo punom sastavu od 54 zaposlenika koji mu je bio potreban za provedbu aktivnosti u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Na kraju 2025. samo su tri radna mjesta i dalje bila slobodna, pri čemu su za njih dva ugovori o radu bili potpisani u prosincu 2025.

Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi (zajedničko poduzeće EuroHPC)

Odgovori zajedničkog poduzeća EuroHPC

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2025/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.10. Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (zajedničko poduzeće SNS)

Uvod

3.10.1. Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (SNS), sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[40]

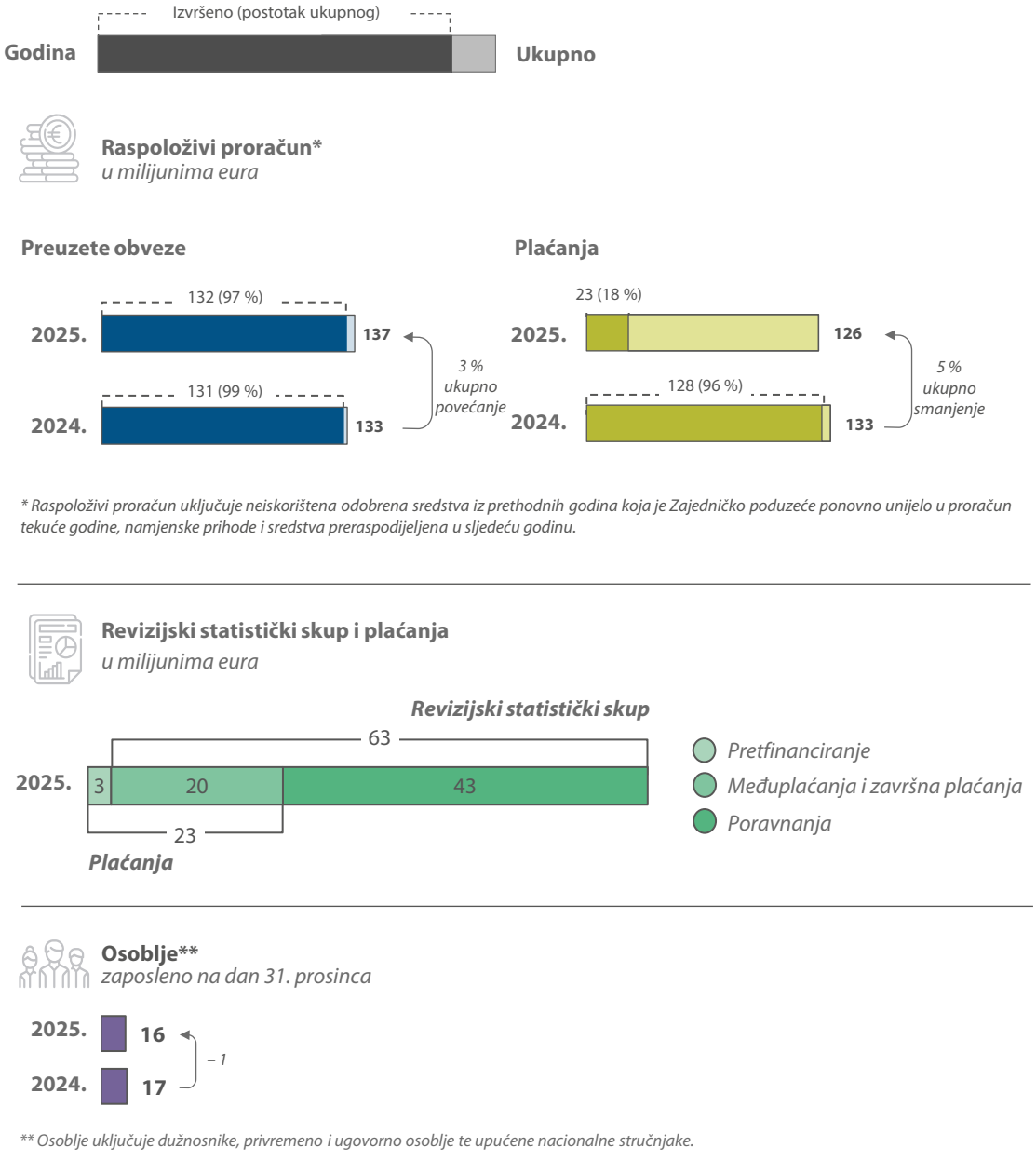
3.10.2. Zajedničko poduzeće SNS ima oblik javno-privatnog partnerstva te mu je cilj olakšati i omogućiti zauzimanje vodećeg položaja u Europi u području 5G i 6G mreža i usluga. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU CNECT), i Udruženje industrije za pametne mreže i usluge 6G (6G-IA).

3.10.3. Na ***slici 3.10.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća SNS, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 97 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza, ali samo 18 % svojeg proračuna za plaćanja. Niska stopa izvršenja proračuna za plaćanja bila je posljedica kašnjenja u Komisijinu internom procesu donošenja odluke o sigurnosnim odredbama iz članka 22. stavka 5. Uredbe o programu Obzor Europa, i to uspostave okvira za ograničene ili sigurnosno osjetljive pozive i sastavljanja popisa pozitivno ocijenjenih zemalja čije se sudjelovanje u takvim pozivima smatralo prihvatljivim. Budući da se pozivi za 2025. nisu mogli objaviti prije donošenja te odluke, zajedničko poduzeće SNS moralo je odgoditi sklapanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i povezana plaćanja pretfinanciranja za prvu polovicu 2026. Slijedom toga, neiskorištena odobrena sredstva za plaćanje u vrijednosti od oko 104 milijuna eura (82 %) preraspodijeljena su u proračun za plaćanja za iduće godine. Broj osoblja zajedničkog poduzeća SNS ostao je uglavnom stabilan.

[40] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (zajedničko poduzeće SNS)

Slika 3.10.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću SNS

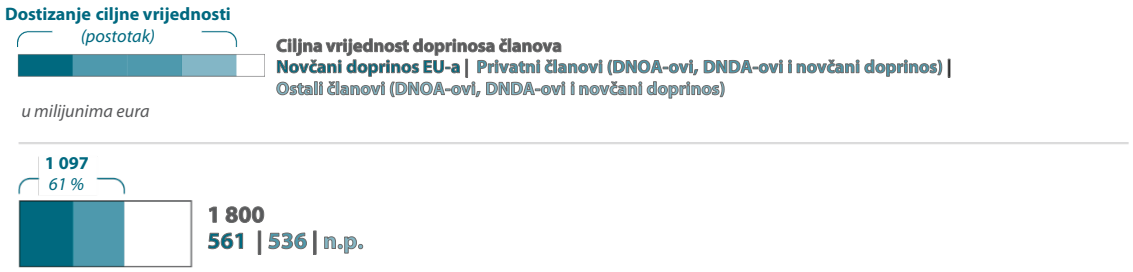

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća SNS za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Provedba programa

3.10.4. Na *slici 3.10.2.* prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova zajedničkog poduzeća SNS za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) Zajedničko poduzeće dostiglo je 61 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa.

Slika 3.10.2. – Doprinosi članova zajedničkog poduzeća SNS u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća SNS za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.10.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za pametne mreže i usluge (SNS) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.10.6. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća SNS, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.10.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća SNS za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim

pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.10.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SNS za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.10.9. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SNS za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.10.10. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća SNS te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.10.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.10.12. Sud je proveo reviziju pet platnih transakcija u okviru programa Obzor Europa, nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće SNS izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Ni u jednoj transakciji nije bilo pogrešaka.

3.10.13. Zajedničko poduzeće SNS nije izračunalo procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (100 % njegovih operativnih rashoda 2025.) iako je Komisijina Zajednička služba za reviziju imala rezultate *ex post* revizija na raspolaganju.

Preporuke

3.10.14. U ***tablici 3.10.1.*** prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Za zajedničko poduzeće SNS postojala je jedna otvorena preporuka, koju je Zajedničko poduzeće provelo u određenoj mjeri.

3.10.15. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka SNS JU-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Obzor Europa

Zajedničko poduzeće SNS trebalo bi procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— podatcima o stopi pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad njegovim korisnicima koje su dostavili Komisijina Zajednička služba za reviziju i Sud.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge (zajedničko poduzeće SNS)

Tablica 3.10.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2022.	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajedničko poduzeće SNS** u okviru programa Obzor Europa trebalo primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajedničko poduzeće posebice trebalo zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.			Tijekom 2025. direktor Zajedničkog poduzeća odobrio je dokument o zajedničkom pristupu provedbi strategije kontrole za program Obzor Europa u sklopu Zajedničkog poduzeća, u kojem se utvrđuje usklađen pristup provedbi *ex ante* i *ex post* kontrola za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. U prvoj polovici 2026. Zajedničko poduzeće uvelo je ključne elemente svojeg pristupa kontroli koji se temelji na riziku. Potrebne su daljnje aktivnosti kako bi se ojačala sustavna primjena temeljnih procesa.

Odgovori zajedničkog poduzeća SNS

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/SNS-Replies-SAR-JUS-2025/SNS-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.11. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3

Uvod

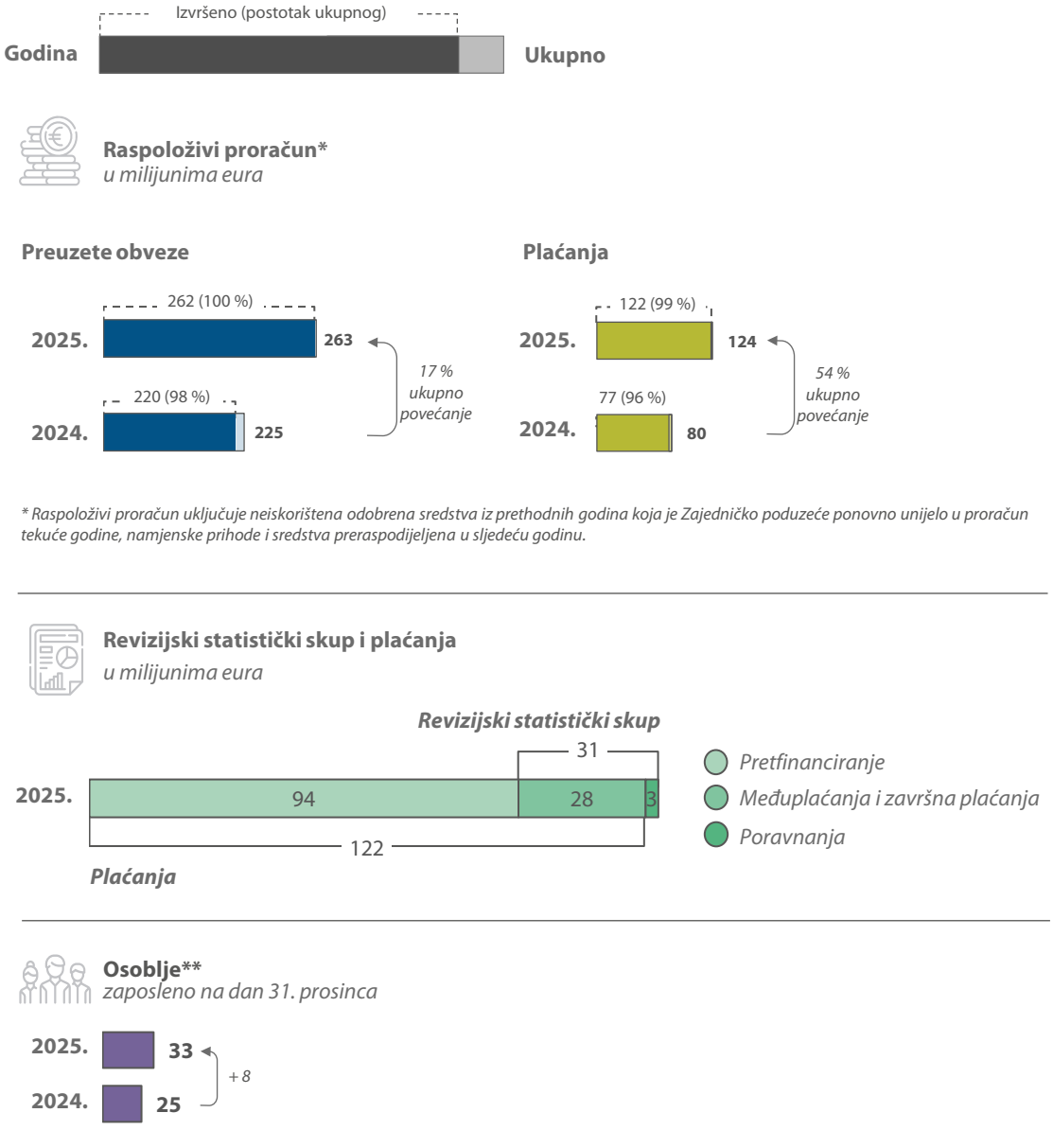
3.11.1. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3, sa sjedištem u Bruxellesu, osnovano je u studenome 2021. u okviru programa Obzor Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.[41] Djelovanje tog zajedničkog poduzeća nastavlja se na prvi i drugi program Partnerstva europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija (EDCTP). Postalo je financijski samostalno 23. studenoga 2023.

3.11.2. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 ima oblik partnerstva između EU-a i udruženja EDCTP, čije je članice u vrijeme izrade ovog izvješća činilo 16 europskih zemalja i 33 afričke zemlje. Cilj mu je iznaći nova rješenja za smanjenje tereta zaraznih bolesti u supsaharskoj Africi te ojačati istraživačke kapacitete za pripremu i odgovor na ponovno pojavljivanje zaraznih bolesti u toj regiji i drugdje u svijetu. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija (GU RTD), i udruženje EDCTP.

3.11.3. Na ***slici 3.11.1.*** prikazani su podatci o proračunu Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanom proračunu Zajedničkog poduzeća za plaćanja za 2025. odražavaju se njegove potrebe za plaćanjima koje proizlaze iz provedbe projekata koji se temelje na njegovim pozivima na podnošenje prijedloga iz prethodnih godina te većih administrativnih troškova. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 100 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 98 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj članova osoblja Zajedničkog poduzeća povećao se za 32 %, tj. na broj utvrđen u njegovu odobrenom planu radnih mjesta.

[41] Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa.

Slika 3.11.1. – Ključni podatci o Zajedničkom poduzeću za globalno zdravlje EDCTP3

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

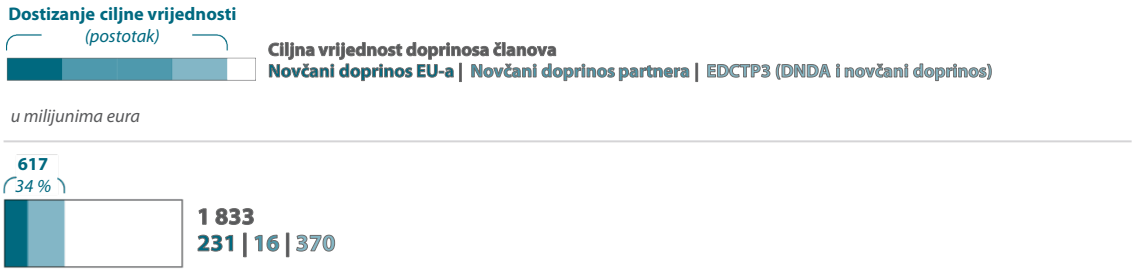
Provedba programa

3.11.4. Na ***slici 3.11.2.*** prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za program Obzor Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa)

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3

Zajedničko poduzeće dostiglo je 34 % svoje ciljne vrijednosti doprinosa. To je uglavnom posljedica niske razine novčanih doprinosa partnera koji daju doprinos (17 milijuna eura ili oko 4 % ciljne vrijednosti od 400 milijuna eura), kao i niže razine izvršenja doprinosa EU-a (231 milijun eura ili 26 % ciljne vrijednosti od 883 milijuna eura).

Slika 3.11.2. – Doprinosi članova Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 u okviru programa Obzor Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.11.5. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.11.6. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.11.7. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.11.8. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.11.9. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud, uz iznimku učinaka pitanja opisanog u odlomcima „Osnova za uvjetno mišljenje” u nastavku, nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Osnova za uvjetno mišljenje

3.11.10. Sud je 2025. proveo reviziju na uzorku od pet platnih transakcija, nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Svih pet transakcija odnosilo se na isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Sud je utvrdio da su u četirima transakcijama od njih pet postojale značajne pogreške povezane s time da je

korisnik zatražio prekomjerne iznose za troškove za osoblje, koje Zajedničko poduzeće nije otkrilo.

3.11.11. Kad je riječ o prvoj transakciji, Sud je revizijom utvrdio da je otprilike 8 % iznosa obuhvaćenog revizijom bilo nepravilno jer su dnevnice bile pogrešno izračunane. Sud je sličan nalaz iznio i za drugu transakciju, u kojoj je utvrdio pogrešku u visini od oko 14 %, kao i primjenu netočnog deviznog tečaja. Kad je riječ o trećoj transakciji, netočan je bio izračun broja dana koje je dopušteno prijaviti, što je dovelo do stope pogreške u visini od oko 5 %. Za četvrtu transakciju Sud je utvrdio da je zatražena visoka razina neprihvatljivih bonusa, da su primijenjeni netočni devizni tečajevi i da su isplaćeni troškovi boravka pojedincima koji nisu radili za predmetnog korisnika. Te su nepravilnosti dovele do ukupne pogreške za tu transakciju u visini od oko 67 %.

Ostala pitanja

3.11.12. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3 te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.11.13. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.11.14. Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 nije izračunalo procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije u okviru programa Obzor Europa (100 % njegovih operativnih rashoda 2025.).

Preporuke

3.11.15. U ***tablici 3.11.1.*** prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Za Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 postojala je jedna otvorena preporuka, koju je Zajedničko poduzeće provelo u većoj mjeri.

3.11.16. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka Global Health EDCTP3 JU-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Obzor Europa

Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3 trebalo bi procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Obzor Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— podatcima o stopi pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad njegovim korisnicima koje su dostavili Komisijina Zajednička služba za reviziju i Sud.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

Tablica 3.11.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2022.	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3** u okviru programa Obzor Europa trebalo primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajedničko poduzeće posebice trebalo zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.			Tijekom 2025. direktor Zajedničkog poduzeća odobrio je dokument o zajedničkom pristupu provedbi strategije kontrole za program Obzor Europa u sklopu Zajedničkog poduzeća, u kojem se utvrđuje usklađen pristup provedbi *ex ante* i *ex post* kontrola za isplate bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor Europa. Sud je u okviru revizije za 2025., kojom je obuhvatio pet platnih transakcija u okviru programa Obzor Europa, u mnogim navratima utvrdio značajnu stopu pogreške u prijavljenim troškovima za osoblje (vidjeti odlomke ***3.11.10***. i ***3.11.11***.). To upućuje na zaključak da Zajedničko poduzeće treba dodatno poboljšati svoje sustave unutarnje kontrole. Neovisno o tome, Sud primjećuje da je tijekom 2025. i u prvoj polovici 2026. Zajedničko poduzeće uvelo glavne postupke svojeg pristupa kontroli koji se temelji na riziku.

Odgovori Zajedničkog poduzeća za globalno zdravlje EDCTP3

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2025/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

3.12. Europski stručni centar u području kibernetičke sigurnosti (ECCC)

Uvod

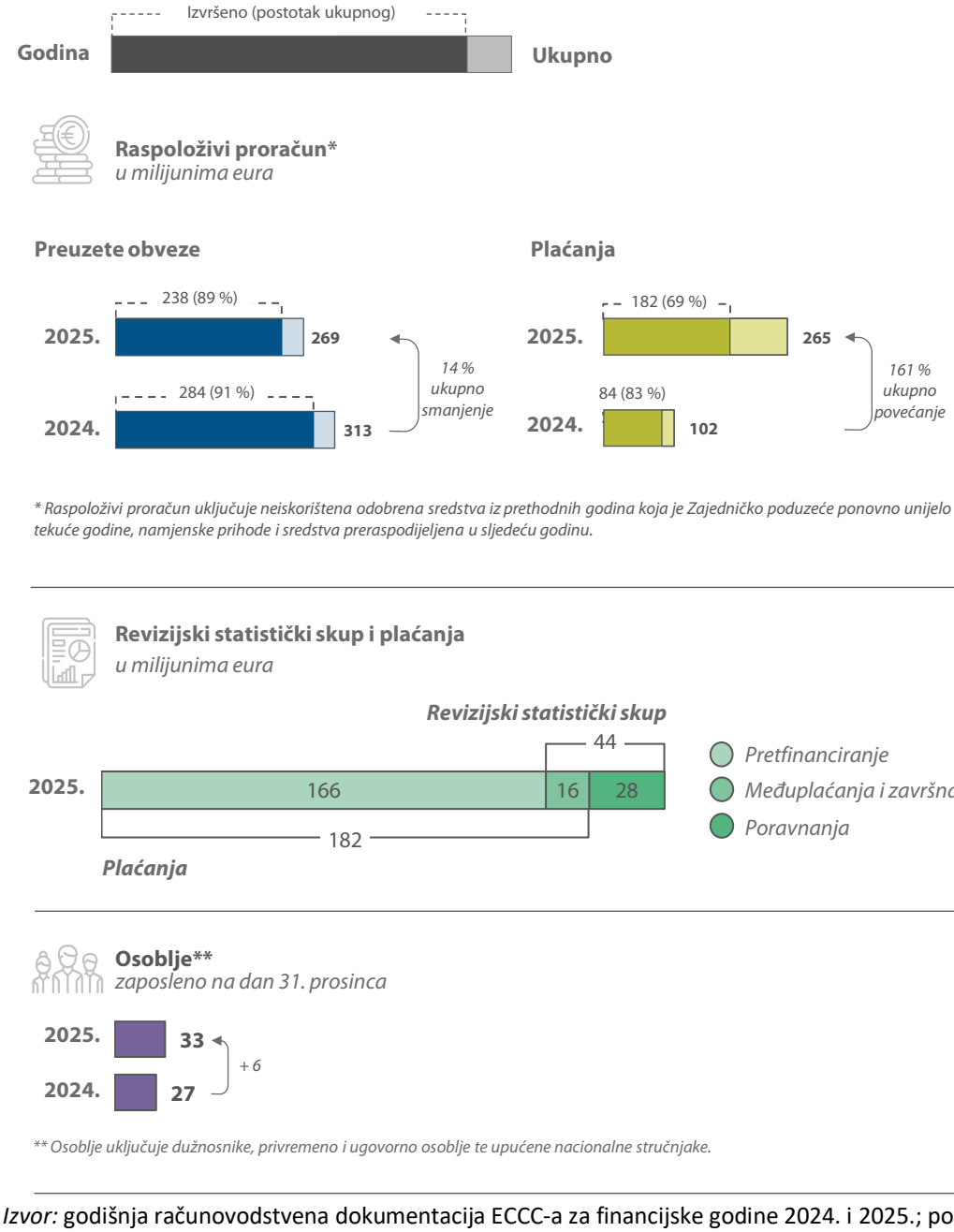
3.12.1. Europski stručni centar u području kibernetičke sigurnosti (ECCC), sa sjedištem u Bukureštu, osnovan je u svibnju 2021. u okviru programa Digitalna Europa na razdoblje koje završava 31. prosinca 2029.[42] Postao je financijski samostalan 24. rujna 2024. Njegove članove čine EU, koji predstavlja Komisija, i države članice EU-a.

3.12.2. ECCC zajedno s mrežom nacionalnih koordinacijskih centara podupire inovacijske i industrijske politike u području kibernetičke sigurnosti u suradnji s industrijskim sektorom, malim i srednjim poduzećima, europskim organizacijama za istraživanje i normizaciju, javnim subjektima i dionicima koji se bave kibernetičkom sigurnošću.

3.12.3. Na ***slici 3.12.1.*** prikazani su podatci o proračunu ECCC-a, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju ECCC-a. U povećanju proračuna ECCC-a za plaćanja za 2025. odražavaju se njegove znatne akumulirane potrebe za plaćanjima koje proizlaze iz aktivnosti u okviru programa Digitalna Europa i Obzor Europa povezanih s infrastrukturom i dodjelom bespovratnih sredstava za koje su sredstva rezervirana 2025. i prethodnih godina. Do kraja 2025. ECCC je izvršio 89 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 69 % svojeg proračuna za plaćanja. Broj članova njegova osoblja povećao se za 22 %, tj. na broj utvrđen u njegovu odobrenom planu radnih mjesta.

[42] Uredba (EU) 2021/887 Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju Europskog stručnog centra za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti i mreže nacionalnih koordinacijskih centara.

Slika 3.12.1. – Ključni podatci o ECCC-u

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija ECCC-a za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavio ECCC.

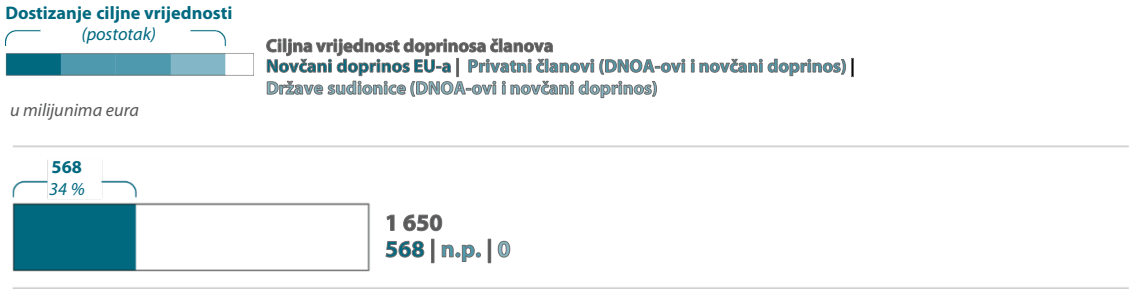
Provedba programa

3.12.4. U članku 21. uredbe o osnivanju ECCC-a navodi se da se aktivnosti ECCC-a u okviru programa Digitalna Europa i Obzor Europa u načelu financiraju sredstvima Komisije (GU CNECT), dok se zajednička djelovanja u jednakoj mjeri financiraju sredstvima Komisije i dobrovoljnim doprinosima država članica (kao ostalih članova ECCC-a). Tom odredbom utvrđena je maksimalna ciljna vrijednost za novčane doprinose Komisije za aktivnosti ECCC-a u

okviru programa Digitalna Europa (oko 1 650 milijuna eura), ali ne i za aktivnosti ECCC-a u okviru programa Obzor Europa.

3.12.5. Na ***slici 3.12.2.*** prikazan je pregled usporedbe ciljnih vrijednosti doprinosa članova za program Digitalna Europa i njihovih stvarnih doprinosa (novčanih i u naravi) kako su prijavljeni u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji ECCC-a. Do kraja 2025. (pete godine provedbe programa) ECCC je dostigao 34 % ciljne vrijednosti za Komisijine novčane doprinose, dok države članice još nisu dale dobrovoljne doprinose za zajednička djelovanja ECCC-a.

Slika 3.12.2. – Doprinosi članova ECCC-a u okviru programa Digitalna Europa

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija ECCC-a za financijsku godinu 2025.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.12.6. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Europskog stručnog centra u području kibernetičke sigurnosti (ECCC) i tijela zaduženih za upravljanje njime te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u odjeljku ***3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.12.7. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije ECCC-a, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna ECCC-a za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.12.8. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija ECCC-a za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje ECCC-a na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom ECCC-a i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.12.9. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom ECCC-a za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.12.10. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom ECCC-a za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.12.11. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od njegova mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom ECCC-a te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.12.12. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.12.13. Sud je proveo reviziju četiriju platnih transakcija u okviru programa Digitalna Europa, nasumično odabranih među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je ECCC izvršio 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Ni u jednoj transakciji nije bilo pogrešaka.

3.12.14. ECCC nije izračunao procijenjenu stopu pogreške za svoje transakcije isplata bespovratnih sredstava u okviru programa Digitalna Europa (100 % njegovih operativnih rashoda 2025.) iako je Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA) imala rezultate *ex post* revizija na raspolaganju.

Preporuke

3.12.15. Za ECCC nije bilo otvorenih preporuka iz posebnog godišnjeg izvješća za 2024. koje je trebalo provesti do 2025.

3.12.16. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka ECCC-2025-1 – Potrebno je procjenjivati i objavljivati stopu pogreške za rashode u okviru programa Digitalna Europa

ECCC bi trebao procjenjivati i u svojim budućim godišnjim izvješćima o radu objavljivati stopu pogreške za svoje rashode u okviru programa Digitalna Europa, koja će se temeljiti na:

— Komisijinim smjernicama za godišnje izvješće o radu u vezi s izračunom utvrđene stope pogreške i stope preostale pogreške te financijske izloženosti u obliku rizičnog iznosa; i

— podatcima o stopi pogreške iz najnovijih *ex post* revizija nad njegovim korisnicima koje su dostavili Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA) i Sud.

Ciljni rok provedbe: sredina 2027.

Europski stručni centar u području kibernetičke sigurnosti (ECCC)

Odgovori ECCC-a

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/ECCC-Replies-SAR-JUS-2025/ECCC-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

Zajedničko poduzeće koje djeluje u okviru Euratoma

3.13. Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Uvod

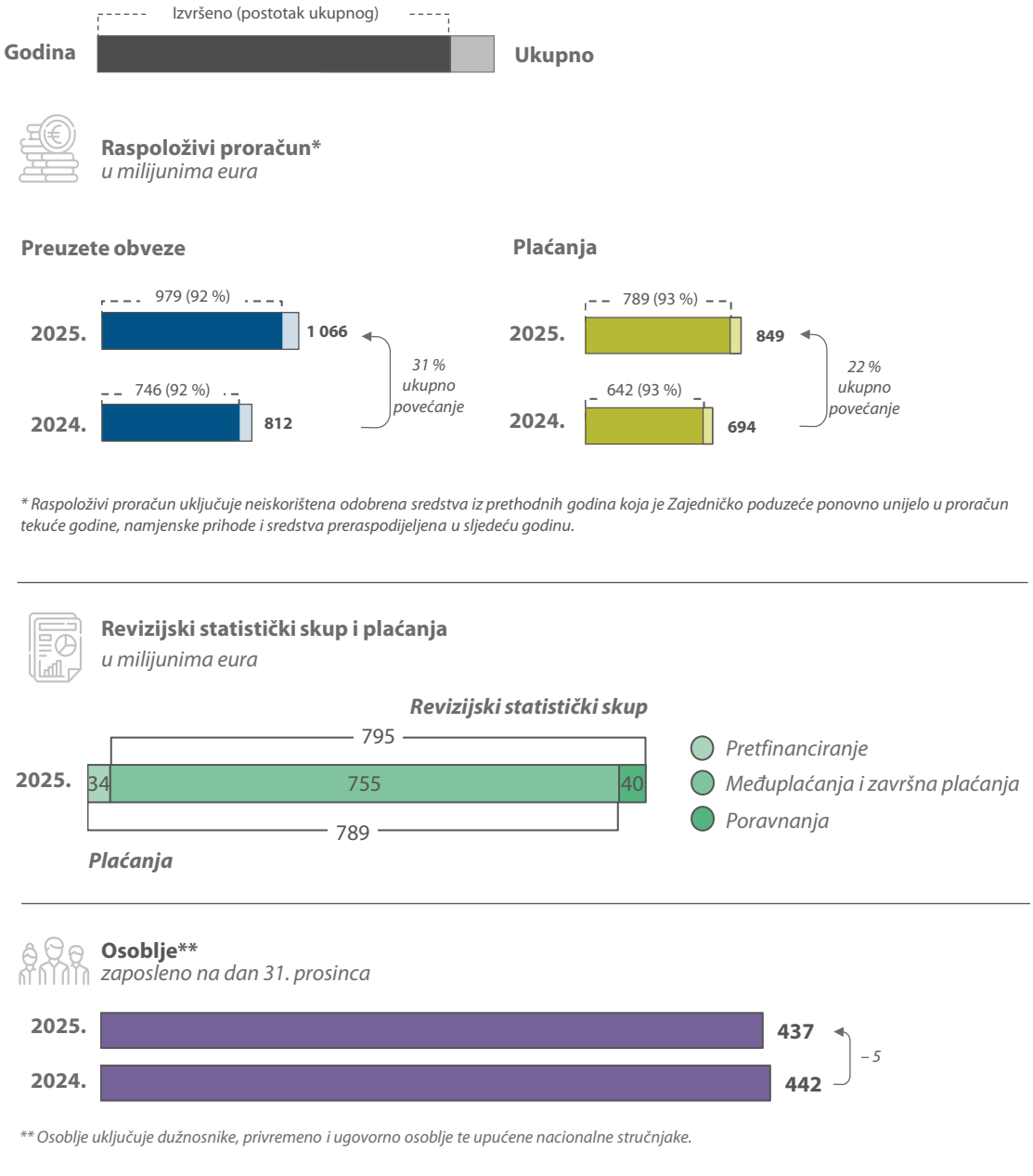
3.13.1. Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E) osnovano je u travnju 2007. na razdoblje od 35 godina[43]. Jedna je od njegovih glavnih zadaća pružati doprinos Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) Međunarodnoj organizaciji za energiju fuzije ITER (ITER-IO), koja je zadužena za provedbu projekta ITER. Osim toga, F4E pruža doprinos za nekoliko međunarodnih projekata povezanih s demonstracijskim fuzijskim reaktorima, kao što je Sporazum o širem pristupu sklopljen s Japanom[44]. Glavna fuzijska postrojenja nalaze se u Cadaracheu u Francuskoj (državi domaćinu projekta ITER), dok je sjedište zajedničkog poduzeća F4E u Barceloni. Njegove članove čine Euratom, koji predstavlja Komisija, države članice Euratoma i države pridružene Euratomu (trenutačno Švicarska).

3.13.2. Na ***slici 3.13.1.*** prikazani su podatci o proračunu zajedničkog poduzeća F4E, među ostalim o njegovu izvršavanju, kao i revizijskom statističkom skupu i osoblju tog zajedničkog poduzeća. U povećanju njegova proračuna za preuzimanje obveza i plaćanja za 2025. odražavaju se znatne preraspodjele neiskorištenih odobrenih sredstava iz prethodnih godina povezane s doprinosima države domaćina projekta ITER i aktivnostima organizacije ITER-IO-a. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće izvršilo je 92 % svojeg proračuna za preuzimanje obveza i 93 % svojeg proračuna za plaćanja. Stopa prijenosa nediferenciranih odobrenih sredstava iz administrativnog proračuna (oko 87 milijuna eura) iznosila je 8,6 %. Broj osoblja zajedničkog poduzeća F4E ostao je uglavnom nepromijenjen.

[43] Odluka Vijeća 2007/198/Euratom o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije.

[44] Članak 4. Odluke Vijeća 2007/198/Euratom.

Slika 3.13.1. – Ključni podatci o zajedničkom poduzeću F4E

Izvor: godišnja računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća F4E za financijske godine 2024. i 2025.; podatci o broju članova osoblja koje je dostavilo Zajedničko poduzeće.

Izjava o jamstvu koju Sud upućuje Europskom parlamentu i Vijeću – izvješće neovisnog revizora

Mišljenje

3.13.3. Revizijski pristup Suda, osnova za njegovo mišljenje, odgovornosti uprave Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije (F4E) i tijela zaduženih za upravljanje tim zajedničkim poduzećem te odgovornosti revizora za reviziju računovodstvene dokumentacije i povezanih transakcija opisani su u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.***

3.13.4. Sud je obavio reviziju:

(a) računovodstvene dokumentacije zajedničkog poduzeća F4E, koja se sastoji od financijskih izvještaja i izvješća o izvršenju proračuna tog zajedničkog poduzeća za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., te

(b) zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom,

u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije

3.13.5. Prema mišljenju Suda računovodstvena dokumentacija zajedničkog poduzeća F4E za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2025. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja se temelje na međunarodno prihvaćenim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Posebna napomena

3.13.6. Sud skreće pozornost na bilješku 5.4.2. uz godišnju računovodstvenu dokumentaciju zajedničkog poduzeća F4E za financijsku godinu 2025., u kojoj su ukupni troškovi za dovršetak ispunjavanja obveza za projekt ITER i Sporazum o širem pristupu („procjena na završetku projekta”) procijenjeni na 27,5 milijardi eura (u vrijednostima iz 2025.) u usporedbi s 25,8 milijardi eura (u vrijednostima iz 2024.). To je povećanje uglavnom posljedica izmijenjenog temeljnog plana za ITER.

Predmetno pitanje ne vodi do uvjetnog mišljenja Suda.

Zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Prihodi

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihodovnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.13.7. Prema mišljenju Suda prihodi povezani s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća F4E za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. u svim su značajnim aspektima zakoniti i pravilni.

Posebna napomena

3.13.8. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na bilješku 5.4.4. uz računovodstvenu dokumentaciju Zajedničkog poduzeća, u kojoj se opisuje smanjenje doprinosa države domaćina projekta ITER (Francuska) sa 126,6 milijuna eura na 60 milijuna eura u odobrenim sredstvima za plaćanje. Iz razmjene dopisa između francuskih tijela i Komisije proizlazi da bi navedeno smanjenje trebalo regulirati prije kraja višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.

Predmetno pitanje ne vodi do uvjetnog mišljenja Suda.

Plaćanja

Mišljenje o zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

3.13.9. Na temelju aktivnosti Suda koje su opisane u ***odjeljku 3.1.*** i ***Prilogu II.*** Sud nije uočio ništa zbog čega bi mogao smatrati da plaćanja povezana s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća F4E za godinu koja je završila 31. prosinca 2025. nisu zakonita i pravilna u svim značajnim aspektima.

Ostala pitanja

3.13.10. Ne dovodeći u pitanje mišljenje izraženo u prethodnim odlomcima, Sud skreće pozornost na činjenicu da, počevši od svojeg mišljenja za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2025., pruža ograničeno jamstvo u pogledu zakonitosti i pravilnosti platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom zajedničkog poduzeća F4E te je izmijenio svoju metodologiju za kvantificiranje pogrešaka u javnoj nabavi. Opseg tih izmjena detaljnije je opisan u ***Prilogu II.***

3.13.11. Opažanjima u nastavku ne dovodi se u pitanje mišljenje Suda.

Opažanja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja

3.13.12. Sud je proveo reviziju 20 platnih transakcija povezanih s operativnim rashodima i jedne transakcije u pogledu administrativnih rashoda, koje su nasumično odabrane među svim međuplaćanjima / završnim plaćanjima i poravnanjima pretfinanciranja koje je zajedničko poduzeće F4E izvršilo 2025., kako bi procijenio zakonitost i pravilnost njegovih plaćanja. Ni u jednoj transakciji nije bilo pogrešaka s financijskim učinkom.

3.13.13. Međutim, u jednom je slučaju Sud izvijestio o nemjerljivoj pogrešci povezanoj s nedostatcima u načinu na koji je F4E upravljao jednim okvirnim ugovorom i izvršavao taj ugovor. Do tog je došlo jer Zajedničko poduzeće nakon znatnog povećanja početne gornje granice za plaćanja utvrđene tim ugovorom nije pokrenulo nov postupak javne nabave. Sud je utvrdio da je ukupan iznos plaćanja koja je Zajedničko poduzeće dosad izvršilo na temelju tog ugovora bio ispod početne gornje granice.

Ostala opažanja

3.13.14. Kao što je Sud izvijestio prošle godine[45], organizacija ITER-IO je u lipnju 2024. predložila Vijeću ITER-a izmijenjeni projektni plan, s novim temeljnim planom koji će zamijeniti plan dogovoren 2016. Taj plan uključuje nekoliko važnih tehničkih promjena projekta ITER, koje mogu znatno utjecati na opseg doprinosa u naravi zajedničkom poduzeću F4E. Iako Sud prihvaća da je prilagodba temeljnog plana bila potrebna kako bi se reagiralo na znatna postojeća kašnjenja, ponajprije pojednostavnjenjem provedbe projekta, utvrdio je da se njome znatno povećala izloženost zajedničkog poduzeća F4E rizicima u pogledu održivosti te pravnim, tehničkim, gospodarskim i financijskim rizicima. Do kraja 2025. Zajedničko poduzeće uključilo je te ključne rizike u svoj registar rizika.

3.13.15. Vijeće je odobrilo financijska sredstva Euratoma do 2028. Međutim, u bilješci 5.4.2. uz godišnju računovodstvenu dokumentaciju zajedničkog poduzeća F4E za financijsku godinu 2025. stoji da su se ukupni troškovi za dovršetak ispunjavanja njegovih obveza u pogledu projekta ITER i Sporazuma o širem pristupu („procjena na završetku projekta”) dodatno povećali. To je uglavnom posljedica znatnog produljenja faze izgradnje projekta ITER s 2025. (prva plazma) na 2035. (početak istraživačkih operacija), čime su povećani godišnji novčani doprinosi zajedničkog poduzeća F4E za organizaciju ITER-IO. Zajedničko poduzeće procijenilo je da te obveze na kraju 2025. iznose 27,5 milijardi eura, u usporedbi s procijenjenih 25,8 milijardi eura na kraju 2024.

3.13.16. Zbog tekućeg razvoja događaja u vezi sa zahtjevima u pogledu tehničkog dizajna koje je utvrdio ITER-IO postoji rizik od nastanka dodatnih troškova i kašnjenja u

[45] Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a za 2024., odlomci 3.13.14. – 3.13.16.

pružanju doprinosa F4E-a izgradnji projekta ITER. Taj bi se rizik mogao dodatno povećati zbog tehničkih izmjena projekta ITER koje su potrebne u skladu s novim temeljnim planom za ITER.

Preporuke

3.13.17. U *tablici 3.13.1.* prikazani su nalazi praćenja provedbe preporuka koje je Sud iznio u svojim posebnim godišnjim izvješćima za 2022., 2023. i 2024. i koje je bilo potrebno provesti do kraja 2025. Sud općenito provjerava provedbu svojih preporuka u trenutku isteka roka njihove provedbe, ali u većini slučajeva najkasnije nakon tri godine. Za zajedničko poduzeće F4E postojale su dvije otvorene preporuke, koje je Zajedničko poduzeće provelo u potpunosti.

3.13.18. Na temelju nalaza za 2025. Sud preporučuje sljedeće:

Preporuka F4E-2025-1 – Potrebno je pojačati suradnju s organizacijom ITER-IO na dizajniranju projekta ITER

Zajedničko poduzeće F4E trebalo bi pojačati svoju suradnju s organizacijom ITER-IO kako bi se na najmanju moguću mjeru sveli učinci promjena dizajna u opsegu projekta ITER i kako bi se podupirala stabilnost u pogledu dizajna.

Ciljni rok provedbe: kraj 2027.

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Tablica 3.13.1. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2023.	**Preporuka 4.** Sud je preporučio da bi do kraja 2025 zajedničko poduzeće **F4E** trebalo uspostaviti centraliziranu službu za koordinaciju vanjskih pružatelja usluga i upravljanje takvim pružateljima usluga te donijeti sveobuhvatnu metodologiju za redovitu procjenu svojih ukupnih potreba za ljudskim resursima (statutarno osoblje i vanjski pružatelji usluga) na temelju radnog opterećenja i potrebnih vještina. Osim toga, Zajedničko poduzeće trebalo bi nadopuniti svoj registar rizika najvažnijim rizicima koji proizlaze iz njegove visoke razine upotrebe vanjskih pružatelja usluga u duljem roku.			Tijekom 2025. koordinacija vanjskih pružatelja usluga i upravljanje njima centralizirani su u Odjelu za kontrolu projekata, lanac opskrbe i financije zajedničkog poduzeća F4E. Taj odjel uključuje Ured za upravljanje projektima, koji je odgovoran za centralnu koordinaciju vanjskih pružatelja usluga. Procjenu trenutačnih i budućih potreba za radnom snagom zajedničkog poduzeća F4E (uključujući vanjske pružatelje usluga) dovršila je jedna neovisna vanjska stručna skupina. U toj procjeni zaključeno je da je zajedničko poduzeće F4E upotrebljavalo vanjske pružatelje usluga na razuman način i unutar raspona sličnih inženjerskih projekata te u skladu sa stvarnim projektnim zahtjevima i potrebama. Najnoviji registar rizika zajedničkog poduzeća F4E ažuriran je tako što su u njega uneseni svi glavni potencijalni rizici povezani s dugoročno visokom razinom oslanjanja na vanjske pružatelje usluga.

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Godina	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Analiza koju je Sud proveo u pogledu napretka postignutog u provedbi preporuke	
			Razina provedbe	Primjedbe
2023.	**Preporuka 5.** Sud je preporučio da bi do sredine 2025. zajedničko poduzeće **F4E** trebalo uvesti integrirani proces za upravljanje rizicima u sklopu svojeg okvira za unutarnju kontrolu kako bi djelotvorno upravljalo svojim rizicima.	✓		Zajedničko poduzeće F4E uvelo je 2025. svoj okvir za unutarnju kontrolu s integriranim procesom za upravljanje rizicima. U veljači 2026. služba zajedničkog poduzeća F4E za unutarnju kontrolu dovršila je reviziju djelotvornosti upravljanja rizicima Zajedničkog poduzeća. Na temelju tog izvješća uprava zajedničkog poduzeća F4E odobrila je akcijski plan koji je bio usmjeren na potpunu integraciju strategije kontrole i procesa upravljanja rizicima Zajedničkog poduzeća.

Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije (F4E)

Odgovori zajedničkog poduzeća F4E

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/F4E-Replies-SAR-JUS-2025/F4E-Replies-SAR-JUS-2025_HR.pdf

Ovo je izvješće usvojilo IV. revizijsko vijeće, kojim predsjeda član Revizorskog suda Petri Sarvamaa, u Luxembourgu 16. rujna 2026.

Za Revizorski sud

Tony Murphy
predsjednik

Prilog I. – Popis zajedničkih poduzeća EU-a i s njima izjednačenih tijela na koja se ovo izvješće odnosi

Skraćeni naziv	Puni naziv
CA	Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo
CBE	Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo
Clean H2	Zajedničko poduzeće za čisti vodik
Čipovi	Zajedničko poduzeće za čipove
ECCC	Europski stručni centar u području kibernetičke sigurnosti
EU-Rail	Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu
EuroHPC	Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi
F4E	Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije
Globalno zdravlje	Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3
IHI	Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje
SESAR 3	Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3
SNS	Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge

Prilog II. – Revizijski pristup i metodologija

U ovom prilogu opisuju se pristup i metodologija koje Sud primjenjuje za reviziju pouzdanosti računovodstvene dokumentacije zajedničkih poduzeća i s njima izjednačenih tijela (za koje se upotrebljava zajednički naziv „zajednička poduzeća”) te pravilnosti prihodovnih i platnih transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom.

Revizijska metodologija Suda u skladu je s međunarodnim revizijskim standardima Međunarodne federacije računovođa (IFAC) i Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI). Primjenom te metodologije jamči se da su njegovi revizijski zaključci potkrijepljeni dostatnim i primjerenim revizijskim dokazima.

Sud je oblikovao svoj revizijski pristup kako bi ciljnim korisnicima svojeg izvješća pružio zasebna revizorska mišljenja za svako zajedničko poduzeće na temelju:

(a) *razumnog jamstva* u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije;

(b) *razumnog jamstva* u pogledu zakonitosti i pravilnosti prihoda;

(c) *ograničenog jamstva* u pogledu zakonitosti i pravilnosti plaćanja.

Osim toga, Sud pruža korisnicima dva mišljenja za sva zajednička poduzeća u cjelini na temelju:

(a) *razumnog jamstva* u pogledu zakonitosti i pravilnosti njihovih prihoda; i

(b) *razumnog jamstva* u pogledu zakonitosti i pravilnosti njihovih plaćanja.

DIO 1. – Revizijski pristup za pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Sud ispituje računovodstvenu dokumentaciju zajedničkih poduzeća radi utvrđivanja njezine pouzdanosti. Ta se računovodstvena dokumentacija sastoji od:

(a) pojedinačnih financijskih izvještaja zajedničkih poduzeća (koji se sastoje od bilance, izvještaja o financijskom rezultatu, izvještaja o novčanom toku, izvještaja o promjenama u neto imovini, kratkog prikaza važnih računovodstvenih politika i drugih bilješki s pojašnjenjima); i

(b) izvješća o izvršenju proračuna.

Pojedinačna računovodstvena dokumentacija trebala bi u svim značajnim aspektima pravilno prikazivati:

(a) financijsko stanje zajedničkog poduzeća na kraju predmetne godine;

(b) rezultate poslovanja i novčane tokove; te

(c) promjene u neto imovini za predmetnu godinu koja je završila.

Revizija koju Sud provodi obuhvaća:

(a) stjecanje uvida u sustave upravljanja i kontrole, posebice u ključne komponente unutarnje kontrole i okolnosti u kojima se provode računovodstvene kontrole;

(b) provjeru ključnih računovodstvenih postupaka i procesa zaključenja na kraju godine;

(c) analizu dosljednosti i razumnosti glavnih računovodstvenih podataka;

(d) analizu i usklađivanje računovodstvene dokumentacije i bilanci te provjeru povezanih objavljenih informacija;

(e) dokazno ispitivanje i analitičke postupke u pogledu preuzetih obveza, plaćanja i određenih bilančnih stavki na temelju reprezentativnih uzoraka i razmatranja povezanih sa značajnošću;

(f) pregled računovodstvenih i proračunskih postupaka;

(g) evaluaciju kojom se utvrđuje jesu li financijski izvještaji općenito prikazani u skladu s primjenjivim okvirom za financijsko izvještavanje;

(h) korištenje radom drugih revizora, kao što je predviđeno u članku 70. stavku 6. Financijske uredbe EU-a, u skladu s međunarodnim revizijskim standardima;

(i) pregled toga jesu li računovodstvene politike prikladne i jesu li računovodstvene procjene i s njima povezane objave uprave razumne;

(j) procjenu prikladnosti načina na koji se uprava služi računovodstvenim načelom trajnosti poslovanja;

(k) procjenu toga jesu li povezane transakcije i događaji vjerno prikazani u računovodstvenoj dokumentaciji, uključujući sve objavljene informacije.

DIO 2. – Revizijski pristup za pravilnost prihodovnih i platnih transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom

Kako bi procijenio jesu li prihodovne transakcije povezane s računovodstvenom dokumentacijom u skladu s pravilima i propisima EU-a, Sud se uglavnom oslanja na ispitivanje

relevantnih sustava upravljanja i kontrole u zajedničkim poduzećima. To se ispitivanje dopunjuje izravnim ispitivanjem uzorka transakcija.

Pristup Suda u procjenjivanju toga jesu li platne transakcije povezane s računovodstvenom dokumentacijom u skladu s pravilima i propisima EU-a uglavnom se temelji na izravnom ispitivanju uzorka transakcija. Sud to dopunjuje ispitivanjem sustava upravljanja i kontrole.

Ispitivanje sustava upravljanja i kontrole

Za svako zajedničko poduzeće Sud ispituje:

(a) procjene i rezultate revizija koje je iznio njegov unutarnji revizor ili koordinator unutarnje kontrole;

(b) procjene i rezultate revizije koju je provela Komisijina Služba za unutarnju reviziju;

(c) godišnje izvješće o radu zajedničkog poduzeća i izjavu njegova direktora o jamstvu.

Osim prethodno opisanih revizijskih aktivnosti Sud procjenjuje i ključne kontrole u sustavima nadzora i kontrole zajedničkih poduzeća kako bi mogao oblikovati odgovarajuće revizijske postupke.

U slučajevima u kojima utvrdi ozbiljne nedostatke u unutarnjoj kontroli Sud nastoji, ako je moguće, kvantificirati njihov učinak i prilagoditi svoju procjenu rizika za narednu godinu.

Ispitivanje prihodovnih i platnih transakcija

Sud provodi godišnju analizu rizika na temelju rezultata svojih prijašnjih revizija i svoje procjene sustava upravljanja i kontrole u zajedničkim poduzećima. Zatim dijeli svoj revizijski statistički skup prihodovnih i platnih transakcija na visokorizične, srednjorizične i niskorizične transakcije kako bi utvrdio veličinu svojih uzoraka.

Osim toga, Sud razmatra postoji li mogućnost da na učinkovit način iskoristi aktivnosti drugih revizora. U slučaju da rezultate njihovih provjera želi upotrijebiti u sklopu vlastitih revizijskih aktivnosti Sud u skladu s međunarodnim revizijskim standardima procjenjuje neovisnost i nadležnost tih drugih revizora te opseg i prikladnost njihovih aktivnosti.

Kad je riječ o prihodovnim transakcijama, Sud provjerava doprinose primljene iz proračuna EU-a te doprinose drugih članova ili zemalja sudionica u odnosu na doneseni proračun svakog zajedničkog poduzeća i obveze utvrđene u uredbama o osnivanju i sporazumima sklopljenim s članovima te procjenjuje postupke svakog zajedničkog poduzeća za ubiranje ostalih prihoda, ako postoje.

Kad je riječ o platnim transakcijama, Sud za odabir plaćanja i, na nižoj razini, pojedinačnih stavki unutar određene transakcije primjenjuje pristup stratificiranog *uzorkovanja po novčanoj jedinici*. Kad je to potrebno, Sud na temelju procjene rizika odabire dodatna plaćanja. Za svaku

odabranu transakciju Sud ispituje način na koji je izračunan iznos plaćanja. To uključuje praćenje transakcija od proračunske računovodstvene dokumentacije do krajnjih primatelja (npr. korisnika sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava ili poduzeća koja izvode radove ili pružaju usluge na temelju javne nabave) te ispitivanje usklađenosti na svakoj razini.

Sud utvrđuje je li plaćanje izvršeno u skladu sa svrhom odobrenom u proračunu i navedenom u zakonodavstvu te je li u skladu s primjenjivim zakonodavnim aktima i propisima EU-a. Oni obuhvaćaju financijska pravila (UFEU, financijska uredba svakog zajedničkog poduzeća), osnovno zakonodavstvo kojim su utvrđeni relevantna politika, program ili aktivnost, sva pravila ili propise utvrđene u skladu s tim osnovnim zakonodavstvom i ugovorni okvir.

Sud ispituje rashode nakon što nastanu za zajedničko poduzeće te ih ono evidentira i prihvati ili nakon što to učine krajnji primatelji sredstava EU-a pri provedbi aktivnosti koje zajedničko poduzeće financira i naknadno prihvati (tzv. prihvaćeni rashodi). U praksi to znači da statistički skup koji Sud obrađuje obuhvaća međuplaćanja i završna plaćanja. Sud ne ispituje plaćanja pretfinanciranja (predujmove) u trenutku njihova izvršenja, već:

(a) nakon što je ostvaren napredak u financiranim aktivnostima ili nakon što su nastali troškovi na razini krajnjeg primatelja (npr. korisnika sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, poduzeća koje izvodi radove ili pruža usluge na temelju javne nabave); i

(b) nakon što zajedničko poduzeće koje upravlja financijskim sredstvima EU-a poravnanjem predujma prihvati konačnu upotrebu sredstava (ostvareni napredak ili povezane troškove).

Procjena rezultata koje je Sud dobio ispitivanjem transakcija

Sud definira „pogrešku” kao novčani iznos koji nije trebao biti isplaćen iz proračuna zajedničkog poduzeća. Pogreška nastaje kad financijska sredstva nisu upotrijebljena u skladu s relevantnim zakonodavstvom ili posebnim primjenjivim pravilima.

Pogreška se može odnositi na cijeli iznos povezan s pojedinačnom transakcijom ili na dio tog iznosa. Sud razmatra jesu li pogreške mjerljive ili nemjerljive, odnosno je li moguće izmjeriti u kolikom je dijelu ispitanog iznosa postojala pogreška.

Pristup Suda za procjenu učinka pogrešaka u području javne nabave na pravilnost plaćanja opisan je na njegovoj internetskoj platformi za metodologiju i smjernice AWARE (od engl. *Accessible Web-based Audit Resource for the ECA*).

Pogreške koje se otkriju i isprave prije provjera koje Sud obavlja i neovisno o njima isključuju se iz njegova izračuna pogreške jer to pokazuje da sustavi upravljanja i kontrole funkcioniraju djelotvorno.

Kad Sud utvrdi pogrešku u uzorku, analizira mogu li temeljni razlozi utjecati na druga slična plaćanja i, ako je to slučaj, nastoji, koliko je to moguće, izdvojiti problem i procijeniti ukupnu povezanu pogrešku u statističkom skupu s pomoću dodatnih revizijskih aktivnosti.

Izjava o jamstvu – oblikovanje revizorskog mišljenja Suda

Sud temelji svoje mišljenje na dostatnim i primjerenim revizijskim dokazima koje prikuplja ispitivanjem sustava upravljanja i kontrole, kao i ispitivanjem transakcija.

Revizije koje Sud obavlja omogućavaju mu da oblikuje utemeljeno mišljenje o tome jesu li pogreške u određenom statističkom skupu ispod ili iznad utvrđenog praga značajnosti. Za donošenje svojeg mišljenja Sud se vodi pragom značajnosti od 2,0 %, uzimajući pritom u obzir narav, iznos, učestalost i kontekst pogrešaka te druge dostupne informacije.

Za potrebe izražavanja mišljenja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja svih zajedničkih poduzeća u cjelini, koje se temelji na razumnom jamstvu, Sud ispituje reprezentativni uzorak plaćanja. Sud ekstrapolira pogreške iz uzorka kako bi iznio statističku procjenu – procijenjenu stopu pogreške. Sud je 95 % siguran da se stopa pogreške u statističkom skupu kreće unutar raspona pogreške koji je utvrdio.

Sud u svojoj ukupnoj procjeni uzima u obzir i rezultate *ex post* revizija koje je provela Zajednička služba za reviziju Komisijine Glavne uprave za istraživanje i inovacije (GU RTD) u pogledu rashoda zajedničkih poduzeća za bespovratna sredstva u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa, kao i revizija koje je provela Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA) u pogledu rashoda zajedničkih poduzeća za bespovratna sredstva u okviru programa Digitalna Europa.

Za potrebe izražavanja mišljenja o zakonitosti i pravilnosti plaćanja svakog zajedničkog poduzeća, koje se temelji na ograničenom jamstvu, Sud uzima u obzir ukupni iznos svih utvrđenih pogrešaka[1]. Sud razmatra i učestalost, veličinu i prirodu pogrešaka i druge relevantne revizijske nalaze (uključujući svoj pregled sustava upravljanja i kontrole te *ex post* revizije koje je provela Zajednička služba za reviziju). Sud se služi stručnom prosudbom kako bi procijenio vjerojatnost postojanja značajne stope pogreške.

Ako utvrdi značajnu stopu pogreške i odredi njezin učinak na revizorsko mišljenje, Sud mora utvrditi jesu li pogreške „raširene”[2] u revizijskom statističkom skupu. U slučajevima u kojima su pogreške značajne i raširene Sud izražava nepovoljno mišljenje.

Pogreške ili nedostatak revizijskih dokaza smatraju se „raširenim” ako, prema prosudbi revizora, nisu ograničeni na posebne elemente, računovodstvenu dokumentaciju ili stavke u financijskim izvještajima (drugim riječima, ako su prisutni u cijeloj računovodstvenoj dokumentaciji ili u svim ispitanim transakcijama). Čak i ako jesu ograničeni na jedno od

---

[1] Postupci koji se provode u okviru revizije kojom se dobiva ograničeno jamstvo ograničeni su u usporedbi s postupcima potrebnim za dobivanje razumnog jamstva, ali prema stručnoj prosudbi Suda očekuje se da će razina jamstva biti svrsishodna za ciljne korisnike ovog izvješća.

[2] Međunarodni revizijski standard br. 705 (izmijenjen), „Modifications to the Opinion in the Independent Auditor’s Report”.

navedenog, i dalje se smatraju raširenim ako se odnose ili bi se mogli odnositi na znatan dio financijskih izvještaja ili biti povezani s objavljenim informacijama koje su od temeljne važnosti za korisnike u smislu njihova razumijevanja tih financijskih izvještaja.

DIO 3. – Revizijski postupci u vezi s prijevarom

Prijevara je svaki namjerni čin ili propust koji se odnosi na upotrebu ili iznošenje lažnih, netočnih ili nepotpunih izjava ili upotrebu ili predočavanje takvih dokumenata, neobjavljivanje potrebnih informacija ili nepravilnu upotrebu financijskih sredstava EU-a. Prijevarom se nanosi šteta ili se može nanijeti šteta financijskim interesima EU-a.

Sud utvrđuje i procjenjuje rizike od značajnog pogrešnog prikazivanja u računovodstvenoj dokumentaciji zajedničkih poduzeća i od značajne neusklađenosti povezanih prihodovnih i platnih transakcija s uvjetima utvrđenim zakonodavstvom EU-a, neovisno o tome jesu li oni uzrokovani prijevarom ili pogreškom.

Rizik od toga da se značajno pogrešno prikazivanje ili neusklađenost ne otkriju veći je u slučaju prijevare nego u slučaju pogreške jer prijevara može podrazumijevati tajno dogovaranje, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola. Sud oblikuje i provodi revizijske postupke kojima se može odgovoriti na te rizike te prikuplja revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da budu osnova za njegovo mišljenje.

Sud OLAF-u ili EPPO-u prijavljuje svaku sumnju na prijevaru koju utvrdi tijekom svojih revizijskih aktivnosti iako revizije koje Sud provodi nisu posebno osmišljene za otkrivanje prijevara.

DIO 4. – Poveznica između revizorskog mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije i revizorskog mišljenja o pravilnosti transakcija

U međunarodnim revizijskim standardima[3] utvrđeno je da ako revizori istodobno donose revizorska mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije i o pravilnosti transakcija povezanih s tom dokumentacijom, ta bi dva mišljenja trebala biti jasno razdvojena. Mišljenje o pravilnosti transakcija koje nije bezuvjetno ne podrazumijeva samo po sebi izražavanje mišljenja o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije koje nije bezuvjetno.

[3] Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija br. 4000, odlomak 16.

Prilog III. – Ostale publikacije Suda o zajedničkim poduzećima i s njima izjednačenim tijelima (tematska izvješća, pregledi i mišljenja)

Tematsko izvješće Suda 12/2025:
„Strategija EU-a za sektor mikročipova – Ostvaren je zadovoljavajući napredak u provedbi, ali Akt o čipovima vrlo vjerojatno neće biti dovoljan za dosezanje preambiciozne ciljne vrijednosti digitalnog desetljeća”

U okviru revizije procijenjen je napredak u provedbi strategije EU-a za sektor mikročipova, s naglaskom na djelotvornosti Komisijina Akta o čipovima kad je riječ o dosezanju ambiciozne ciljne vrijednosti digitalnog desetljeća prema kojoj bi globalni udio EU-a u proizvodnji poluvodiča do 2030. trebao iznositi 20 %. Ujedno je obavljena evaluacija djelotvornosti mehanizama financiranja, industrijskih strategija te sposobnosti EU-a da smanji ovisnost o stranim dobavljačima poluvodiča.

Nalazi revizije
Akt o čipovima i povezano financiranje vjerojatno neće biti dovoljni za postizanje cilja digitalnog desetljeća zbog snažne ovisnosti EU-a o vanjskim dobavljačima i osjetljivostima u lancu opskrbe, posebice u slučaju naprednih tehnologija za proizvodnju čipova.

Najveći dio ulaganja i dalje otpada na države članice i privatni sektor.

Manjak vještina i uska grla u proizvodnji i dalje su ključne prepreke povećanju kapaciteta EU-a za proizvodnju poluvodiča.

Nedovoljan pristup EU-a sirovinama, visoki troškovi energije i geopolitičke napetosti donose dodatne izazove.

Preporuke
Komisija bi trebala:

- hitno obaviti provjeru stvarnog stanja u pogledu strategije i poduzeti potrebne kratkoročne korektivne mjere; i
- započeti s pripremom sljedeće strategije za poluvodiče.

Mišljenje Suda 01/2026
(u skladu s člankom 322. stavkom 1. UFEU-a)

o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za konkurentnost („ECF"), uključujući posebni program za istraživačke i inovacijske aktivnosti u području obrane

Glavne poruke

- Postojanje zasebnih inicijativa (ECF-a i programa Obzor Europa) može dovesti do preklapanja, dodatne administrativne složenosti i rizika od fragmentacije.
- Dijelovi ECF-a i programa Obzor Europa mogu se provoditi u okviru neizravnog upravljanja s pomoću europskih partnerstava, uključujući zajednička poduzeća osnovana na temelju članka 187. UFEU-a, koja okupljaju javne i privatne partnere s ciljem poticanja istraživanja i inovacija. Zajednička poduzeća i dalje će biti ključan provedbeni alat, ali možda će biti potrebno da budu jasnije osmišljena, učinkovitija u svojem radu i da njihov broj bude ograničen. Sud pozdravlja predloženo uvođenje obveznih financijskih doprinosa za sve partnere kako bi se poboljšali odgovornost i učinak poluge (vidjeti i mišljenje 02/2026 o prijedlogu o programu Obzor Europa).
- Manjkavosti u koordinaciji među programima (uključujući zajednička poduzeća) mogle bi otežati pravilno usmjeravanje ECF-a i drugih instrumenata EU-a te jamčenje komplementarnosti i izbjegavanje preklapanja s nacionalnim instrumentima financiranja.

Mišljenje Suda 02/2026
(u skladu s člankom 322. stavkom 1. UFEU-a)

o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa za razdoblje 2028. – 2034., o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i diseminaciju rezultata

Glavne poruke

- Program Obzor Europa može se provoditi u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja, pri čemu su zajednička poduzeća osnovana kao partnerstva na temelju članka 187. UFEU-a unutar jedinstvenog usklađenog pravnog okvira. Iako pozdravlja prelazak na jedinstveni akt o osnivanju i uvođenje usklađenih pravila, Sud je napomenuo da bi se struktura zajedničkih poduzeća mogla ponovno procijeniti radi poboljšanja koordinacije i stvaranja sinergija, smanjenja administrativnog opterećenja i optimizacije upravljanja.
- Kad je riječ o zajedničkim poduzećima, prijedlogom se predviđa ukidanje doprinosa u naravi za partnere izvan EU-a i to da EU, kao jedan od partnera, u potpunosti financira administrativne troškove kako bi se ojačala neovisnost i izbjegli mogući sukobi interesa.
- Zbog nedostatka jasnoće u prijedlogu o tome kako će funkcionirati kombinirani programi rada i izvori financiranja (npr. s ECF-om) nastaju rizici za korisnike i učinkovitost provedbe (vidjeti i mišljenje 01/2026).

Izvor: Pojedinosti o tematskim izvješćima i mišljenjima dostupne su na internetskim stranicama Suda.

Prilog IV. – Praćenje provedbe preporuka iz prethodnih godina

Razina prihvaćanja: prihvaćeno; djelomično prihvaćeno; nije prihvaćeno; nema informacija.

Razina provedbe: u potpunosti; u većoj mjeri; u određenoj mjeri; nije provedeno; nije moguće donijeti zaključak ili više nije relevantno.

Godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Razina provedbe
2022.	**SESAR 3, CBE, EuroHPC**	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajednička poduzeća SESAR 3, CBE i EuroHPC** u okviru programa Obzor Europa trebala primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajednička poduzeća posebice trebala zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.		
2022.	**Clean H2, Zajedničko poduzeće za Globalno zdravlje EDCTP3**	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajedničko poduzeće Clean H2 i Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3** u okviru programa Obzor Europa trebali primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajednička poduzeća posebice trebala zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.		

Godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Razina provedbe
2022.	**SNS**	**Preporuka 7.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajedničko poduzeće SNS** u okviru programa Obzor Europa trebalo primjenjivati pristup upravljanju bespovratnim sredstvima koji se temelji na riziku kojim se obuhvaćaju glavne faze upravljanja bespovratnim sredstvima, od pripreme do plaćanja. U tom bi kontekstu zajedničko poduzeće posebice trebalo zajamčiti sljedeće: (a) da se nad potencijalno rizičnim korisnicima i projektima provode pojačane *ex ante* kontrole ili *ex post* revizije; i (b) da se važni rezultati *ex post* revizija propisno uzimaju u obzir u procjeni rizika za buduće *ex ante* kontrole.		
2023.	**EuroHPC**	**Preporuka 1.** Sud je preporučio da bi do sredine 2025. **zajedničko poduzeće EuroHPC** trebalo poduprijeti Komisijinu ponovnu procjenu ciljne vrijednosti doprinosa privatnih članova za programe za razdoblje 2021. – 2027. (Obzor Europa i Digitalna Europa).		
2023.	**EuroHPC**	**Preporuka 2.** Sud je preporučio da bi do kraja 2025. **zajedničko poduzeće EuroHPC** trebalo, kao prvo, razraditi korektivne mehanizme za smanjivanje svojeg viška novčanih sredstava na razumnu razinu i, kao drugo, u suradnji s Komisijom uskladiti svoje zahtjeve za novčana sredstva za svaku financijsku godinu sa svojim procijenjenim potrebama za potrošnjom.		
2023.	**Zajedničko poduzeće za čipove**	**Preporuka 2.** Sud je preporučio da bi do kraja 2025. **Zajedničko poduzeće za čipove** trebalo, kao prvo, razraditi korektivne mehanizme za smanjivanje svojeg viška novčanih sredstava na razumnu razinu i, kao drugo, u suradnji s Komisijom uskladiti svoje zahtjeve za novčana sredstva za svaku financijsku godinu sa svojim procijenjenim potrebama za potrošnjom.		
2023.	**EuroHPC**	**Preporuka 3.** Sud je preporučio da bi do kraja 2024. **zajedničko poduzeće EuroHPC** trebalo iskoristiti svoj povećani broj osoblja kako bi		

Godina	Zajednička poduzeća	Preporuka Suda	Razina prihvaćanja	Razina provedbe
		radilo na tome da dostigne svoju ciljnu vrijednost u pogledu zapošljavanja do kraja 2024.		
2023.	**F4E**	**Preporuka 4.** Sud je preporučio da bi do kraja 2025 **zajedničko poduzeće F4E** trebalo uspostaviti centraliziranu službu za koordinaciju vanjskih pružatelja usluga i upravljanje takvim pružateljima usluga te donijeti sveobuhvatnu metodologiju za redovitu procjenu svojih ukupnih potreba za ljudskim resursima (statutarno osoblje i vanjski pružatelji usluga) na temelju radnog opterećenja i potrebnih vještina. Osim toga, Zajedničko poduzeće trebalo bi nadopuniti svoj registar rizika najvažnijim rizicima koji proizlaze iz njegove visoke razine upotrebe vanjskih pružatelja usluga u duljem roku.		
2023.	**F4E**	**Preporuka 5.** Sud je preporučio da bi do sredine 2025. zajedničko poduzeće **F4E** trebalo uvesti integrirani proces za upravljanje rizicima u sklopu svojeg okvira za unutarnju kontrolu kako bi djelotvorno upravljalo svojim rizicima.		

Pokrate i skraćeni nazivi

CA	Zajedničko poduzeće za čisto zrakoplovstvo
CAS	Zajednička služba Europske komisije za reviziju
CBE	Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo
CEF	Instrument za povezivanje Europe
Clean H2	Zajedničko poduzeće za čisti vodik
Čipovi	Zajedničko poduzeće za čipove
DNDA	Doprinos u naravi za dodatne aktivnosti
DNOA	Doprinos u naravi za operativne aktivnosti
ECCC	Europski stručni centar u području kibernetičke sigurnosti
EDCTP	Partnerstvo europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija
EPPO	Ured europskog javnog tužitelja
EUAN	Mreža agencija EU-a
EU-Rail	Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu
Euratom	Europska zajednica za atomsku energiju
EuroHPC	Zajedničko poduzeće za europsko računalstvo visokih performansi
F4E	Zajedničko poduzeće „Fuzija za energiju”
FP7	Sedmi okvirni program za istraživanja i tehnološki razvoj (2007. – 2013.)
GU CNECT	Glavna uprava Komisije za komunikacijske mreže, sadržaje i tehnologije
GU MOVE	Glavna uprava Komisije za mobilnost i promet
GU RTD	Glavna uprava Komisije za istraživanje i inovacije
HaDEA	Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo
IHI	Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje
IMI	Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativne lijekove
ITER	Međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor
ITER-IO	Međunarodna organizacija za energiju fuzije ITER
MRevS	Međunarodni revizijski standardi
OLAF	Europski ured za borbu protiv prijevara

SESAR 3	Zajedničko poduzeće za istraživanja o upravljanju zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu 3
SNS	Zajedničko poduzeće za pametne mreže i usluge
Standardi ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije
VFO	Višegodišnji financijski okvir
Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje EDCTP3	Zajedničko poduzeće za globalno zdravlje i Partnerstvo europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija

AUTORSKA PRAVA

© Europska unija, 2026.

Politika Europskog revizorskog suda (Sud) o ponovnoj uporabi sadržaja utvrđena je u Odluci Suda br. 6-2019 o politici otvorenih podataka i ponovnoj uporabi dokumenata.

Osim ako je drukčije navedeno (npr. u pojedinačnim napomenama o autorskim pravima), sadržaj Suda koji je u vlasništvu EU-a ima dozvolu Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). Stoga je opće pravilo da je ponovna uporaba dopuštena pod uvjetom da se na odgovarajući način navede izvor i naznače eventualne promjene. Osoba koja ponovno upotrebljava sadržaj Suda ne smije izmijeniti izvorno značenje ili poruku. Sud ne snosi odgovornost za posljedice ponovne uporabe.

Ako određeni sadržaj prikazuje osobe čiji je identitet moguće utvrditi, npr. u slučaju fotografija koje prikazuju osoblje Suda, ili ako uključuje djela trećih strana, potrebno je zatražiti dodatno dopuštenje.

U slučaju dobivanja takvog dopuštenja njime se poništava i zamjenjuje prethodno opisano opće dopuštenje i jasno se navode sva ograničenja koja se primjenjuju na uporabu tog sadržaja.

Za uporabu ili reprodukciju sadržaja koji nije u vlasništvu EU-a dopuštenje se po potrebi mora zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Slika 1.2.: izradio Eurostat i prilagodio Sud.
Administrativne granice: © EuroGeographics © OpenStreetMap, koji ima dozvolu Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA)
Izrada zemljovida: Eurostat – IMAGE, lipanj 2026.

Slike 1.6. i 1.7.: za izradu slika upotrijebljene su ikone dostupne na stranici Flaticon.com.
© Freepik Company S.L. Sva prava pridržana.

Softver ili dokumenti na koje se primjenjuju prava industrijskog vlasništva, kao što su patenti, žigovi, registrirani dizajn, logotipi i nazivi, nisu obuhvaćeni politikom Suda o ponovnoj uporabi sadržaja.

Na internetskim stranicama institucija Europske unije unutar domene europa.eu dostupne su poveznice na internetske stranice trećih strana. Sud nema nikakvu kontrolu nad njihovim sadržajem te je stoga preporučljivo da provjerite njihove politike zaštite osobnih podataka i autorskih prava.

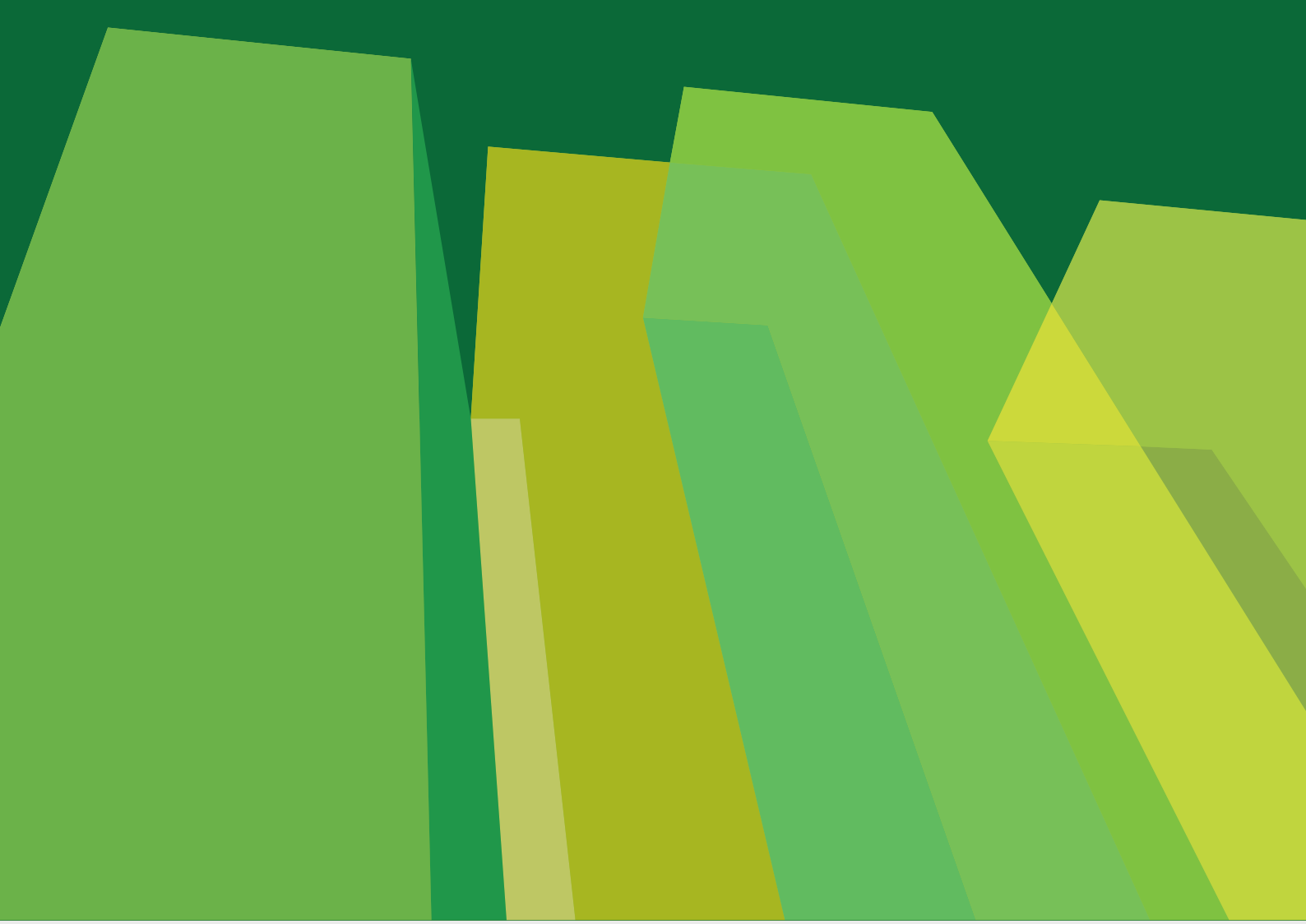
Upotreba logotipa Suda

Logotip Suda ne smije se upotrebljavati bez prethodne suglasnosti Suda.

PDF	ISBN 978-92-849-7836-6	ISSN 2812-006X	doi:10.2865/0421257	QJ-01-26-031-HR-N

KAKO UPUĆIVATI

Europski revizorski sud, Godišnje izvješće o zajedničkim poduzećima EU-a i s njima izjednačenim tijelima za financijsku godinu 2025., Ured za publikacije Europske unije, 2026.

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Ured za publikacije
Europske unije